TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 37 (1232) 1973 RUGSĖJO - SEPTEMBER 13 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

Už savo kiemo

Lietuviškoji išeivijos veikla tebėra gana šakota. Nors daug yra trūkumų, spragų, silpnybių, tačiau, aplamai imant, dar daug padaroma savose bendruomenėse. Savasis kiemas tad toli gražu nėra tuščias — jame kartais būna tikrai pasigėrėtinų dalykų. Žymiai liūdnesnis vaizdas susidaro žvelgiant už savo kiemo. Dažnai skaitome pranešimuose apie kitų tautinių grupių nuveiktus darbus kultūrinėje ir kitose srityse, bet nerandame lietuvių vardo. Ar tai reiškia lietuvių išsekimą, nepajėgumą, ar apsileidimą, nerangumą? Taip, yra vietovių, kur lietuvių pajėgos yra labai ribotos, ir dėlto neįmanoma plačiau pasireikšti kitataučių tarpe, tačiau didžiosiose kolonijose pajėgų yra. Ko tad trūksta? Svarbiausia — iniciatyvos. Kai ją užgožia tradicinis nerangumas, nepaslankumas, ypač nukenčia lietuvių pasireiškimas už savo kiemo. O jeigu ir atsiranda iniciatyva, ji nesusilaukia reikiamos tautiečių paramos, neįstengia ar nesugeba panaudoti turimų pirmaeilių jėgų. Pvz. Toronte tautybių savaitės proga, kai išeinama į gana plačią viešumą, per eilę metų nebuvo panaudotos pirmaeilės esamos meninės pajėgos, ypač lietuvių paviljono įrengime bei apipavidalinime. Juk turime meno žmonių, kurių paslaugomis ir reikėtų pasinaudoti. Jos pačios neateis, jeigu organizatoriai nesutelks. Tokiais atvejais lemia sumani organizacinė ranka.

* * *

Besidairant už savojo kiemo, matyti ne tiktai lietuvių spragos, bet ir laimėjimai. Kai prieš porą metų Toronte įvyko baltietiškųjų studijų dienos, estų kritikas prof. Ivaskas iškėlė lietuvių pirmavimą savo literatūros vertimuose į anglų kalbą. Tai, žinoma, džiugus reiškinys, bet jis atsirado ne oficialių tarybų ar komitetų dėka, o daugiausia rašytojo Stepo Zobarsko suorganizuotos leidyklos "Manylandbooks" iniciatyva. Šioje srityje pasistūmėjo rašytojai — J. Gliauda, A. Baronas, M. Vaitkus, St. Yla ir kiti. Pastaruoju metu plačiojon viešumon išėjo žurnalistas Algis Rukšėnas, išleisdinęs stambią knygą "Day of Shame" apie Simą Kudirką. Prof. Br. Kaslas paruošė platų rinkinį dokumentų apie sovietinę Lietuvos okupaciją ir tuo būdu padarė prieinamą taip svarbią medžiagą plačiajai, ypač akademinei, kitataučių visuomenei. Meno srityje gražiai reiškiasi solistė Lilija Šukytė (Lilian Sukis), aktorė Rūta Kilmonytė-Lee, sol. Gina Čapkauskienė-Butkutė ir kt. Trūksta vaizdinio meno leidinių svetimomis kalbomis. Turime išeivijoje stiprių talentų, tačiau iki šiol neatsirado ranka, kuri ryžtųsi paruošti reprezentacinį leidinį ir pateikti kitataučiams lietuvių dailę. Yra ir kitų sričių, kuriose lietuviai turėtų ką parodyti kitataučiams. Stinga mums ne turimų vertybių, o tinkamos iniciatyvos, kuriai kelią rodo "Encyclopedia Lituanica" leidėjas J. Kapočius.

* * *

Plačiausiai už savo kiemo išeina, žinoma, JAV lietuviai, nes juose telkiasi pagrindinės ir gausiausios jėgos. Kituose kraštuose išėjimas iš savo kiemo yra daug silpnesnis arba visai neįmanomas, nors yra gražių išimčių pvz. P. Amerikoj. Paskiri asmenys įkopia į augštųjų mokyklų katedras ar šiaip žymesnes vietas, bet tai daugiau išimtiniai atvejai. Netoli už savo kiemo tegali išeiti ir Kanados lietuviai. Toliausiai pasiekia jaunimo meno ansambliai įvairių pasirodymų proga. Deja, tai nėra išliekamo pobūdžio išėjimai. Mes mažai teturime menininkų, kultūrininkų, mokslininkų, pasireiškusių už savo kiemo. Jų tarpe yra prof. A. Ramūnas, garsėjąs savo paskaitomis, straipsniais, knygomis; prof. V. Pavilanis, prof. R. Vaštokas, prof. J. Vaštokienė, prof. A. Šidlauskaitė, dr. Gražytė ir kt. Literatūrinėje srityje iš vyresnės kartos bene vienintelis iki šiol susilaukė vertimų poetas Henrikas Nagys. Argi tiek ir teturime? Yra ir daugiau rašytojų, kurie turėtų susilaukti vertimų į anglų kalbą. Pirmiausia tektų išversti J. Kralikausko romanus, kur jis vaizduoja naujai atvykusių imigrantų gyvenimą Kanados aukso kasyklose. Tam, atrodo, ir lėšų būtų iš daugiakultūrių reikalų ministerijos, jeigu atsirastų rimta iniciatyva iš pačių lietuvių pusės. Be to, vertėtų pagalvoti apie antologiją, kurioje tilptų Kanados lietuvių rašytojų, poetų, dailininkų ir mokslininkų darbai ar bent jų ištraukos anglų ir prancūzų kalbomis. Tai būtų žingsniai iš savo kiemo, iš savo uždarumo į bendrąją mozaiką. **Pr. G.**

KANADOS ĮVYKIAI

NAUJI EKONOMINIAI POTVARKIAI

Premjeras P. E. Trudeau, atsisakydamas kainų kontrolės, ryžosi duonos ir pieno kainų kilimą sustabdyti valstybinėmis pašalpomis, o naftos gaminių kainas užšaldyti penkiem mėnesiam ir Albertos naftą nukreipti į Montrealio valyklas, kurios lig šiol gaudavo iš Venecuelos importuotą naftą. Vaikų priedai šeimoms nuo š.m. spalio 1 d. iki 1974 m. sausio 1 d. padidinami iki $12 už vaiką. Už juos nereikės mokėti pajamų mokesčio, bet jis bus įvestas 1974 m. sausio 1 d., kai bus įgyvendintas mėnesinis $20 vaikų priedas. Šios finansinės priemonės kainų kilimui sustabdyti ar bent palengvinti naštą vartotojams pareikalaus papildomų $290 milijonų iš valstybės iždo iki dabartinių finansinių metų užbaigos 1974 m. kovo 31 d. Deja, jos nepanaikina jau įvykusio kainų pakilimo ir pilnai neužtikrina kilimo sustabdymo.

Per provincines vyriausybes Otava pieninėms parūpins 5 centų paramą už kvortą pieno, jeigu jos sutiks nedidinti kainų vienerius metus. Nuo š.m. sausio 1 d. šis pieno kiekis jau buvo pabrangintas 4 centais ir pasiekė 38 centus. Kepalas duonos pastaruoju metu pabrango 6 centais, o nuo spalio 1 d. buvo numatytas dar vienas kainos pakėlimas 5 centais. Dėl duonos kainos kilimo yra kalta premjero P. E. Trudeo vyriausybė. Malūnams dolerio ir 4½ centų finansinę paramą už bušelį kviečių ji sumažino iki $1 ir atšaukė $3 kviečių kainą už bušelį vietinėje rinkoje, leisdama kviečius parduoti pagal pasaulinės rinkos kainą. Bušelis kviečių tada staiga pabrango iki $3.54. Dabargi pašalpa malūnams vėl padidinama iki $1.25 už bušelį kviečių, o jų kaina vietinėje rinkoje sumažinama iki $3.25, atsisakant pasaulinės rinkos kainos. Atrodo, šis nutarimas sustabdys kepaliuko duonos numatytą pabrangimą penkiais centais nuo š.m. spalio 1 d., tačiau neužtikrins duonos kainos sekančiais metais.

Naftos gaminių kainų užšaldymas penkiem mėnesiam jau susilaukė aštraus naftos bendrovių protesto. Užšaldymą nebus lengva įgyvendinti tais atvejais, kai nafta gaunama ir perdirbama provincijoje, nes tokiu atveju galutinis žodis priklauso provincijos premjerui. Čia konkrečiai turima galvoje Alberta ir jos premjeras P. Laugheed. Naftos tiekėjai Albertoje jau daug metų reikalavo nutiesti naftotiekį Montrealin, bet Otava nesutiko. Montrealio valyklos būdavo aprūpinamos daugiausia iš Venecuelos įvežama

(Nukelta į 8-tą psl.)

Ketvirtojo PLB seimo išvakarėse — priėmimas Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone. Priekyje iš kairės matyti p. Barzdukienė, PLB pirm. St. Barzdukas (galvą palenkęs), PLB valdybos vicepirm. M. Lenkauskienė, Hamiltono apyl. pirm. L. Skripkutė, VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas, p. Kajeckienė, Lietuvos atstovas J. Kajeckas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas

Ketvirtasis PLB seimas Vašingtone aptarė išeivijos lietuvių veiklą ir išrinko naują vadovybę

Išvakarės

Ketvirtojo PLB seimo dalyviai jau ėmė telktis JAV sostinėje rugpjūčio 30, ketvirtadienį. Vakare Statler - Hilton viešbutyje prasidėjo registracija, pirmieji susitikimai, pasidalinimas informacija. Nors karščiai siautė (94°), atstovai ir įvairūs pareigūnai nuvyko Lietuvos pasiuntinybėn, neturinčion vėsinimo sistemos. Susirinko apie 150 asmenų. Lietuvos atstovas J. Kajeckas su Ponia ir pasiuntinybės patarėjas dr. St. Bačkis su Ponia visus maloniai priėmė. Dalyvių tarpe buvo PLB pirm. St. Barzdukas, VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas, St. Lozoraitis, jn., ir kt.

Pirmasis posėdis

Seimas pradėtas beveik punktualiai — rugpjūčio 31, penktadienį, 9.45 v. r. Seimo rengėjų komiteto vardu žodį tarė pirm. dr. J. Genys, pristatydamas rengėjų komiteto narius — A. Bačkaitienę, St. Bačkaitį, D. Lukienę, A. Barzduką, J. Micutaitę, A. Radžių, G. Vasaitienę, J. Vaitkų, dr. Z. Vaitužį, J. Viteną. Sveikinimo žodį tarė pirmininkaujantis PLB pirm. St. Barzdukas ir invokacijai pakvietė prel. J. Balkūną. JAV himną giedojo sol. J. Čekanauskienė-Budriūnaitė, o Lietuvos himną — visi susirinkusieji. Atsistojimu pagerbti mirusieji Bendruomenės veikėjai, kurių sąrašas nebuvo trumpas.

Nutarus rinkti seimo pirmininką, o kraštų pirmininkus palikti vicepirmininkais, buvo pasiūlyti du kandidatai — dr. A. Damušis ir V. Kleiza. Pirmasis gavo 32 balsus, antrasis — 24. Taigi dr. Adolfas Damušis iš Detroito tapo šio seimo prezidiumo pirmininku, vicepirmininkais — A. Mičiūdas iš Argentinos, S. Kasparas — iš Britanijos, V. Volertas iš JAV, E. Čuplinskas iš Kanados, kun. M. Tamošiūnas iš Kolumbijos, Vl. Venckus iš Venecuelos. Sekretoriatą sudarė: L. Skripkutė, Vaitkevičiūtė ir J. Urbonas.

Iki šiol pirmininkavusį St. Barzduką pakeitė dr. A. Damušis ir pakvietė žymiuosius svečius tarti žodį. Diplomatų šefo St. Lozoraičio sveikinimą perskaitė jo sūnus St. Lozoraitis, jn., einąs Lietuvos atstovo pareigas Vatikane. Žodžiu sveikino Lietuvos atstovas Vašingtone J. Kajeckas, VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas ir sukiliminės vyriausybės premjeras plk. K. Škirpa. Visi kalbėtojai pabrėžė Lietuvos laisvės viltį. Raštu sveikino vysk. A. Deksnys iš Europos.

Komisijos

Priėmus darbotvarkę, sudarytos komisijos: programos — dr. A. Butkus, dr. H. Brazaitis, dr. A. Nasvytis; mandatų — inž. J. K. Valiūnas, B. Sakalas, dr. K. Jankauskas; nominacijų — dr. A. Razma, kun. A. Trakis, V. Kamantas (pastarajam susirgus, komisija papildyta šiais asmenimis — T. Blinstrubu, A. Vakseliu, Aušra Zerr, dr. K. Jankausku); nutarimų — V. Kutkus, A. Rugienius, J. Urbonas, A. Zaparackas, J. Lukošius, Z. Jukневičius, A. Mauragis, J. Danys, Gavarskas, dr. K. Bobelis, kun. Pr. Gavėnas, dr. Radzivanas, dr. Ambrozaitis, Z. Juras (iš Britanijos); kontrolės (laikinoji) — J. Kapočius, Vaitkus, S. Čepas, Čyvas. Konstitucijos komisija: A. Rinkūnas, dr. P. Lukoševičius, B. Sakalas, S. Čepas, E. Čuplinskas, A. Rugienius, V. Kutkus. Garbės teismo statutui paruošti komisija: B. Sakalas, E. Sudikas, L. Tamošauskas, A. Gailiušis.

Seimas į garbės teismą išrinko: A. Rinkūną, B. Sakalą, kun. A. Žilinską, Aug. Kuolą ir E. Sudiką (visi iš Toronto).

Nominacijų komisijos pasiūlymu buves PLB pirm. St. Barzdukas išrinktas garbės pirmininku.

Veiklos klausimai

Šiame seime svarbesnių klausimų gvildenimas buvo atliekamas simpoziumuose. Pirmojo simpoziumo tema: "PLB ateities uždaviniai ir veikla". Jam vadovavo A. Rinkūnas, pakvietęs aktyviais dalyviais: dr. V. Doniela iš Australijos, V. Kleizą iš JAV, dr. I. Lukoševičiene iš Kanados, inž. A. Rugienių iš JAV, kun. A. Saulaitį, SJ, iš Brazilijos, inž. J. K. Valiūną iš V. Vokietijos, inž. V. Venckų iš Venecuelos, B. Sakalą (sekretoriumi) iš Kanados. Simpoziumo vadovas, kaip metodiškas mokytojas, pirmiausia pateikė svarstybų rėmus, kurių visi laikėsi. Svarstant organizacijų įjungimą Bendruomenėn, nuomonės nesutapo. Vieni manė, kad B-nė ir toliau turi remtis vien individais ir tuo būdu apjungti visus laisvojo pasaulio lietuvius, kiti siūlė apimti ir organizacijas bei kviesti jų (didžiųjų organizacijų) atstovus į PLB seimus. Treti manė, kad didžiosios org-jos į PLB seimus nekviestinos, nes komplikuos padėtį, be to, sunku nustatyti, kuri org-ja yra didelė. Visdėlto kraštų Bendruomenės esą galėtų įjungti ir organizacijas pagal vietos sąlygas. Prieita prie išvados, kad reikia sudaryti komisiją, kuri išstudijuotų org-jų įjungimą PLB-nėn.

Svarstant mišrių šeimų klausimą bei jų narių priklausymą Bendruomenei, dauguma pasisakė už jų įjungimą B-nėn.

Nuomonės jaunimo, ypač Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos, klausimu nebuvo vienodos. Vyresnieji simpoziumo dalyviai reiškė nuomonę, kad jaunimo veikloje perdidelė laisvė yra pavojinga, vedanti į atsiskyrimą nuo Bendruomenės, į nepageidaujamus klystkelius. Buvo manančių, kad minėtoji jaunimo sąjunga reikalinga tik kaikuriuose kraštuose (pvz. JAV-se ji nesanti reikalinga), kad jos santykiai su kitomis jaunimo organizacijomis tebėra neišaiškinti. Kiti gi samprotavo priešingai — duoti visišką laisvę jaunimui, juo pasitikėti, iš to esą kils iniciatyva veikti. Tretiems atrodė, kad PLJS yra gerame kelyje, nors ir organizacinėje stadijoje; įstatuose pasakyta, jog ji esanti PLB dalis. Esą vyresniųjų nepasitikėjimas jaunimu gali atbaidyti jį nuo lietuviškosios veiklos. Vyresniųjų vaidmuo turįs būti pagalbinis.

Atstovų pranešimai

Programoje buvo numatyti atstovų pranešimai apie atskirų kraštų lietuvių bendruomenių veiklą, tačiau pristigus laiko, jie buvo gerokai sutrumpinti, nes jau iš anksto buvo atspausdinti seimo vadove. Gyvu žodžiu kraštų atstovai tiktai pabrėžė kaikuriuos būdingesnius savo veiklos aspektus. Būdinga tai, kad didžiųjų kraštų atstovai pasitenkino visai trumpais pranešimais, o mažesniųjų — kalbėjo žymiai ilgiau. Bendro vaizdo apie išeivijos lietuvių veiklą čia negalėjai susidaryti. Tam reikėtų perskaityti visus vadove atspausdintus pranešimus. Pažymėtina, kad silpnesnių bendruomenių atstovai apeliavo į stipresniąsias organizuoti pagalbą, ypač visuomeninėje ir kultūrinėje srityje.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Kanados Lietuvių Diena

Devynioliktoji Kanados Lietuvių Diena, šiais metais jungiama su Lietuvos sostinės Vilniaus 650 metų sukaktimi, įvyks Toronte ilgąjį Padėkos savaitgalį — spalio 5-7 dienomis. Šventės rengėjai, KLB Toronto apylinkės valdyba, jau yra sudariusi pilną iškilmių programą. Sekmadieniui, spalio 7 d., įspūdingajai Lietuvių Dienos akademijai yra pakviestas Čiurlionio ansamblis: mišrus choras, solistai, kanklių orkestras, šokėjai. Šiam koncertui užsakyta graži Ryersono Politechnikos Instituto auditorija. Penktadienio susipažinimo — šokių vakaras įvyks Toronto Lietuvių Namų salėje. Meninei programai pakviestas Hamiltono mergaičių choras "Aidas". Didžiajame šeštadienio baliuje, įvyksiančiame Etobicoke Lion's klubo salėj, talpinančioj du tūkstančius dalyvių, meninę programą atliks Londono mergaičių kvartetas "Rasa". Su iškilmėmis yra siejama ir pomirtinė dail. a.a. Alfonso Dociaus paroda.

Iškilmingos Lietuvių Dienos pamaldos katalikams bus spalio 7, sekmadienį, 2 v. p.p., Šv. Mykolo katedroje, liet. evangelikams — Išganytojo ev. liuteronų bažnyčioje.

Kanados Lietuvių Diena yra visų Kanadoje gyvenančių lietuvių džiaugsmo ir suartėjimo diena. Šiais metais ši šventė yra siejama su Lietuvos sostinės Vilniaus 650 m. sukaktimi. Rengėjai — KLB Toronto apylinkės valdyba laukia visų tautiečių — jaunimo ir senimo dalyvavimo.

Pasaulio įvykiai

GRĮŽIMĄ Į STALINO LAIKUS PRIMINĖ MASKVOJ SURENGTA SPAUDOS KONFERENCIJA, kurioje vietiniai ir užsienio korespondentai turėjo progą susitikti su istoriku Piotru Jakiru ir ekonomistu Viktoru Krasinu. Uždarame teisme prieš penkias dienas jiedu gavo po trejus metus kalėjimo ir trejus metus tremties už antisovietinę veiklą. Spaudos konferenciją prižiūrėjo ir jai vadovavo teisingumo ministerio pavaduotojas Michailas Maliarovas. Abu nuteistieji prisipažino siekę dabartinio režimo pašalinimo su "užsienio fašistinių organizacijų" talka. Žurnalistai priminė istorikui P. Jakirui prieš suėmimą padarytą prasitarimą, kad jis prisiims kiekvieną kaltinimą, jeigu bus mušamas, bet visi tada žinos, jog jis kalba priverstas. Atsakydamas į šį priminimą, P. Jakiras sakėsi esąs nustebintas, kad toks asmeninis pasikalbėjimas yra pasiekęs spaudos puslapius. Šioje konferencijoje teisingumo ministerio pavaduotojas M. Maliarovas paskelbė viešą įspėjimą vandenilinės bombos tėvui dr. A. Sacharovui ir rašytojui A. Solženicinui, kad Sovietų Sąjungoje niekas negali būti virš įstatymo. Tas pats M. Maliarovas jau rugpjūčio 15 d. turėjo ilgoką pokalbį su dr. A. Sacharovu savo įstaigoje ir jam padarė priekaištų dėl jo susitikimų su užsienio žurnalistais, Vakarų pasaulį įspėjančių pareiškimų užsienio spaudoje. Pasak M. Maliarovo, dr. A. Sacharovas 1948-68 m. dirbo slaptą darbą ginklavimosi srityje, yra įsipareigojęs nesusitikinėti su užsieniečiais ir neišduoti karinių paslapčių, kuriomis domisi užsienio žvalgyba. Šiame pasikalbėjime dr. A. Sacharovas užtikrino, kad jokių karinių paslapčių niekam nėra išdavęs ir kad ši tema susitikimuose su užsieniečiais žurnalistais nė karto nebuvo paliesta. Kaip ir buvo galima tikėtis, užsienio laikraščiai KGB inscenizuotą spaudos konferenciją su kalėti nuteistais ir savo tariamas kaltes viešai išpažinusiais P. Jakiru ir V. Krasinu pavadino grįžimu į Stalino erą, pabrėždami ir prieš dr. A. Sacharovą bei A. Solženiciną nukreiptą spaudimą. Tokias išvadas paneigė TASSo žinių agentūra. Jos teigimu, teismas nebuvo uždaras, o kaltinamieji buvo nuteisti ne dėl valdžiai priešingų jų įsitikinimų, bet kaip eiliniai kriminalistai, pažeidę Sovietų Sąjungos įstatymus. Šia proga laikraštis "Izvestija" puolė JAV už finansinę paramą "Liberty" radijui, transliuojančiam dr. A. Sacharovo, A. Solženicino ir iš Sovietų Sąjungos pabėgusio rašytojo Anatolio Kuznecovo pareiškimus.

AKCIJA SPAUDOJE

KGB pradėjo akciją prieš dr. A. Sacharovą ir A. Solženiciną sovietinės spaudos puslapiuose juos smerkiančiais laiškais bei pareiškimais. Didžioji laiškų dalis yra nukreipta prieš dr. A. Sacharovą. Atrodo, tokiais laiškais siekiama viešąją nuomonę nuteikti prieš minėtus asmenis ir galbūt net paruošti visuomenę jų suėmimui. Tokią KGB taktiką viešai pasmerkė žymusis sovietų matematikas Igoris Šafarevičius, gindamas dr. A. Sacharovą, kurį jis laiko pasaulinio masto mokslininku ir vienu geriausiųjų žmonijos atstovų. I. Šafarevičius taip pat primena dr. A. Sacharovo kritikams Stalino žiauriuosius laikus, kurių būdinga žymė buvo tokie vieši pasmerkimai. Dr. A. Sacharovas sovietiniu paštu yra gavęs kvietimą skaityti paskaitas iš amerikiečių Princeton universiteto. Jau pats tokio laiško praleidimas įtaigoja, kad Kremliaus vadai norėtų dr. A. Sacharovo išvykimo užsienin, kur iš jo būtų galima atimti Sovietų Sąjungos pilietybę. Telefoniniame pasikalbėjime su olandų laikraščio "Algemeen Dagblad" redakcija dr. A. Sacharovas tikisi, kad jį išgelbės pasaulio reakcija. Jam yra gerai žinoma, kad apie jį šiuo metu rašo viso pasaulio spauda, ir dėl to jis netiki, kad jam kas galėtų įvykti, nes Sovietų Sąjunga yra priversta skaitytis su viešąja pasaulio nuomone. Nepaisydamas grasinimų, dr. A. Sacharovas apkaltino kompartijos režimą politinių kalinių samonės nuodijimu "Halopiridol" vaistais psiciatrinėse ligoninėse.

ATĖMĖ RANKRAŠTĮ

Nobelio premijos laureatas A. Solženicinas pranešė užsienio korespondentams, kad KGB agentai surado ir atėmė prieš 10 metų paruošta jo rankraštį apie sovietų koncentracines stovyklas su 200 jose kalėjusių liudininkų pareiškimais. Tas rankraštis buvo paruoštas N. Chruščiovo valdymo laikais, kai buvo stengiamasi nuvertinti Staliną ir atskleisti jo žiaurumus. Rankraščio slėptuvę išdavė leningradietė Jelizaveta Voronianskaja, kurią KGB agentai be jokios pertraukos tardė penkias paras. Nelaimingoji moteris pasikorė, grįžusi namo. A. Solženicinas nuogąstauja, kad dabar persekiojimo gali susilaukti jo rankraštyje liudiję asmenys. Praėjusią savaitę Lenino mauzolėjuje sprogo bomba, nuo kurios žuvo ją pasigaminęs vyras ir dvi Lenino mumijos atėjusios aplankyti moterys. Detalės tebėra nepaskelbtos. Iš trumpo pranešimo netgi nėra aišku, ar bomba sprogo pačiame mauzolėjuje, ar tik prie jo, Raudonojoje Maskvos aikštėje.

RAŠYTOJO PROTESTAS

Vokietis rašytojas Heinrich Boll, šiemetinis Nobelio literatūros premijos laureatas, aštriai puolė kanclerio W. Brandto suartėjimo su Maskva politiką, vykdomą už sovietų civilinių teisių kovotojų nugaros. Maskvon buvo pakviestas kitas vokiečių rašytojas — Guenter Grass pokalbiams su sovietų rašytojais. V. Vokietijos ambasadorius Ulrich Sahm jam atsiuntė laišką iš Maskvos, atidedantį kelionę dėl įtampos, kurią sukėlė P. Jakiro, V. Krasino teismas, dr. A. Sacharovui ir A. Solženicinui daromas spaudimas. Pasak ambasadoriaus U. Sahm, jeigu G. Grass, nuvykęs Maskvon, pasisakytų už Sovietų Sąjungos kritikus, Kremlius kaltę suverstų V. Vokietijos ambasadoriui. H. Boll paskelbė savo draugo G. Grass iš ambasadoriaus gautą laišką ir pareikalavo, kad kancleris W. Brandtas dėl savo politikos nepaaukotų dr. A. Sacharovo, A. Solženicino, kitu laisvės kovotojų. Laiško paskelbimas privertė kanclerio W. Brandto socialdemokratų partiją priimti rezoliuciją, smerkiančią Maskvos praktikuojamą savo kritikų priespaudą ir persekiojimą.

NAFTOS PROBLEMA

Libijos prez. plk. M. Gaddafi suvalstybino visų užsieniečių naftos bendrovių 51% turto ir perėmė jų kontrolę. JAV iš Libijos kasdien įsiveždavo 250.000 statinių naftos, mokėdamos po $3 už statinę. Dabar naftos kaina pakeliama iki $6 už statinę. Saudi Arabija, kurios naftos atsargos matuojamos 160 bilijonų statinių ir kurį kasdien eksportuoja 7 milijonų statinių naftos, grasina eksportą sumažinti milijonu statinių, jeigu JAV nepakeis savo politikos Artimuosiuose Rytuose. Naftą politiniu ginklu nori padaryti ir Kuwaite posėdžiaujantys dešimties arabų kraštų naftos ministeriai. Atrodo, šį žingsnį išprovokavo Izraelio premjerės G. Meir darbiečių partijos nutarimas priimti šiek tiek sušvelninta krašto apsaugos ministerio M. Dayan planą, leidžiantį Izraelio žydų organizacijoms pirkti žemę iš arabų ir steigti ūkius bei miestelius 1967 m. kare okupuotose srityse. Nutarimas buvo padarytas ryšium su artėjančiais Izraelio parlamento rinkimais. Arabai jį interpretuoja kaip Izraelio tvirtą nusistatymą negrąžinti užimtų 26.000 kv. mylių arabų žemių. Naftos bendrovių suvalstybinimas Libijoje ir Saudi Arabijos grasinimas yra aiškus diplomatinis įspėjimas prez. R. Niksonui sustabdyti ligšiolinę parama Izraeliui ir priversti premierės G. Meir vyriausybę pradėti taikos derybas. Jam taipgi spaudimą daro ir patys amerikiečiai, susidūrę su didėjančiu naftos trūkumu.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $7, pusmetinė — $4. Rėmėjo prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $7 per year, $4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

NEPAGRĮSTI LENKŲ PRIEKAIŠTAI

Vincentos Lozoraitienės atsakymas lenkų žurnalui "Kultura"

Paryžiuje leidžiamo lenkų mėnesinio žurnalo "Kultura" balandžio mėnesio numery buvo paskelbtas rašinys apie sunkią ir neteisingą lietuvių parapijiečių padėtį Seinų srityje. Rašinyje pažymima, kad lietuviai neturi pamaldų savo kalba ir negali mokyti vaikų katekizmo lietuviškai. Pakartotini prašymai paliekami be pasekmių. (Tas rašinys buvo atpasakotas š.m. "T. Ž." 25 ir 26 nr.). Minėtas rašinys pavadintas "Lietuvių skundai". "Kultura" palydėjo jį tokiu komentaru: "Dedame augščiau minėtų vietovių lenkiškus pavadinimus: Vyžėnai — Wižajny, Punskas — Punsk, Vigriai — Wigry, Prienai — Preny, Smalėnai — Smalany, Jonaraisčiai — matyt, mažas kaimas, kurio vardo negalėjom nustatyti. Šią aistrą viską lietuvinti buvo galima suprasti tuo laiku, kai buvo stiprinama tautinė sąmonė ir lietuvių kalba, kai lietuviai buvo apsėsti lenkiškumo baimės. Šiandieną tai atrodo kaip kompleksas. Kaip ilgai tauta gali sau leisti braukti iš savo istorijos 500 metų bendro gyvenimo su Lenkija, kaip ilgai net istorinės pavardės bus lietuvinamos? Šiame pat "Kultura" numery įdėtas rašinys "Komar-Komaras" yra to tvirtinimo akis rėžianti iliustracija. O "Kultura" redaktoriaus pavardę (Giedroyc) "puristai" taip pat laikė savo pareiga sulietuvinti."

Į šiuos išvedžiojimus reagavau laišku, kuris buvo žurnalo "Kultura" liepos mėnesį paskelbtas:

"Su iprastu susidomėjimu perskaičiau balandžio mėnesio "Kultura" numerį, bet šį kartą su tam tikrom pastabom dėl žinios "Lietuvių skundai". Negaliu paslėpti nusistebėjimo, kad lenkų bažnytinė vyriausybė Suvalkų srityje metų metais ignoruoja lietuvių gyventojų reikalavimus pripažinti jų teisę į religinių poreikių aprūpinimą lietuvių kalba. Ši padėtis yra juo mažiau suprantama, kad tai vyksta komunistinėj santvarkoj, kuri siekia sunaikinti Katalikų Bažnyčią.

Užbaigdama žinią apie "Lietuvių skundus", "Kultura", deja, ne tik nepaskyrė nė vieno žodžio šiai esminei dalyko pusei, bet prikišo lietuviams, kad jie vietovardžių ir pavardžių klausimu turi "lietuvinimo aistrą", esą "lenkinimo baimės apsėsti." Toks priekaištas yra nepagrįstas, nes čia turima reikalo ne su aistra ar apsėdimu, bet su viena lietuvių kalbos savybių. Svetimos pavardės, išskyrus tokias, kaip pavyzdžiui Pompidou, rašomos pridedant lietuvišką galūnę, k. a. Hitleris, Stalinas, Solženicinas ir pan. Taigi, tokia forma neturi nieko bendro su lietuvinimo aistra. Jeigu tai būtų lietuvių aistra, tai tenka konstatuoti, jog ir lenkai lenkina svetimas pavardes. Pačiame žurnale "Kultura" radau tokių išsireiškimų, kaip "punkty Wilsona" arba "Monteskjusz." Galop, Lietuvos bažnyčiose yra tūkstančiai santuokos, krikšto, mirimo aktu, kuriuose Žvirblis tapdavo Wroblewski, Poškus — Paszkiewicz, Matulaitis — Matulewicz. Kuriam tikslui tos pavardės buvo lenkinamos? Kai dėl vietovardžių, tai ir lenkai vartoja sulenkintus vardus — Paryž, Rzym, Lipsk. Taip pat ir lietuviai sako Paryžius, Berlynas, Londonas. Juo labiau tad natūralu, kad lietuviai, tose žemėse, kuriose jie nuo amžių gyvena, vadina savo vietoves lietuviškais vardais — Punskas, Prienai, Smalėnai. Toks yra tikrovėje klausimas, kurį "Kultura" palietė ir sukomplikavo, priskirdama mums, lietuviams, tariamus kompleksus. Mes jų neturim. Mes tik vis dar susiduriam su komplikacijomis iš lenkų pusės.

Čia dar noriu atsakyti į "Kultura" pateiktą klausimą: "Kaip ilgai lietuvių tauta dar gali sau leisti išbraukti iš savo istorijos 500 metų bendro gyvenimo su Lenkija?" Mano manymu, nėra reikalo tą tolimos praeities tarpą išbraukti. Reikia tiktai laikyti jį istoriniu, moksliniu, sociologiniu ir t. t. tyrinėjimų objektu, o ne dabartinių santykių elementu. Ir šiuose santykiuose, pagrįstuose kaimynystės faktu bei interesų panašumu, siektina atstatyti abiejų kraštų nepriklausomybę. Reikėtų elgtis su lietuviais, kaip ir su norvegais, danais ar estais. Šitokiu būdu galima būtų išvengti nesusipratimų, kurie ligšiol, deja, gana dažnai pasikartoja."

Šitokiu pavadinimu neseniai Vilniuje išleistas gražiai iliustruotas, su Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės žemėlapiu lietuvio istoriko B. Dundulio veikalas. Čia surinkta daug įdomios, minėtą laikotarpį liečiančios, medžiagos su tuolaikiniais lietuvių tautos laimėjimais bei pralaimėjimais.

XVI amžius Lietuvos istorijoje įdomus tuo, kad Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės pašonėje iškyla du didieji jos varžovai: Maskva ir lietuviškos kilmės karalių valdoma Lenkija.

Veikale, be kitų nagrinėjamų temų, yra būdingi trys to laikotarpio momentai, turėję lemiamos reikšmės Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės žlugimui ir iš to sekančiom išvadom — dabarties nelaimėm. Tie trys momentai yra: 1. neišnaudotas Oršos mūšis, 2. praleista proga atsiimti Prūsus, 3. Liublino unija.

Neišnaudotas Oršos mūšis

Stiprėjanti Maskva vis smarkiau ir smarkiau puldinėjo Lietuvos valstybės sritis, esančias Maskvos pašonėje, Okos augštupio kunigaikštystes. 1500 m. liepos 14 d. Maskva laimėjo didelį mūšį. Tai buvo pirmoji Maskvos pergalė prieš Lietuvą. Maskva laimėjo dideles Lietuvos valstybės sritis rytuose.

1514 m. prie Oršos lietuviai laimėjo lemiamą mūšį prieš rusus. Šis mūšis, išnaudotas ligi galo, galėjo pasukti Maskvos likimą visiškai kita linkme. 30,000 lietuvių kariuomenės sumušė 80,000 rusų kariuomenę. Mūšis nuaidėjo per visą Europą. Buvo išleisti net panegiriniai eilėraščių rinkiniai. Po šio mūšio Maskvos galybė galėjo būti likviduota visiems amžiams.

Tačiau pergalingas Oršos mūšis nepasiteisino strateginiu atžvilgiu, nes jis nebuvo kaip reikiant išnaudotas... Lietuvos kariuomenei nepavyko atgauti stiprios Smolensko pilies... Smolenskas buvo tarsi vartai Lietuvai į rusų valstybės gilumą, o Maskvai — į Lietuvos valstybę (psl. 66).

Tai įvyko todėl, kad Lietuvos kariuomenė buvo sudaroma iš mobilizuotų bajorų.

Tokia kariuomenė karo lauke dar galėjo atlikti savo uždavinį, bet ji netiko išlaikyti užimtoms tvirtovėms ir išnaudoti pergalėms, nes norėjo greit grįžti namo (p. 66). **S. Solovjovas įžiūri, kad Lietuvos kariuomenės vadai geriau buvo įvaldę karinį meną, nes beveik visuose dideliuose susirėmimuose atvirame lauke Maskvos kariuomenė XVI a. patirdavusi pralaimėjimą** (p. 66).

Neturėjimas nuolatinės kariuomenės buvo Lietuvos valstybės viena pagrindinių pralaimėjimo priežasčių. Maskva tuomet laikė nuolatinę kariuomenę ir ji žengė į laimėjimą. Be to, lenkų intrigos siekė savo tikslų. Net popiežius palaikė Maskvą. 1519 m. Leonas X rašė Maskvos carui:

Neverta kovoti su Lietuva ginklu: laikas ją naikina, nes Zigmantas neturi įpėdinio, po jo mirties Lietuva niekaip nenorės turėti savo valdovo lenko, o lenkai nenorės lietuvio, ir tada abi valstybės susmuks (p. 67).

Praleista proga

Antra D. Lietuvos Kunigaikštystės politikų klaida buvo nesugebėjimas atgauti platų Baltijos jūros kraštą ir atidaryti į jūrą Nemuno žiotis, kurios nuo amžių yra etnografinėse lietuvių žemėse.

Atgauti prarastas Baltijos pajūrio sritis Lietuva turėjo kelias progas. Patogiausia proga buvo, kai vadinamajame trylikos metų kare kryžiuočių ordinas visai nusilpo ir Lenkija 1466 m. sutartimi atgavo Vislos žiotis bei aplinkines sritis prie Baltijos jūros. Lietuva šiame kare buvo neutrali ir už tai nieko iš ordino užkariautų lietuviškų žemių neatgavo.

Jokiu būdu negalima visai pateisinti pasyvios Lietuvos ponų tarybos politikos šiuo svarbiu momentu. Susitarus su Lenkija ar viena pati Lietuva turėjo vienaip ar kitaip įsikišti į vykstantį karą ir įjungti Prūsijos dalį į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę, neatsižvelgdama net į galimą Lenkijos protestą. Lietuva praleido gerą progą pakeisti Melno taika nustatytas sienas ir atgauti kryžiuočių užgrobtas vakarines lietuvių-prūsų gyvenamas žemes (psl. 141).

Lietuva išlaikė tik siaurą ruoželį prie Baltijos su Palangos uostu. Šis ruoželis šimtmečiais kirto ordinų užgrobtas žemes, silpnino jų jėgas. Palangos pajūrio išlaikymas Lietuvos rankose buvo rakštis ne tik ordinų kūne, bet "iš dalies dėl to latviai ir estai nebuvo germanizuoti — jų neištiko prūsų likimas" (p. 152).

Lietuvos užsienio politika XVI amžiuje

B. RIMGAUDAS

Skaudžiausias pralaimėjimas

Pats skaudžiausias ano meto Lietuvos politikos pralaimėjimas buvo Liublino unija. Lenkai, šia unija pasinaudodami, atplėšė didžiulius Lietuvos valstybės plotus. Griebdamiesi intrigų, šantažo, lenkai naudojo betkokias priemones priversti Lietuvą jungtis su Lenkija. Tam tikslui buvo naudojami net dvasiškiai. Antai 1555 m. Krokuvos ir Varmijos kanauninkas Martynas Kromeris išleido Lietuvą įžeidžiančią kroniką. Vysk. Žbignevas Olesnickis reikalavo jėga užimti Lietuvą ir ją prijungti prie Lenkijos.

Lietuvos didikai kiek įmanydami priešinosi, tačiau smulkioji Lietuvos bajorija linko prie lenkų, nes juos viliojo lenkiškos šlėktos teisės bei privilegijos.

Pirmą kartą Lietuvos bajorija viešai pasisakė už uniją savo karinėje stovykloje prie Vitebsko 1562 m.... Lietuvos kariams nuteriojus pasienines rusų valstybės žemes, prie Vitebsko sutelkti Lietuvos bajorai savo seime kėlė reikalavimą tuojau paleisti kariuomenę namo dėl maisto stokos... ir kuo greičiausiai sudaryti uniją su Lenkija (p. 216). **Labai galimas dalykas, kad lenkų feodalų agentai pasinaudojo Lietuvos bajorijos nuotaikom ir ją dar pakurstė** (p. 217).

Pagaliau lenkams naudojant įvairias suktybes, apgaudinėjant net karalių, vadinamasis Liublino seimas buvo sušauktas. Lenkai iš Krokuvos į Varšuvą atsivežė visą karalystės dokumentų archyvą — iš viso 14 dėžių dokumentų (žiūr. p. 222). Po ilgų derybų ir ginčų lietuviai unijos teksto nepriėmė ir išvažiavo. Lenkai suredagavo jiems priimtiną tekstą ir jį karaliaus vardu paskelbė. Liublino unijos tekstas yra lenkų suktybių tekstas.

Verta kiekvienam pastudijuoti

B. Dundulio veikalas turėtų susilaukti kiekvieno lietuvio dėmesio. Čia yra daug ir labai vertingos medžiagos Lietuvos istorijos temomis. Manau, kad šio tylaus lietuvio istoriko (pernai mirusio Lietuvoje) ir kiti labai reikšmingi veikalai yra žinomi tremtyje esantiems tautiečiams, būtent, "Lietuvių kova dėl Žamaitijos ir Užnemunės", "Lietuvos kova dėl valstybinio savarankiškumo XV amžiuje". Tai vis lietuviškoje dvasioje mokslininko-istoriko parašyti veikalai, kuriuos malonu skaityti kiekvienam savo kraštą ir savo tėvynę mylinčiam lietuviui. Čia nerasi maskvinės propagandos arba rusiškojo imperializmo šiukšlių, kokių yra pilna J. Žiugždos redaguota vadinama "Lietuvos TSR istorija".

Įsidėmėtinos išvados

Savo veikalo pabaigoje B. Dundulis mums palieka, mano nuomone, teisingas ir įsidėmėtinas kaip gilaus tyrinėtojo-istoriko prieitas išvadas:

"Lietuvos vadovaujantieji sluoksniai nėjo nacionalinės kultūros ugdymo keliu. Jie nesirūpino lietuvių kalbą padaryti valstybine kalba, nematome jų ryžtingų pastangų visas lietuvių gyvenamas žemes sujungti į vieną valstybę. Vienu iš unijos padarinių buvo sustiprėjęs lenkų kalbos ir kultūros skverbimasis ir aukštųjų Lietuvos sluoksnių polonizacija (p. 280).

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovai ir feodalai nedėjo pastangų išvaduoti kryžiuočių užgrobtas vakarinių lietuvių ir prūsų žemes ir sujungti jas su Lietuva. Jų išvadavimas būtų sustiprinęs Lietuvos nacionalinį branduolį, ir ji būtų tvirtai atsirėmusi į Baltijos jūrą (p. 282).

Lietuvos bajorai, užuot kūrę lietuvių nacionalinę kultūrą ir lietuvių kalbą padarę valstybine kalba, žvelgė į svetimas kultūrines vertybes. Tiesa, jie, pirmiausia didikai, lenkėjo tiktai kalba ir kultūra ir ilgai buvo prisirišę prie savo valstybės, gynė jos politinį savarankiškumą. Tačiau tuo metu valstybinį patriotizmą turėjo pakeisti tautinis patriotizmas. Tada, kai valstybė turėjo tarnauti lietuvių tautai, vyko priešingas, žalingas lietuvių tautai ir kartu valstybei reiškinys — viešpataujančio luomo nacionalinis atitrūkimas nuo jos etninio pagrindo — liaudies, kuri pasiliko ištikima lietuvių kalbai ir nacionalinėms tradicijoms (p. 286)"

Savo kraštą niokiojo

Prie šio, kas čia autoriaus pasakyta, lieka dar vienas mūsų tautinio charakterio ligi šiol neišgydytas momentas. Imkim pvz. kad ir šitokį su kalbama tema susijusį aspektą: Lenkijos karaliai ištisus šimtmečius buvo lietuviai, bet jie nešė į Vilnių lenkybę, o ne Krokuvą lietuvybę. Tie karaliai ne tik patys sulenkėjo, bet ir į Lietuvą lenkybę nešė. Ne lenkai pirmieji atsiuntė armijas Lietuvai užgrobti (tada jie tai padaryti buvo persilpni), bet Jogaila užnėrė kartuvių kilpą savai tėviškei, susižavėjęs Jadvygos karūna. Ir pirmasis Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės padalinimas buvo įvykdytas ne lenkų karinės pajėgos, bet lietuviškos kilmės karaliaus Zigmanto Augusto dekretais. Didžiulės sritys pietuose ir rytuose (įskaitant ir Kievą) buvo prijungtos prie Lenkijos. Ne lietuvis bajoras sulietuvino lenką, bet lenkas bajoras, įsitaisęs Lietuvoje, sugebėjo lietuvius bajorus sulenkinti jų pačių žemėje. Anglai net į tolimus užjūrio žemynus atnešė savo kalbą ir ją ten įskiepijo. Mūsų vyrai nuėjo pas lenkus ir prarado ne tik kalbą, patys dingo, bet ir sugebėjo pražudyti didelę dalį savo tautos. Tiesa, buvo kovotojų dėl savo tautos išlikimo, buvo pasišventėlių ir didvyrių, bet aplamai rezultatus matome istorijos veidrodyje savo nenaudai. Juk net nepriklausomai Lietuvai prisikeliant, gėdingą Vilniaus krašto užgrobimą įvykdė lietuviško kraujo ir savo atsiminimuose save lietuviais vadinantys — Pilsudskis ir Želigovskis. Abu lietuvių bajorų kilmės. Čia ir matosi kažkoks fatalinis, tiesiog klaikus vaizdas: nuo Jogailos ligi Pilsudskio aferos Lietuvos nykimui vadovavo lietuviško kraujo vyrai, nežiūrint, ar jie buvo karūnuoti ar ne.

Optimistai namui degant

Yra optimistų, kurie mėgsta sakyti, esą mes ir smarkiai lenkinami bei rusinami, prisikėlėm savaimingam gyvenimui. Taip, prisikėlėm, bet liko nykus gabalėlis, siauras kraštelis etnografinės Lietuvos, tarsi buvusi Valančiaus laikų vyskupija. Tai ir viskas. O didžiulės sritys visuose kampuose sudilo. Dar mūsų pačių akyse didžiuliai plotai — Lyda, Smurgainys, Brėslauja, Suvalkai, Ilūkštos sritis, Mažosios Lietuvos plotai nustojo lietuvybei egzistavę, nustojo čia skambėjusi lietuvių kalba. Štai, šalia optimizmo kyšo tragiški rezultatai — liūdna dabartis su tirpimais iš visų pusių: Lietuvos pakraščiai ir mes tremtyje, kurioje nutautėjimas pasireiškia neišaiškintom, varganai tragiškom menkavertiškumo apraiškom. Jeigu kas suorganizuotų nutautėjimo olimpiadą, tai joje mes, lietuviai, ypatingai buvę inteligentai, susižertume didžiausią skaičių aukso medalių.

Žibančios jaguaro akys

B. Stundžia

Dar vaikas būdamas skaičiau J. Londono knygą apie Jukataną. Matyt, tas geografinis vardas liko mano atmintyje iki šių dienų, todėl išsiruošiau to krašto nors prabėgomis apžiūrėti. Žinoma, vaikystėje skaityta knyga nebuvo lemiantis dalykas — labiausiai norėjosi pamatyti naujojo pasaulio senosios civilizacijos paminklus.

Gerai šiais laikais: sugalvojai keliauti ir rytojaus dieną gali būti pageidaujamoje vietoje. Bet šį kartą reikėjo pakelėje sustoti, Miami pernakvoti ir tik tada nusileisti Cosumel saloje, esančioje apie 15-20 km. nuo Jukatano pusiasalio.

Cozumel sala yra neperseniausiai atrastas turistų rojus. Pati sala yra nedidelė — apie 50 km. ilgio ir apie 15 km. pločio. (Vartoju metrinę sistemą, mat, Meksikoje nei mylios, nei svoriai, nei galionai nevartojami). Didžiausia gyvenvietė San Miguel turi apie 3600 gyventojų. Miestelis, kaip ir visi matyti Meksikoje, yra mūrinis, akmeninis, cementinis. Medžio neperdaug matyti. Gatvės prišiukšlintos, namai apšepę. Vaikai bėgioja purvini po gatves ir iš turistų visaip uždarbiauja. Taip pat ir paaugliai prekiauja ant gatvių kampų, jieško kam galėtų padėti panešti.

Prie miestelio nėra paplūdimio, tik aštrių koralų krantas, todėl ir prabangesni viešbučiai pastatyti toliau nuo miesto, ten kur yra koks nors smėlio ruoželis. Matyt, tuose viešbučiuose visą laiką būti nuobodoka, nes dauguma turistų zuja po miestelį, landžioja po krautuvėles, važinėja su palydovais apžiūrėti salos, žvejoti ar nardyti lagūnoje, kuri tik per povandeninį urvą susisiekia su jūra.

Turistų dauguma — amerikiečiai. Kaikurie pensininkai, visiškai nemokėdami ispaniškai, trinasi žiemos mėnesiais miestelyje, o vasarą grįžta į JAV sezoniniams darbams. Atrodo, kad ir su nedidele pensija Meksikoje galima lengviau bei patogiau gyventi, negu Amerikoje ar Kanadoje.

Iš salos į žemyną

Prieplaukoje susiradau nedidelį motorlaivį, plaukiantį į žemyną. Sakė rytą išplauksiąs 6 v., bet kol surinko keleivius, sukrovė prekes, sutvarkė gaidžius ir įvedė ožką, jau buvo po septynių. Tai dar, palyginti, reikėjo neperilgiausiai laukti.

Kelio buvo apie 30 km. Motorlaivis buvo perdaug pakrautas, jokių gelbėjimosi ir saugumo priemonių ant borto nebuvo. Gerai, kad jūra nebuvo audringa. Teko plaukti su vienais meksikiečiais. Vieni snaudė, kiti sirgo, o vienas linksmino sergančius ir knarkiančius skambindamas gitara. Gitaristui kartais pritardavo gaidžiai, o kartais kiaulių kriuksėjimas.

Krante šiaip taip susiradau autobusų sustojimo vietą, tokią pašiūrę, netoli tokios pat pašiūrės, vadinamos restoranu. Jokio tvarkančio nebuvo ir niekas negalėjo pasakyti, kada autobusas ateis ir išeis. Dažnai meksikiečiai paaugliai dėl juoko nurodo amerikiečiams "gringoms" net priešingą kryptį. Nors vietovė turi uosto vardą ir vadinasi Puerto Morales, bet iš tikrųjų tai tik prieplauka galima būtų pavadinti.

Visą "uostą" sudaro gal keliolika aplūžusių namukų ir į jūrą iškištas tiltas, prie kurio stovi prisišlieję žvejų ir vietinio susisiekimo motorlaiviai.

Oras karštas. Keleiviai tingėdami geria Meksikos "cocacola", gatve pravažiuoja vienas kitas automobilis. Gatvėje bėgioja vaikai. Čia pat meksikiečių kareiviai taiso kelią. Sakyčiau neblogai sugalvota, nes pas mus Lietuvoje, kareiviai praėję apmokymą, kartodavo iki nuobodumo tankinę rikiuotę ir tuos pačius lauko pratimus. O juk galėjo pusę dienos prie kelių dirbti — jų taip trūko.

Pakeliui dairantis

Galų gale ir autobuso sulaukėme. Vietinės gamybos autobusas visiškai neblogai atrodė ir net oro vėsinimą turėjo.

Pirma kelionė skersai Jukataną. Visur sausa, džiunglės ir džiunglės, o tie medžiai, kaip pas mus žiemą, sausros metu lapus praradę. Pakelėje nemačiau jokios upės, net jokios kūdros, nekalbant jau apie ežerus. Pravažiuojant pro retai išmėtytas gyvenvietes, matėsi kaikur gilus šulinys, išgręžtas visam kaimeliui.

Ant kelio beveik nebuvo judėjimo. Gal kas dešimt minučių sutikdavome sunkvežimį arba automobilį. Kaimeliuose ir paskirai matėsi vietinių gyventojų, turbūt ūkininkų, lūšnelės, dažniausiai apvalios, pastatytos iš į žemę sukaltų baslių, apkrėstos moliu, dažnai be langų ir tik suklypusiomis durimis. Stogai dažniausiai iš palmių lapų. Kiemuose kapstosi vištos ir vaikai. Turtingesni ūkininkai "campesinos" turi keturkampius namus su plokščiu stogu ir net savo šulinius. Jukatane požeminis vanduo yra labai giliuose žemės sluogsniuose, todėl šuliniai turi būti gilūs. Jų gręžimas brangiai atsieina.

Pasitaiko ir viena antra "hacienda" — lyg ir dvaras su gražiais trobesiais, kartais su kokia gamykla, vėjine elektros jėgaine ir gražiais įvažiavimo vartais, ant kurių matosi "haciendos" vardas.

Jukatano sostinėje

Artėjant Jukanto didžiausio miesto Meridos link, atsiveria didžiausi plotai, apsodinti lyg neužaugomis palmėmis. Pasirodo, tai augalas iš kurio plaušo gaminamos "sizal" virvės, įvairūs krepšiai ir maišai.

Meridos miestas turi virš 200.000 gyventojų. Panašus į kitus Meksikos miestus. Skiriasi tik tuo, kad stovi kaip stalas plokščioje lygumoje, su mažu kiekiu žalumynų, bet pilnas turistų. Be to, sakoma, kad Meridoje gyvena gražiausios Meksikos moterys. Dėl to nesiginčiju, nes nemačiau visų Meksikos miestų, be to, tai yra skonio dalykas.

Miestas buvo įkurtas ant buvusio majų miesto pamatų bene 1542 m. Vėliau, 1598 m., ant buvusios majų šventovės griuvėsių pastatyta katedra. Daugumas turistų vyksta į Meridą, nes iš ten eina autobusai į istorines majų vietoves — Kabah, Uxmal ir Chichen Itza.

Majų praeities liudininkai

Meridoje viešbutis, kuriame nakvojau, buvo beveik prie stoties. Jau 8 v.r. sėdėjau autobuse, kuris riedėjo pakenčiamu keliu į Kabah tvirtovę. Įdomiausias ten pastatas yra Kaukių šventykla.

Už kelių kilometrų nuo Kabah yra Uxmal vietovė, daug turtingesnė istoriniais paminklais iš 7-11 šimtmečių. Tikrai įspūdinga statyba. Bevaikščiodami pavargome, todėl stebėjomės kaip tie majų pranokėjai, nežinodami nė rato, pastatė tuos didingus paminklus ir dar tokioje kaitroje. Akmenys taip lygiai suleisti, kad net peilio geležtės į tarpą neįkiši. Tai ne paprasti akmenys, bet apie keliasdešimt tonų gabalai, kurie buvo užkelti į piramidžių viršų — apie 50 metrų.

Pagrindiniai Uxmal pastatai yra taip vadinami vienuolių-vaidilučių rūmai, gubernatorių namai pastatyti ant trijų platformų su kolonomis ir išpuošti iškaltomis iš akmens įvairiomis figūromis. Toliau seka didžioji piramidė ir keli kiti mažesnieji pastatai. Piramidės viršų galima pasiekti lipant siaurais stačiais laiptais. Lipti žemyn yra baisoka, todėl teko laikytis specialiai pritvirtintų grandinių.

(Bus daugiau)

A✝A

Onai Eižinienei

iškeliavus amžinybėn, jos vyrą VLADĄ, dukras — NIJOLĘ, AUDRONĘ ir sūnų ALGĮ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Pranas, Elena, Vladas, Ona Ališauskai

A✝A

L. LANIAUSKUI

Cicero, Ill., mirus, žmonai, dukrai ELENAI OLŠAUSKIENEI, sūnums VACLOVUI ir ANICETUI bei jų šeimoms nuoširdi mūsų užuojauta —

Zenonas ir Birutė Stonkai

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

PADĖKA

A. a. **Juliui Juzėnui** staiga mirus, buvome nuoširdžiai suprasti savo draugų. Dėkojame: už atsiųstas taip gražias gėles, šv. Mišių aukas; karsto nešėjams, visiems taip gausiai lankiusiems velionį koplyčioje, palydėjusiems į kapines, pareiškusiems užuojautas žodžiu ir laiškais.

Daug kartų ačiū mieloms Oakvillės ponioms už paruoštus taip gražius pusryčius.

Didelė padėka Šv. Jono Kr. parapijos kunigams už pamaldas ir paguodos žodžius.

Ypatinga padėka p.p. M. A. Aulinskams, kurie iš pirmųjų skaudžios valandos minučių atėjo su draugiškais patarimais ir globojo mus laidotuvių metu. Specialus ačiū p. Klipčiui už jo draugiškus patarnavimus.

Visiems labai dėkingi —
Žmona, sūnūs ir brolis

PADĖKA

Po ilgos ligos užmigo Viešpatyje
mano brangi žmona

a. a. Paulina Martinaitienė.

Reiškiu nuoširdžią padėką visiems daugelį metų ją lankiusiems ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą: dvasiškiams, giminėms, organizacijoms ir bičiuliams. Teatlygina visiems Augščiausias —

Vytautas Martinaitis

Revizijos komisijos pirmininkui JONUI STANKAIČIUI ir mūsų įstaigos tarnautojai BRONEI STANKAITIENEI, jų brangiam ir vieninteliam sūnui

A✝A

EDVARDUI STANKAIČIUI

tragiškai mirus, gilaus skausmo valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Toronto Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvo valdomieji organai ir tarnautojai

"Tėviškės Žiburių" anketos duomenys

1973 m. pradžioje buvom paskelbę anketą, norėdami patirti skaitytojų nuomones apie "T. Žiburius", sužinoti jų sugestijas. Suvedus gautuosius duomenis, jau galima susidaryti šiokį tokį vaizdą. Sakome tik šiokį tokį, nes jis toli gražu negali būti pilnas iš gautų atsakymų, kurių buvo iš viso 126. Taigi, atsakymų skaičius nėra didelis, tačiau įgalinąs padaryti kaikurias išvadas. Daugiausia skaitytojų atsiliepė iš Toronto, Hamiltono, Montrealio ir Ontario provincijos gyvenviečių, nors atsiliepusių tarpe yra gyvenančių įvairiuose pasaulio kraštuose.

Pirmas anketos klausimas lietė vedamuosius. Iš 126 pasisakė juos skaitą 92, o 10 — ne. Likusieji esą kartais skaito, kartais ne. Pastabose kaikurie pažymėjo, kad laikraštį pradeda skaityti nuo vedamųjų, esą jie labiausiai patinka, labai geri, kaikurių kitų nuomone "nieko ypatingo".

Jau iš seniau buvo girdima nuomonė, kad politinių įvykių apžvalga nebereikalinga, nes mažai kas ją beskaito — seka angliškąją ar prancūziškąją spaudą, televiziją. Anketa betgi šios nuomonės nepatvirtino: 92 pasisakė, kad politinė apžvalga reikalinga, o 10 — ne. Kitiems šis klausimas, matyt, neaktualus. Iš pastabų matyti, kad politinės žinios anglų spaudoj išblaškytos, sunkiau yra susidaryti savaitės įvykių vaizdą, be to, užima perdaug laiko. "T. Žiburiuose" skaitytojai norėtų rasti suvestinę apžvalgą, paliečiančią ypač įvykius, susijusius su Lietuvos problemomis.

Skyrių "Kanados įvykiai" skaito 92, neskaito 10, likusieji, matyt, laikosi svyruojančiai — kartais paskaito, kartais ne.

Politinius straipsnius skaito 87, neskaito 11. Kultūriniais straipsniais domisi 99, nesidomi 5. Informacinių rašinių laukia 81, nelaukia 9. Religinių straipsnių pageidauja 52, nepageidauja — 35. Kaikurie pridėjo pastabą, esą religinių straipsnių jie randa kitoje spaudoje. Vienas skaitytojas palinkėjo "TŽ" netapti religiniu laikraščiu. Informacinį skyrių "Religiniame gyvenime" skaito 71, neskaito 25, likusieji — kartais.

Buvo girdėti nuomonių, kad "TŽ" permažai novelių, poezijos. Iš anketos duomenų matyti, kad 36 tų dalykų pasigenda, o 63—ne. Likusiem tie dalykai galėtų būti spausdinami, bet nebūtinai.

Nuo pat "TŽ" įsisteigimo buvo spausdinami nuotykių aprašymai. Ir dabar kartas nuo karto tokių aprašymų būna. Iš anketos duomenų aiškėja, kad 79-iem tie aprašymai patinka, o 20-čiai nepatinka.

Pakankamai žinių iš okupuotos Lietuvos "TŽ" randa 85, nepakankamai — 17. Kad pakankamai platus skyrius "Lietuviai pasaulyje", pasisako 85, nepakankamas — 17. Pakankamai išsamią kultūrinę kroniką randa 83, nepakankamai — 15.

Vaikų skyrių "Žiburėliai" skaito 41, neskaito 52. Už plėtimą šio skyriaus pasisakė 25, už neplėtimą 62.

Jaunimo puslapį "Jaunimo Žiburiai" skaito 70, neskaito 31.

Dar prieš anketos paskelbimą "TŽ" buvo kilusi polemika dėl įvedimo skyriaus anglų kalba. Iš atsiliepimų į anketą už įvedimą pasisakė 18, prieš — 81. Kiti, atrodo, yra neapsisprendę. Pastabose jie pažymėjo: neutralus, gal ne dabar, geriau paženkime 30 metų pirmyn, nepilną skyrių ir pan.

Sporto skyrius esąs pakankamas 85-iem, nepakankamas 11-kai skaitytojų.

Už ateitininkų ir skautų skyrius pasisakė 65, prieš—24. Kaikurie skaitytojai, matyt, abejoja jų reikalingumu, nes pridėjo klaustuką. Vienam kitam atrodo, kad toks skyrius reikalingas tik skautam.

Kad yra užtenkamai korespondencijų iš lietuvių kolonijų, pasisako 85, neužtenkamai—15. Pastabose vienas kitas pažymėjo, kad korespondencijos pasirodo ne iš visų liet. kolonijų, kad jos perilgos.

Skyrių "Čikagos lietuvių horizonte" skaito 83, neskaito 17. Pastabose vienas kitas klausia, kodėl Čikaga, o ne Niujorkas ar kitos vietovės. Mat, "T. Žiburiuose" per eilę metų susidarė tradicija turėti korespondentą Čikagoje, nes tai neoficiali išeivijos lietuvių sostinė, kurioje vyksta pats gyviausias kultūrinis gyvenimas. Buvo bandyta praeityje turėti korespondentą ir Niujorke, bet nesėkmingai. Apie dabartinį Čikagos skyrių vienas kitas pastebi, esą jis perskubotas, gerai informuotas, turėtų išryškinti kas gerai daroma, skaitomas su pasitenkinimu ir pan.

"Šypsenos" patinka 82-iem, nepatinka 15-kai atsakiusiųjų.

Už dabartinį "TŽ" formatą pasisakė 90, prieš — 11; už dabartinę išvaizdą (esanti patraukli)— 85, prieš — 8. Užtenkamai nuotraukų randa 78, neužtenkamai — 18.

Kad laikraščio turinys yra pakankamai svarus, pasisakė 84, nepakankamai — 11. Pastabose vienas pažymėjo, kad "TŽ" turinys nevisai svarus, kitas — kad perdaug rimtas paprastam žmogui, kartais labai ilgi straipsniai.

Labai daug kas nusiskundžia nereguliariu laikraščio gavimu. Tą pačią savaitę "TŽ" gauna 50, sekančią savaitę — 43. Likusiems pristatymas labai svyruoja. Bet tai jau pašto atsakomybė. "TŽ" išsiunčiami iš centrinio Toronto pašto kiekvieną antradienio vakarą ir turėtų pasiekti skaitytojus dar tą pačią savaitę. Atskirais sutrikimo atvejais "TŽ" administracija rašo skundus centriniam Toronto paštui. Kartais pavyksta sutvarkyti. Daug reiškia ir skaitytojų kreipimasis į vietinius paštus.

Atsakydami į anketos klausimus, skaitytojai prirašė įvairių pastabų — net 90. Jos labai įvairios. Vienos jų labai palankios "TŽ", padrąsinančios, sakančios, kad "TŽ" yra vienas geriausių savaitraščių, kitos — k r i t i š k o s, reiškiančios savo pageidavimus ir kaiką papeikiančios. Pvz. vienas pageidauja daugiau pasaulietiškų rašinių, mažiau "kleboniškumo", "davatiškumo". Kitas pataria mesti "fanatišką krikščionių demokratų politiką". Matyt, šis skaitytojas nepastebėjo, kad "TŽ" niekad nebuvo susirišę nė su viena politine partija. Nevienas skaitytojas pageidavo neskelbti parapijų kronikose Mišių, nes laikraštis nėra parapijų biuletenis. Esą užtektų skelbti sekmadienio pamaldų tvarkaraštį.

Kita pastaba sako, kad "TŽ" permažai katalikiškumo, perdaug pasaulietiškumo.

Buvo pasisakymų ir dėl asmeninių kronikų — vestuvių, krikštynų, įkurtuvių, sukakčių, vardadienių ir t. t. aprašymų. Tai esą asmeniniai dalykai, įdomūs tik siauram rateliui. Laikraštyje jų esą neturėtų būti.

Nevienas norėtų, kad "TŽ" išeitų dukart per savaitę. Vyresnio amžiaus žmonėms rūpėtų sveikatos skyrius. Plėstinas skyrius "Skaitytojai pasisako". Duoti daugiau diskusinių straipsnių, pokalbių, nevengti naujų idėjų ir pan. Neslėpti tiesos, kad ir nemalonios tikintiesiems ar aplamai lietuviams. Pakelti "TŽ" prenumeratos kainą. Ryškinti Kanados lietuvio "identity", nurodant, kuo jis gali būti naudingas savo kraštui, gyvendamas toli nuo Tėvynės. Daugiau straipsnių Lietuvos laisvės atgavimo temomis. Įvesti religinių klausimų - atsakymų skyrių. Mažiau informacijos apie dvasiškių gyvenimą ir veiklą ir t. t.

Taigi pageidavimų daug. Už juos visus "TŽ" redakcija nuoširdžiai dėkoja ir kartu primena, kad yra daroma, kas mūsų sąlygomis įmanoma. Ir labai norint nevisuomet galima patenkinti visų norus, nes jėgos labai ribotos. Visdėlto reikia manyti, kad ši anketa bus prisidėjusi prie "TŽ" pozicijų patikrinimo. Gyvas skaitytojų dėmesys, pasireiškiąs atsakymais į anketą ir kitais būdais, leidžia manyti, kad ryšiai su laikraščiu yra pakankamai glaudūs. Iš daugumos atsiliepimų matyti pageidavimas išlaikyti "TŽ" dabartiniame lygyje. Bet tai įmanoma nuolat stengiantis gerėti ir visiems bendradarbiams bei skaitytojams remiant.

Paskutinę minutę prieš pasirodymą Sao Paulo, Brazilijoj, televizijoj baltiečių parodos metu "Rūtelės" būrelio vadovė Teresė Aleknavičiūtė tikrina šokių programą

Nuotr. A. Saulaičio

Gavęs dovaną PLB seimo dalyvių priėmimo proga Lietuvos atstovas J. Kajeckas, p. Kajeckienė, PLB valdybos jaunimo reikalų vicepirm. M. Lenkauskienė, PLB pirm. St. Barzdukas, p. Barzdukienė

Nauji Lietuvos tikinčiųjų skundai

Praeityje esame spausdinę visą eilę okupuotos Lietuvos tikinčiųjų skundų: Jungtinių Tautų gen. sekretoriui, Sov. Sąjungos vyriausybei, vietinėms valdžios įstaigoms. Dauguma tų skundų tekstų buvo paimti iš slapto leidinio "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Kurį laiką skundų nebuvo girdėti užsienyje, bet pačioje Lietuvoje jie buvo rašomi ir toliau, nes religijos persekiojimas tebesiaučia. Šiomis dienomis gautas naujas minėto leidinėlio numeris, šeštas iš eilės, kuriame yra paskelbti nauji tikinčiųjų skundai. Dviem skundam buvo surinkti 30782 parašai. Viename jų sakoma, kad nuo parašų ir skundo originalo perdavimo atitinkamai įstaigai susilaikoma, kad būtų išvengta pasirašytojų terorizavimo. Štai minėtų skundų tekstai.

RED.

TSRS Augščiausios Tarybos Prezidiumui

Nuorašas: Religijų reikalų įgaliotiniui K. Tuménui

Lietuvos tikinčiųjų skundas

TSRS Augščiausios Tarybos Prezidiumo 1968. IV. 12. įsake "Dėl piliečių pasiūlymų, pareiškimų ir skundų svarstymo tvarkos" rašoma: "Dabartinės tarybinės visuomenės vystymosi sąlygomis skundai paprastai yra ta forma, kuria reaguojama į piliečių teisių ir įstatymo saugomų jų interesų pažeidimo faktus . . . Jie rodo ir tai, kad dar yra rimtų trūkumų daugelio valstybinių ir visuomeninių organų darbe".

Religinių reikalų tarybos pirmininkas V. Kurojedovas rašo: "Ypač jautriai reikia reaguoti į tikinčiųjų skundus, kad pažeidžiamos jų teisės. Visus skundus reikia apsvarstyti ir išspręsti griežtai laikantis TSRS Augščiausios Tarybos Prezidiumo 1968. IV. 12. įsako ("Religija ir Įstatymas", 1971, p. 24).

1973 m. kovo mėn. pradžioje mes, Lietuvos tikinietieji, sumanėme kreiptis į tarybinės valdžios įstaigas Lietuvoje, prašydami nutraukti religingų moksleivių diskriminaciją, neversti jų kalbėti bei elgtis prieš savo įsitikinimus, objektyviai dėstyti mokyklose istoriją ir nevaržyti pačios būtiniausios religinės literatūros leidimo. Kad tarybinė vyriausybė žinotų Lietuvos tikinčiųjų nuomonę, po skundais, adresuotais LTSR švietimo ministerijai ir Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui K. Tuménui, buvo renkami parašai. Jei tikėti tarybine spauda, tai visi tie, kurie praneša valdžios organam apie esamas negeroves, reikalauja jas šalinti, — stiprina socialinį teisėtumą, dalyvauja valstybės valdyme ir yra dori bei pagarbos verti žmonės (plg. "Švyturys" 1973 Nr. 6 p. 8-10).

Tačiau vos apie parašų rinkimą sužinojo valstybės saugumo pareigūnai, prasidėjo "raganų medžioklė": kratos pas nekaltus žmones, tardymai ir grasinimai kalėjimu. Šitaip elgėsi Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Lazdijų, Ignalinos ir kt. saugumiečiai. Religijų reikalų tarybos įgaliotinis K. Tuménas įsakė Lietuvos vyskupam ir valdytojam, kad per dekanus ir kunigus kliudytų žmonėms rinkti parašus. Saugumiečiam pavyko dalį parašų atimti.

Nepaisant šito "jautraus reagavimo į tikinčiųjų skundus", po pareiškimu, adresuotu LTSR Švietimo Ministerijai, pasirašė 14284 tikintieji, o po pareiškimu Religijų reikalu tarybos įgaliotiniui — 16498 tikintieji.

Kadangi valstybės saugumo pareigūnai tikinčiųjų kreipimąsi į tarybinę vyriausybę įvertino kaip politinį nusikaltimą ir terorizuoja parašų rinkėjus, todėl pareiškimų originalus su visais parašais aukščiau paminėtom įstaigom pasiųsti susilaikom. Tai bus padaryta tik tuo atveju, kai tikintieji įsitikins tarybinės vyriausybės gera valia ir kai valstybės saugumo pareigūnai nesikiš į tikinčiųjų religinius reikalus.

TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumas pageidavo pareikšti nuomonę apie Liaudies švietimo įstatymų pagrindų projektą, kurį š. m. balandžio mėn. pradžioje pateikė TSRS Ministrų taryba. Projektas visiškai nesiskaito su tikinčiųjų tėvų ir jų vaikų teisėmis. Jis prieštarauja 1960 m. gruodžio 14-15 d. Paryžiaus "Konvencijos dėl kovos su diskriminacija švietimo srityje" penktam straipsniui, kuris reikalauja tėvam "... užtikrinti vaikų religinį ir moralinį auklėjimą sutinkamai su jų įsitikinimais." Mūsų, tikinčiųjų, pareiškimas LTSR Švietimo ministerijai pakankamai supažindina tarybinę vyriausybę, koks mokymas ir auklėjimas tikinčiųjų tėvų vaikų yra pageidaujamas Lietuvoje.

Priedas: Pareiškimo tekstas LTSR Švietimo ministerijai.

Pareiškimo tekstas Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui A. Tuménui.

1973 m. gegužės mėn. 14 d.

* * *

LTSR Švietimo Ministerijai

Lietuvos moksleivių ir jų tėvų pareiškimas

Mes, moksleiviai ir tėvai, gerai suprasdami mokyklos tikslus bei pareigas jaunajai kartai, dažnai nusiviliame, nes moksleiviams teikiama ne tai, ko iš tikrųjų reikia.

"Visuomenės mokslo" vadovėlyje rašoma: "Patriotizmas yra vienas geriausių žmogaus prigimties pasireiškimų . . . Jis pasireiškia meile kraštui, kuriame gimėme ir užaugome, meile jo istorijai . . . " Kaip mokiniams pažinti Lietuvos praeitį, jei J. Jurginio "Lietuvos TSR istorija" yra trumpa — vos 100 puslapių — ir vienašališka, o A. Gaigalaitės "Lietuvos TSR istorija (148 p.) pasakoja vien apie revoliucinį judėjimą ir pokario metus? Tuo tarpu "TSRS istoriją" sudaro keturios dalys — viso 650 puslapių. Todėl moksleiviai, daug žinodami apie Pugačiovą, Petrą I ir kt., beveik nieko nežino apie garbingą Lietuvos praeitį.

Pati didžiausia blogybė yra prievarta mokiniams skiepijamas ateizmas. Kalbama, kad religija Tarybų Sąjungoje yra privatus reikalas, kad TSRS Konstitucija visiems garantuoja sąžinės leisvę, bet gyvenimo praktika byloja kitką.

Religingi moksleiviai nekartą yra išjuokiami, barami už religinę praktiką; jų karikatūromis "puošiami" mokyklų sienlaikraščiai. Iš mokinių atiminėjami medalikėliai ir kryželiai. Kartais mokytojai tikinčius mokinius net iš bažnyčios išveda, pvz. laidotuvėse.

Religingi moksleiviai yra verčiami kalbėti ir rašyti prieš savo įsitikinimus, piešti antireligines k a r i k a t ū r as. Atsisakiusiems veidmainiauti rašomi dvejetai arba vienetai.

Mokytojai verčia religingus mokinius stoti į ateistines organizacijas ir būrelius ir dėl to daugelis paskatinami veidmainiauti.

Dalis mokytojų pamokas panaudoja ateistinei propagandai. Ateizmas mokyklose ir už jų sienų skelbiamas, panaudojant net apgaulę, pvz. rodant 'stebuklus', piktai išjuokiant bei sąmoningai iškreipiant katalikų tikėjimą.

Kartais elgesys mažinamas iki patenkinamo vien už lankymąsi į bažnyčią. Į chrakteristikas įrašomi religingų moksleivių įsitikinimai ir tuo apsunkinama jiems įstoti į aukštąsias mokyklas.

Moksleiviai dažnai turi atsakyti į religinius įsitikinimus liečiančius anketų klausimus. Mums nesuprantama, kodėl prievarta braunamasi į sąžines? Dalis moksleivių, nenorėdami atskleisti savo įsitikinimų, veidmainingai atsako į tuos klausimus. Kam tai naudinga?

Paminėjome tik kai kuriuos moksleivių sąžinės prievartavimo atvejus, bet ir jie verčia manyti, kad tarybinei mokyklai labiausiai rūpi ne mokymas ar auklėjimas, o subedievinimas. Toks "auklėjimas" griauna mokyklos autoritetą, o mokiniams daro neatitaisomą žalą.

Mums jau nusibodo prievartinis bedievinimas ir tai iššaukia reakcija — nusigręžimą nuo jėga peršamų idėjų. Kodėl šitaip elgiamasi mokyklose, jei TSRS Konstitucija skelbia sąžinės laisvę?

Todėl mes prašome Švietimo Ministeriją užkirsti kelią šiems žalingiems reiškiniams mokyklose, kad niekas moksleiviams nekliudytų naudotis sąžinės laisve.

1973 m. kovo mėn. 14284 parašai.

N. B. Moksleivių pasirašė apie 25 procentai.

* **Dr. James D. Watson,** Nobelio premiją laimėjęs mokslininkas, viešai pasisakė už nenormalių vaikų žudymą. Kadangi vaikų kaikurie nenormalumai paaiškėja tiktai gimus, tai jis siūlo, kad būtų nelaikomi legaliai gimusiais visi kūdikiai iki 3 dienų po gimimo. Tokiu būdu juos būtų galima žudyti pagal įstatymus, kurie šiuo metu leidžia tik abortus (žudymą negimusių vaikų).

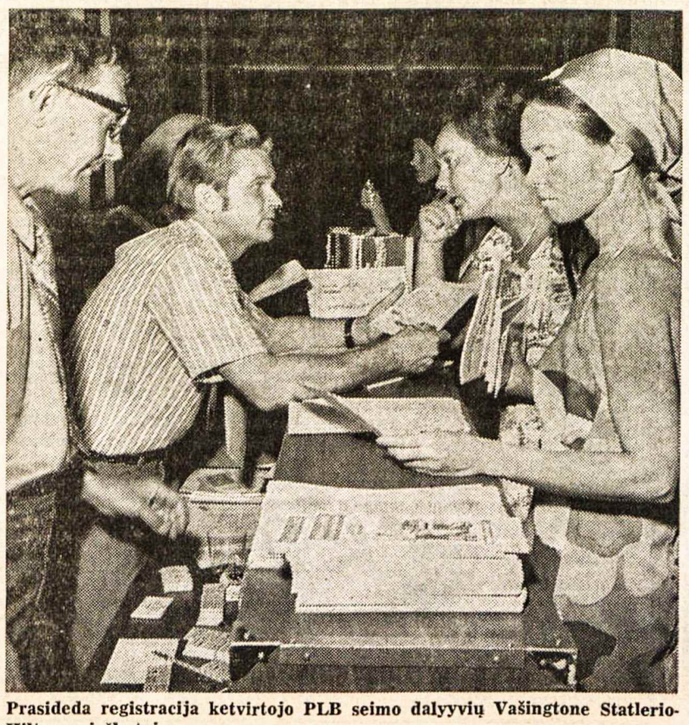

Prasideda registracija ketvirtojo PLB seimo dalyyvių Vašingtone Statlerio-Hiltono viešbutyje

JAUKUS VILNIEČIŲ PASITARIMAS

Š. m. rugpjūčio 18 d. Toronto skyriaus iniciatyva buvo sukviesti Hamiltono, St. Catharines, Londono nariai ir iš JAV centro valdybos atstovai į vilniečio Petro Česnulio Paris, Ontario, erdvią, medžiais apaugusią nuosavybę pasitarti dėl Lietuvos sostinės Vilniaus 650 metų sukakties minėjimo ir dėl skyrių veiklos suaktyvinimo.

Į suvažiavimą buvo atvykę 29 asmenys, kaikurie su savo žmonomis, ir 3 centro valdybos nariai iš JAV — centro valdybos pirm. Kazys Veikutis, Eugenija Bulotienė, kultūrinių reikalų atstovė, ir Vytautas Gurka, finansinių reikalų vedėjas.

Susirinkimas prasidėjo 3 v. p. p. didokame sode. Susirinkimą pradėjo Toronto skyriaus pirmininkas Bronius Saplys, trumpai paaiškino šio suvažiavimo tikslą ir pateikė susirinkimo darbotvarkę. Po to pakvietė centro valdybos pirm. K. Veikutį pirmininkauti susirinkimui. K. Veikutis perskaitė paruoštą paskaitą apie Vilnių. Po jos pranešė, kad jam pasiūlius ir jungtiniam komitetui pritarus, yra gaminamas Lietuvos sostinės Vilniaus medalis tai svarbiai šventei įamžinti išeivijoje. Medalis bus auksinis, bronzinis ir galbūt sidabrinis. Medalio projektą paruošė Edv. Vasiliauskas. Po to pranešė, kad Detroite 1973 m. spalio 7 d. bus didingas ir labai iškilmingas Vilniaus minėjimas Lietuviu Namuose. Kvietė visus, kas tik gali, atvykti į minėjimą.

Toronto skyriaus pirm. B. Saplys pranešė, kad Vilniaus sostinės sukakties minėjimas Toronte bus sujungtas su Lietuvių Diena Toronte spalio 5—7 dienomis. Be to, jeigu pavyks, planuojama suruošti nors ir kuklią parodėlę, liečiančią Vilnių.

Skyrių atstovai padarė pranešimus apie jų veiklą ir ateities planus. Ilgesnį pranešimą padarė St. Catharines skyriaus atstovas ižd. Juozas Dilys, nušviesdamas skyriaus veiklą nuo pat jo įsteigimo 1954 m. Jis smulkiai išdėstė nuveiktus skyriaus darbus, ypač Joninių vakarus, į kuriuos suvažiuodavo labai daug lietuvių visuomenės, ypač jaunimo, kuris gaudavo progą susipažinti su lietuviškais papročiais. Joninės būdavo labai populiarios ir visų mėgstamos. Taip pat buvo rengiamos įvairios prieškomunistinės demonstracijos bei eitynės. Viskas buvo daroma su pasišventimu, su noru. Deja, paskutiniu metu skyriaus veiklos kaip ir nebėra. Veikla pairo dėl kaikurių asmeninių nesutarimų. J. Dilys išreiškė pageidavimą vilniečiam ir aplamai lietuviam siekti geresnio sugyvenimo, ypač išeivijoje, kur mūsų su kiekvienais prabėgančiais metais vis mažiau lieka.

Po to kalbėjo A. Česnulienė, kuri yra Paris miestelio viešosios bibliotekos vedėja. Ji pranešė, esą lietuviai gali reikalauti iš savo gyvenviečių bibliotekų vadovybių, kad jose būtų lietuviškų knygų, pateikti joms lietuviškų knygų sąrašus ir nurodyti kur jas galima pirkti. Tos galimybės yra vienodos visoje Kanadoje. Reikia tik kam nors tuo rūpintis bei reikalauti. Tai gera proga lietuviškai knygai patekti į viešąsias bibliotekas ir padėti mūsų rašytojams jas paskleisti. Siūlė Kanados Lietuvių Bendruomenei tuo susidomėti.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos pastangomis šių metų pradžioje buvo išleisti Petro Česnulio atsiminimai iš lenkų okupacijos — "Nužmogintieji". Beliko pas platintojus tik 30 egzempliorių. Visi gauti pinigai už parduotas knygas yra perduoti kultūriniams sąjungos reikalams.

Po pranešimų įvyko diskusijos, kurių metu visi atvykusieji buvo pavaišinti šeimininkės Angelės, jos dukters studentės Audrytės ir šeimininko Petro lauke pagamintais kepsniais ir kitais skanumynais. Oficialiai susirinkimas baigėsi 7 v. v. Pasibaigus oficialiai programai, vėl vyko diskusijos, pasikalbėjimai. E. Bulotienė, neseniai grįžusi iš Lietuvos, papasakojo savo įspūdžius. Vieni, verčiami įvairių asmeninių reikalų, skubėjo į namus, kiti svečiavosi iki vėlyvos nakties, o treti liko nakvoti ir išsiskirstė sekmadienį.

Stepas Varanka

Vadovės tariasi ateitininkų stovykloje Naujoj Wasagoj, kaip geriau paruošti programą

PADĖKA

Likome didžiame liūdesyje, staigiai netekę vyro **a. a. Karolio Marcinkaus.** Reiškiame gilią padėką klebonui kun. P. Ažubaliui, kun. J. Staškevičiui, vargonininkui, karsto nešėjams ir visiems, kurie velionį lankėte ir palydėjote į amžino poilsio vietą. Taip pat nuoširdžiai dėkojame už šv. Mišias velionies intencija ir gražias gėles.

Nulūdusi žmona **Antaneta Marcinkienė ir Henrikas**

A✝A

Onai Čeliauskienei

mirus, jos vyrą KOSTĄ ČELIAUSKĄ, sesutes — K. BLEKAITIENĘ ir E. RAMANAUSKIENĘ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

Klemas ir Alė Sakavičiai **Vincas ir Erika Sakavičiai**
Alfonsas ir Adriane Sakavičiai Hamilton Ont.
Buffalo, N. Y.

A✝A

Jonui Štreitui

Brazilijoje mirus, jo liūdinčius: šeimą, seserį MARIJĄ ŠENFERIENĘ su vyru, brolį VIKTORĄ ŠTREITĄ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime —

Ramanauskų šeimos
Oakvillėje ir Burlingtone

Mūsų valdybos narę

DANUTĘ BABINIENĘ, jos mylimam broliui

a. a. Jonui Jurginui

mirus Lietuvoje, liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame —

K. L. K. Moterų Dr-jos Hamiltono skyrius

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KOMJAUNUOLIO SKUNDAS

"Komjaunimo Tiesa" rugpjūčio 24 d. paskelbė komjaunuolio A. S. anoniminį laišką redakcijai "Nieko, išskyrus abejingumą". Pasak redakcijos prierašo, autorius laiško nepasirašė pilna pavarde ir nepažymėjo savo darbovietės. Redakcija jo iškelta tema kviečia pasisakyti ir kitus skaitytojus. A. S. rašo: "Aš nusprendžiau parašyti jums laišką, nes man jau įkyrėjo klausytis kilnių žodžių apie pareigą, apie atsakomybę, apie komjaunuolišką garbę ir pan. Ne todėl, jog aš manyčiau, kad jie neturi prasmės, o todėl, kad iš tikrųjų prasmė paverčiama niekais.

Aš jau penkti metai dirbu gamykloje tekintoju. Mūsų komjaunimo organizacija laikoma gera. Aš taip pat komjaunuolis. Dėl darbo man niekas pretenzijų neturi, ir su cecho draugais santykiai geri. O štai komjaunimo darbo dirbti negaliu. Pirma, neturiu laiko — vakarais mokausi technikume. Antra, neįdomu.

O neseniai susipykau su cecho komjaunimo organizacijos sekretoriumi. Prieina jis prie manęs per pietų pertrauką — tai buvo rinkimų išvakarėse — ir sako: "Klausyk, Aleksejau, mes tave agitatoriumi paskyrėme. Tu nieko prieš?" Kaip tai, sakau, paskyrėte? O manęs paklausėte? Mano porininkas serga, aš už du dirbu. Kada galiu žmones agituoti? O sekretorius sako: "Tu nekelk panikos, nepatrūksi. Svarbiausia įpareigojame tave, o toliau daryk, kaip išmanai".

Pas mus, ceche buvo "prityręs" agitatorius Pranas, frezuotojas. Anksčiau jį dažnai skirdavo. Na, jis man viską populiariai ir paaiškino. Tu, sako, nesijaudink. Rinkėjai ir be tavęs balsuos. Aš pasipiktinau ir nusprendžiau jums parašyti.

Prašom man paaiškinti, jeigu komjaunimo komitetui tiesiog reikia, kad daugiau žmonių "turėtų" įpareigojimų, tai kam jie iš viso reikalingi, tokie įpareigojimai?

Kai mane paprašė padirbėti už porininką, argi aš atsisakiau? O dabar sako: nepareigingas! Negi geriau apgaudinėti? Pas mus daugelis tarsi turi įpareigojimų, o iš tikrųjų nieko nedaro. Jų tarpe ir kai kurie komjaunimo komiteto nariai.

Kartą draugovininkai sulaikė vaikiną — buvo girtas. Na, manau, ir klius jam — ne pirmą kartą pakliuvo. Premiją jam, tiesa, nubraukė administracine tvarka. Ir komjaunimo komitete svarstė. Išgirdo pažadą pasitaisyti, nudžiugo ir — į namus!

Na, šį vaikiną nors į komitetą įskvietė, o daugeliui ir taip viskas atleidžiama.

Pas mus visi kažkaip priprato prie panašių dalykų. Tiesa, kai kada piktinasi, bet tik savo tarpe...

Aš suprantu, kad reikėtų paminėti konkrečius žmones arba bent savo pavardę. Bet jūs mane suprasite: gamyklos aš nesiruočiu keisti. Be to, aš manau, kad tai ne tik mūsų bėda."

Jeigu šis laiškas nėra pačios redakcijos kūrinys diskusijai išjudinti, jo autorius turbūt — rusų kilmės, nes save laiške vadina Aleksejumi. Galbūt dėlto jam ir nepatiko "prityrusio" agitatoriaus Prano patarimas nesijaudinti, nes rinkėjai ir be jo pastangų balsuos. Ši pastaba atskleidžia rinkėjus agituoti varomų lietuvių komjaunuolių visišką abejingumą. Pranas tam Aleksejui galėjo dar priminti, kad visi kandidatai vistiek bus išrinkti beveik 100% balsų ir kad visiškai nesvarbu, kiek tų rinkėjų dalyvaus rinkimuose.

DVI BROŠIŪROS

Minties leidykla Vilniuje išleido dvi Vladimiro Lenino brošiūras — "Kritinės pastabos nacionaliniu klausimu" ir "Apie nacijų apsisprendimo teisę". Atrodo, naują šių brošiūrų laidą paskatino gyvas lietuvių tautiškumas ir nevieno širdyje puoselėjama laisvo apsisprendimo teisė, kurią Sovietų Sąjunga pripažįsta tik Azijos ir Afrikos mažosioms valstybėms, bet nenori pripažinti savo užgrobtoms tautoms.

PLEČIA KRYŽKALNĮ

Kryžkalnį, kuriame susikerta keturi keliai, išgarsino sovietinei armijai "išvaduotojai" pastatytas paminklas ir prie jo rengiamos įvairios komunistinės iškilmės. "Tiesos" 196 nr. pranešama, kad sekančiais metais čia bus pradėtos 700.000 rublių sąmatą prašokančios statybos. Numatoma pastatyti modernų viešbutį, kavinę, naują autobusų stotį ir patalpas ryšių skyriui. Šių pastatų projektai jau paruošti. Modernaus viešbučio statyba liudija, kad paminklas dar platesniu mastu bus naudojamas sovietinei propagandai.

SVEČIAS IŠ R. VOKIETIJOS

Atostogų į Sovietų Sąjungą atvykęs R. Vokietijos kompartijos vadas Erichas Honekeris keletą dienų su žmona praleido Palangoje. Lydimi kompartijos pareigūnų, jiedu aplankė Klaipėdą, Neringą, vokiečių rašytojo T. Manno namelį Nidoje, Kauną ir Vilnių. A. Sniečkus Kaune jiems parodė ne tik muzėjus, bet ir dirbtinio pluošto gamyklą. E. Honekeris prie Lenino paminklų Kaune ir Vilniuje padėjo gėlių puokštes. Vilniuje jis apsikeitė dovanomis su A. Sniečkum. Pastarasis svečiui įteikė iš gintaro gabaliukų sukurtą Lenino portretą, o iš jo gavo vokiečių komunisto E. Telmanno biustą. Iš Vilniaus abu svečiai vėl grįžo Palangon.

PUOŠIA AMBASADAS

Lietuviai dailininkai savo darbais puošia Sovietų Sąjungos ambasadas Afrikos kraštuose. Ambasadai Zambijos sostinėj Lusakoj dail. S. Kazimieraitis sukūrė dekoratyyvinį vitražą, dail. R. Kavaliauskas — Sovietų Sąjungos herbą bei užrašą, dail. Š. Šimukynas — 10 dekoratyvinių medinių plokščių, skirtų Sovietų Sąjungos miestams. Viena tų plokščių vaizduoja Vilnių. S. Kazimieraitis savo anksteniu vitražu yra papuošęs ir Sovietų Sąjungos ambasadą Gvinėjoje.

SPAUSDINIMO MAŠINOS

"Komjaunimo Tiesa" 169 nr. praneša, kad V. Kapsuko spaustuvėje darbą pradėjo dvi iškiliosios spaudos automatinės mašinos, gautos iš R. Vokietijos "Viktorijos" įmonės. Tokia mašina per valandą padaro daugiau kaip 3.000 atspaudų, t. y. trečdaliu daugiau nei ligšiolinės geriausios mašinos. Šiomis naujomis vokiškomis mašinomis Kaune spausdinami vadovėliai. Kompartijos centrinio komiteto spaustuvė Vilniuje "Viktorijos" automatinėmis mašinomis spausdina žurnalus. Kauno K. Poželos spaustuvės knygrišyklos darbo našumą dvigubai padidino taip pat iš R. Vokietijos gautos dvi automatinės brošiūravimo linijos, kurių kiekviena per valandą paruošia apie 30.000 egzempliorių žurnalų arba brošiūrų. Kompartijos centrinio komiteto vilniškės spaustuvės giliaspaudės skyrius savo darbą pagerino šveicarišku gaminiu: "Giliosios spaudos cechuose lig šiol metalinius cilindrus su spausdinimo formomis tekdavo nuodyti rankiniu būdu, nepasižyminčiu preciziškumu. Dabar LKP CK laikraščių ir žurnalų leidyklos spaustuvėje stojo rikiuotėn šveicariškas nuodijimo automatas, leides mechanizuoti dar viena bara, sudaryti čia geras darbo sąlygas."

BENDROMIS JĖGOMIS

"Tiesos" 172 nr. iš Kauno pranešama: "Politechnikos instituto problemėje ultragarso laboratorijoje, bendradarbiaujant su Vilniaus Radijo matavimo prietaisų mokslinio tyrimo institutu, sukurti naujoviški akustiniai medicininės paskirties keitikliai. Jų privalumas — ultragarsinis spindulys, valdomas elektroniniu būdu. Diagnozuojant šiuo metodu, tiriamą vietą galima įžvelgti norima kryptimi, jos vaizdą ekrane gauti iš įvairių padėčių. Naujas aparatas padės medikams, nustatant smegenų susirgimus, tiriant kraujagysles. Ruošiama techninė dokumentacija tokių prietaisų serijinei gamybai."

V. Kst.

Pirmosios viešnios ketvirtojo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo prie registracijos stalo — p. Damušienė ir sesuo Margarita Bareikaitė

Gvildena PLB veiklą bei jos uždavinius ketvirtojo seimo simpoziume. Nuotraukoje matyti tiktai keletas dalyvių. Iš kairės: V. Kleiza (kalba), inž. A. Rugienius, kun. A. Saulaitis, SJ, inž. Vl. Venckus

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖS KANADOJE HAMILTONO SKYRIAUS VALDYBA

maloniai kviečia visus Hamiltono ir apylinkių lietuvius atsilankyti į

koncertą ir Tautos šventės MINĖJIMĄ

rugsėjo 15, šeštadienį, 7 v. vakaro,

Jaunimo Centro salėje (58 Dundurn Street North).

PROGRAMA:

- Įžanginis žodis Tautos šventės proga.
- Mergaičių choras "AIDAS"
- Solistas V. VERIKAITIS.
- Daiktinė loterija, laimės staliukai.
- Turtingas bufetas, įvairūs užkandžiai, minkšti ir kieti gėrimai bei kitos staigmenos.
- Šokiams gros puikus lietuviškas orkestras, vadovaujamas p. VAIČIAUS.
- Įėjimas — $2.50, studentams — $1.50.

Rugsėjo 16, sekmadienį, 11 v.r. pamaldose visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis.

TF Hamiltono sk. valdyba

WINNIPEG, MANITOBA

KANADOS LIETUVIŲ DIENA. KLB Winnipego apylinkė paskutiniame visuotiniame narių susirinkime svarstė Kanados Lietuvių Dienos rengimą Winnipege. Diskusijose iškilo įvairių neaiškumų, tad šiuo reikalu buvo laukiama pačios KLB krašto v-bos pasisakymo. Š. m. birželio 5 d. raštu buvo gautas KLB krašto v-bos pirm. Eug. Čuplinsko pasiūlymas Winnipegui aiškiai pasisakyti dėl Kanados Lietuvių Dienos rengimo. Š. m. birželio 12 d. Winnipego apyl. valdyba sušaukė posėdį veiklesniųjų Lietuvių B-nės narių, apsvarstė Kanados Lietuvių Dienos rengimo reikalą 1974 m. ir išrinko rengėjų komitetą iš 7 asmenų: Vincas Januška — pirmininkas, kun. kleb. J. Bertašius — I vicepirm., Margaret Yauniškis — II vicepirmininkė (žinomo mūsų gydytojo lietuvio žmona), Danguolė Januškaitė — sekretorė anglų kalba, Valentinas Rutkauskas — sekretorius lietuvių kalba, Juozas Demereckas — iždo tvarkytojas ir Vincas Stankevičius — svečių priėmimui bei nakvynėms. Be to, kleb. kun. J. Bertašius sutiko redaguoti - tvarkyti ir Kanados Lietuvių Dienų Winnipege leidinį. **Kanados Lietuvių Diena Winnipege įvyks 1974 m. birželio 29-30 ir liepos 1 dienomis.**

Visais Lietuvių Dienos rengimo reikalais prašoma kreiptis: Vincas Januška, 527 Balmoral St., Winnipeg 2, Man. R3B 2R1. Tel. 943-6235 arba kleb. kun. J. Bertašius, 432 Elgin Ave, Winnipeg 2, Man. R3A 0K7. Tel. 943-8925. Visas susirašinėjimas, liečiąs Lietuvių Dienos rengimą Winnipege, perduotas to komiteto p-kui V. Januškai. **K. Strikaitis**

LANKĖSI WINNIPEGE. Š. m. rugpjūčio mėn. Winnipegą aplankė dr. Romas Vaštokas su ponia (abu profesoriauja Trent universitete Peterborough, Ont.). Jie renka žinias veikalui anglų k. apie Kanados lietuvius. Jame norima atvaizduoti lietuvių ateivių įnašą į Kanados kultūrinį ir ekonominį gyvenimą, ateivių kultūros keitimosi eigą, lietuvių tautinį charakterį ir panašias temas. Jie lankėsi pas vietos lietuvių parapijos kleb. kun. J. Bertašių, apylinkės pirmininką, Veroniką Demereckaitę ir kt. Kitą dieną svečiai išvyko toliau.

ATSTOVAS Į SEIMĄ. Š. m. rugpjūčio 28 d. Kanados Lietuvių Dienos k-to pirm. Winnipege V. Januška lietuvių parapijos salėje sušaukė posėdį, kuriame pranešė apie savo kelionę į Vašingtoną ir PLB seimą. Kaip žinoma, jis buvo išrinktas KLB krašto tarybos suvažiavime Hamiltone į PLB seimą atstovu iš Winnipego. Ta proga jis siūlė duoti įvairių pasiūlymų bei pageidavimų, kuriuos jis pateiks suvažiavimui. Lietuvių parapijos kleb. kun. J. Bertašius prašė pasiūlyti Seimui, kad augštesnieji PLB vadovai daugiau kreiptų dėmesio į tolimesnes lietuvių kolonijas ir nors retkarčiais atsiųstų savo atstovus iš centro su paskaitomis. Taip pat buvo įteiktas raštiškas Winnipego apylinkės sveikinimas seimui.

K. Str.

WASHINGTON, D.C.

MIRĖ PLK. LTN. NARCIZAS TAUTVILAS. Š. m. rugpjūčio 18 d. po sunkios kaulų vėžio ligos iš gyvųjų tarpo pasitraukė Lietuvos generalinio štabo pulkininkas leitenantas Narcizas Tautvilas. Velionis buvo gimęs 1903. I. 5 d. Rozalime, Panevėžio apskr. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje, 1925 m. baigė karo mokyklą, nuo 1936 m. perėjo karo aviacijon. 1937 m. baigė Vytauto Didžiojo Augštąją Karo Mokyklą, kurioje nuo 1937 iki 1940 m. patsai lektoriavo. 1938 m. buvo paskirtas VI oro eskarilės vadu. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir 1949 m. su šeima atvyko į JAV. Gen. štabo plk. Kazio Škirpos rekomenduotas gavo darbą Vašingtone Kongreso bibliotekoje. Kaip Lietuvoje būdamas lektorium ir eskadrilės vadu, taip ir čia dirbdamas karinių analitinių studijų srityje, Narcizas pasireiškė ypatingu darbštumu, pareigingumu, augštais akademinio pobūdžio darbais ir savo viršininkų buvo kuo geriausiai įvertintas.

Už jį pasimelsti, su juo atsisveikinti, dalyvauti gedulingose pamaldose ir palydėti į kapus susirinko gausus giminių ir draugų būrys. Pokun. dr. T. Žiūraičio atlaikytų pamaldų ir pareikštos paguodos jo liūdėjusiems, trumpą žodį įtarė Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas, Vašingtono lietuvių bendruomenės pirm. dr. Jonas Genys. Vašingtono Moterų Klubo pirmininkė Aldona Bačkaitienė perdavė Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkės ir savo užuojautos žodžius našlei Bronei Tautvilienei-Gustaitytei. Lietuvos karo lakūnas kpt. Juozas Andriušis atsisveikino buvusių Lietuvos karių vardu. Lietuvos generalinio štabo plk. Kazys Škirpa, be apibūdinančios velionies gyvenimo kalbos koplyčioje, pagerbė mirusįjį kapuose (po sugiedotos giesmės ir tautos himno) kvietimu išsirikiuoti buvusius Lietuvos karius ir atiduoti karinę pagarbą pagal nepriklausomoje Lietuvoje buvusį paprotį.

Giliame liudesyje liko velionies žmona Bronė, duktė Danutė Jurgelienė, anūkas Algis, žentas, giminės ir draugai, o taip pat Lietuvoje likę giminės. **G. K.**

LONDON, ONT.

KLB KRAŠTO TARYBOS suvažiavimas šiemet įvyks spalio 27-28 d. d. Londone. Jau laikas apie jį pradėti galvoti ir ruoštis, kad visi mūsų išrinktieji tarybos nariai jame dalyvautų. Hamiltono apylinkei atstovauja: J. Mikšys, J. Pleinys, G. Breichmanas, K. Mileris, J. Krištolaitis, Ald. Volungytė, Kęst. Norkus ir K. Baronas. Šiemet skelbiamas suvažiavimas turės daugiau kanadiečių daromų konvencijų pobūdį — su banketu ir be mums įprastų ilgų trafaretinių įžanginių kalbų ir sveikinimų. Dėmesys bus skiriamas jaunam lietuviui — kaip išlaikyti jį tautiškai susipratusiu.

CALGARY, ALTA

AUKSINIŲ VESTUVIŲ POBŪVIS. Tomas ir Juozapina Andersonai šventė 50 m. vedybinio gyvenimo sukaktuves. Sūnus Justinas ir marti Albina surengė jiems pobūvį YWCA pokylių salėje, sukvietė gimines ir svečius. Kun. J. Petravičius jų parapijos bažnyčioje lietuvių kalba atnašavo padėkos Mišias. Paminėdamas visus p.p. Andersonų šeimos įvykius, pagerbimo vakarienę pravedė A. Nevada. Holy Name katalikų bažnyčios klebonas sukalbėjo maldą ir pasveikino sukaktuvininkus. Žodžiu sveikino: Kalgario LB apylinkės vardu — P. Devenis, Kalgario Lietuvių Draugijos — A. Mackevičius, Edmontono KLB apylinkės — J. Popikaitis. T. Andersonas su žmona padėkojo

(Nukelta į 5-tą psl.)

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 val.

Liepos - rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Mokame už:

depozitus (P.C.A.) čekius	5½ %
šėrus ir sutaupas	6½ %
už vienų metų terminuotus indėlius	7½ %
ir 3 metams	8%

Duodame:

asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $4.300.000.

Mėsos ir putkūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT,
BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖS SEIMAS rugpjūčio 22-23 d.d. Jamaica mieste, N.Y., aptarė lietuviškų parapijų sielovados reikalus. Laisvajame pasaulyje dabar yra 118 lietuviškų parapijų ir 612 kunigų, kurių tik 225 dirba lietuvių parapijose. Centro valdybos sudaryta komisija — pirm. kun. K. Pugevičius, kun. G. Kijauskas, SJ, ir kun. Stasys Yla padarė pranešimą apie lietuvių sielovados centro steigimą Amerikoje. Seimas pritarė jos pasiūlymui sukviesti kunigų ir pasauliečių pasitarimą, kuris turės nustatyti galutinę šios institucijos esmę bei formą. Šiuo reikalu bus painformuota AL RK Federacijos centro valdyba, lietuviškos vienuolijos, lietuviškų parapijų klebonai, pagrindinių katalikiškų organizacijų valdybos. Centro steigimu ir toliau rūpinsis minėtoji trijų asmenų komisija. Seimo dalyviai taipgi atkreipė savo dėmesį į talką lietuviškai spaudai. Jie siūlo rengti parapijose spaudos savaites, daryti specialias rinkliavas spaudos reikalams, surasti knygų, žurnalų bei laikraščių platintojus, korespondentus, organizuoti spaudos vajų, skatinti parapijas ir organizacijas spaudos darbų užsakymus atiduoti lietuviškoms spaustuvėms. Kunigų Vienybės naujon centro valdybon išrinkti: pirm. prel. Jonas Balkūnas, I vicepirm. kun. Kazimieras Pugevičius, II vicepirm. kun. Viktoras Dabušis, sekr. kun. Vytautas Pikturna ir ižd. kun. Jurgis Gurinskas.

KLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ atidarymo iškilmės įvyko rugpjūčio 17-19 d.d. Senosios kartos lietuvis Feliksas Baranauskas penktadienį atidarė LN įsikūrusį Lietuvių Klubą, o šeštadienį naujų LN salėje įvyko atidarymo pokylis, kuriame koncertinę programą atliko sol. A. Stempužienė ir pianistas A. Kuprevičius. Sekmadienį naująjį LN pastatą pašventino ir didžiai prasmingą žodį tarė Šv. Jurgio parapijos vikaras kun. K. Žemaitis. Paradinių durų juostelę perkirpo LN statybai $10.000 paaukojęs stambiausias rėmėjas Rapolas Zambliauskas. Naujieji LN Klevelande yra dviaugščiai, su pilnu rūsiu, bendro 18.216 kv. pėdų ploto. Jie turi 300 vietų salę, erdvų klubą, kelias patalpas nuomojimui, kambarius posėdžiams, jaunimui. Atidarymo iškilmėse dalyvavo ir Klevelando burmistras R. J. Perk. Namus pastatė "Lithuanian Village, Inc." bendrovė, kurios direkcijos pirmininkas yra Juozas Stempužis.

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ poilsio bei studijų savaitėje Dainavoje buvo plačiai svarstytos dvi temos — "Bendravimas su pavergtu kraštu", "Jaunimo paruošimas Lietuvos laisvinimo darbui ir jo įjungimas į tą žygį". Pirmosios temos pagrindiniais kalbėtojais buvo Anatolijus Kairys, dr. Kazys Pemkus, P. Algis Raulinaitis ir dr. Antanas Razma, pokalbio vadovu — "Į Laisvę" red. Juozas Kojelis. Buvo pasisakyta už Klevelande pagrindinių laisvinimo veiksnių priimtą taktiką. Šiuo klausimu LFB JAV ir Kanados centro valdyba paruoš specialias, gaires, kurias turės patvirtinti LFB visuotinis suvažiavimas Čikagoje 1974 m. gegužės pabaigoje. Jaunimo paruošimą bei įjungimą į Lietuvos laisvinimo kovą aptarė jaunimo atstovai: Milda Lenkauskienė, Laima Nainytė-Garbonkienė, Vytautas Narutis, Algis Zaparackas iš JAV, Laima Švėgždaitė ir Algis Puteris iš Kanados, paliesdami labai plačią galimų darbų bei žygių skalę. Šioje srityje galima pradėti pokalbiais vietinėse gimnazijose ir baigti simpoziumais bei moksliniais darbais universitetuose. Toliau turi sekti įsijungimas į vietinę visuomenę jieškoti draugų Lietuvos bylai, priėjimas prie spaudos bei televizijos.

NATIONAL OCEANIC and Atmospheric Administration rugpjūčio 4-5 d.d. sukvietė 35 mokslininkus į Stony Brook, N.Y. suformuluoti Niujorko pakrančių ekologinių tyrinėjimų. Šioj MESA (Marine Ecosystems Analysis) programoj dalyvavo ir Yale geologijos bei geofizikos profesorius Rimas Vaišnys.

JAV LB VII TARYBOS pirmasis suvažiavimas bus š.m. spalio 6-7 d.d. Detroito Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos naujajame Kultūros Centre, 25335 West Nine Mile Rd., Southfield, Mich. 48075. Darbotvarkėje — JAV LB garbės teismo pirm. J. Našliūno, krašto valdybos pirm. V. Volerto pranešimai, naujosios tarybos prezidiumo, garbės teismo, kontrolės komisijos ir krašto valdybos pirmininko rinkimai.

Urugvajus

DIDŽIAJAME MONTEVIDEO dienraštyje "El Dia" C. Verax (lietuvis), komentuodamas po Helsinkio konferencijos skleidžiamą teigimą apie šaltojo karo pabaigą, klausia, ar tai nėra tik tuščia frazė? Nežiūrint toje konferencijoje vyravusių taikaus sambūvio nuotaikų, Europos pagrindinės nesaugumo problemos šaltai buvo nutylėtos ar atidėtos antrajam konferencijos etapui Ženevoje. Šaltojo karo priežastis — sovietinis imperializmas bei kolonizmas su savo geležine uždanga — neduoda jokio saugumo ir bendradarbiavimo garantijos. Kaip tragiškas paskutiniųjų dešimtmečių patyrimas rodo, sovietai skaitosi tik su vienintelių argumentu — ginklo galia. Susilaiko tik prieš galinguosius, o silpnesnius pavergia į nieką neatsižvelgdami. Kai taktiniais sumetimais jų diplomatija ir propaganda kalba apie taikų sambūvį, prisimena patyrusių medžiotojų patarimas niekad nepasitikėti lokio taikingumu. Kai jis artėja prie savo priešo, atrodo ramus ir draugiškas, nors klastingai taikosi auką sutriuškinti. Laisvasis pasaulis, deja, šį faktą dažnai pamiršta.

Brazilija

SAO PAULO MIESTE yra nemažas skaičius lietuvių kilmės advokatų: Pijus Butrimavičius, Vl. Chmieliauskas, Nelsonas Felmanas, Jose Jakutis, Aleksandras Juočys, Jose Kalicki, Aleksandras Kalinauskas, A. Povilavičius, Joana Satkūnas, Antonia Sejūnas, Algirdas Sliesoraitis, Irena Griteną-Spina, Joao Stelmokas, Vincas Tubelis, Vilma Žvingila ir Albinas Žvirblis.

SAO PAULO POLICIJOJE tarnauja lietuviai — Povilas Andrikonis, I. Aradzenka, Jurgis Garška, Antanas Golskis, Juozas Januškis, Jonas Kalinauskas, Jonas Laukaitis, Juozas Lencevičius, Antanas Paškevičius, Stasys Povilavičius, Reinaldo Stalba, Juozas Treba.

Australija

MELBURNO KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJA atšventė savo metinę Žolinių šventę, kuri buvo pradėta draugijos intencija atnašautomis Mišiomis. Lekciją skaitė draugijos pirm. H. Satkuvienė. Po pamaldų buvo bendri pietūs Lietuvių Namuose. Malda prisiminus mirusias nares, pirm. H. Satkuvienė padarė metinę veiklos apžvalgą. Draugiją sveikino kun. Pr. Vaseris, kun. Pr. Dauknys ir Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos pirm. V. Laukaitis. Linksmą voveraičių ir kiškių šokį atliko Monika Venckienė, Antanina Žemaitienė ir trys Bronės — Naujokaitienė, Dreižienė, Šilvienė. Jos taipgi padeklamavo eilėraščių, o B. Šilvienė skaitė savo feljetoną apie kasdieninius rūpesčius.

TASMANIJOS SALOS sostinėje Hobarte buvo sudarytas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrius. Valdybon išrinkti: pirm. Rožė Vaičiulytė, nariai — Birutė Paškevičiūtė, Petras ir Jonas Jurevičiai.

Pietų Afrika

AUTOMOBILIO NELAIMĖJE Johonnesburge žuvo Algimantas Andriuškevičius, gimęs 1942 m. Šiauliuose. Pokaryje tėvų atvežtas Britanijon, jis baigė Šv. Juozapo kolegiją, dirbo transporto ir civilinės aviacijos ministerijoje. Norėdamas pamatyti platųjį pasaulį, velionis įstojo į prekybos laivyną, lankėsi JAV, Kanados, Australijos, Indijos uostuose. 1967 m. pasitraukė iš laivyno, baigė elektroninių skaitytuvų kursą ir dirbo ICL firmoje, kuri jį nusiuntė į Johannesburgą. Jam taip patiko P. Afrika, kad nutarė joje apsigyventi. Automobilio nelaimė įvyko tuo metu, kai jis važiavo aerodroman pasitikti iš Britanijos atskrendančios savo motinos. Motiną sutiko ne sūnus, bet vyro netekusi marti Joana.

Lenkija

LENKIJOS LIETUVIAI Varšuvoje išleido sūduvių mokslo ir kultūros žodį "Vingis", savo išvaizda bei pobūdžiu gerokai primenantį uždarytąjį "Varsnų" žurnaliuką. "Vingis" neturi numeracijos, tik kuklų prierašą: "1973 balandis", nes, matyt, buvo išleistas vienkartinio leidinio teisėmis. Redakcinį komitetą sudaro: Josef Degutis, Bronislaw Mickiewicz (vyr. red.), Danuta Nevulis, Anna Palainis, Wladyslawa Pojawis (vyr. red. pavaduotoja), Jan Senda ir Rimas Vaina. Leidėju pasirašo Spaudos Fondas. "Vingio" adresas: 00-490 Warszawa, ul. Wieska. Tas Spaudos Fondas priklauso Visuomeninės Lietuvių Kultūros Draugijos Varšuvos skyriui. Leidinio tiražas — 2000 egz. Vedamasis yra skirtas tautinei savigarbai: "Viena svarbiausių mūsų ligų — tautinės savigarbos stoka. Iš jos iškyla ir kitos negerovės. Tai tarytum vėžys, ėdantis mūsų visuomenę. Nekaltinkime perdaug dėl šito nei lenkų dvasiškijos, kuri mūsų atžvilgiu nepasikeitė nuo amžių, nei kitų veiksnių. Kaltė glūdi mumyse, mūsų laikysenoj. Mes nežinome savo istorijos ir nesuvokiame mūsų tautinės kultūros vertės. Tvarkydami savo asmenišką gyvenimą, dažniausiai visai nesiskaitome su mūsų visuomenės tradicijomis ir nusistatymu. Nejaučiame stipresnių su ja ryšių, nejaučiame jai ir pareigų. Bet mes nejaučiame pareigų jokiai visuomenei. Atrodo, esame nustoję tos svarbios žmogiškumo savybės — nuoširdžiai gerbti ir mylėti. Visų pirma žiūrime kas geriau apsimoka. Netikime tautinės idėjos verte, bet netikime ir savo verte. Kaip gali jaustis pvz. baigęs aukštąjį mokslą inžinierius, kuris per daugelį metų neišdrįso savo žmonai pasisakyti lietuvis esąs!? Jis tarytum slepia nuo jos kažkokią savo įgimtą ydą, bijo, lyg piktadarys, kad nepaaiškėtų jo "nusikaltimas". Ar galima tokį žmogų gerbti, jei jis pats save laiko menkaverčiu? (...) Mūsų visuomenę jungia bendra gimtoji kalba, papročiai, kultūra, o dažnai net giminystės ryšiai. Atrodo, visi jaučiamės lietuviai, bet iš tikrųjų daugeliui mūsų trūksta tautinės sąmonės ir čia, atrodo, glūdi svarbiausia mūsų kompleksų priežastis..."

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

Lietuvių Fronto Bičiulių JAV-bių ir Kanados darbuotojų grupė studijų savaitėje, įvykusioje 1973 m. rugpjūčio 5 — 12 dienomis Dainavoje prie Detroito, JAV. Iš kairės: dr. P. Kisielius, dr. K. Bobelis, P. Narutis, dr. Ad. Damušis, dr. A. Šležas, dr. Č. Kuras, J. Mikonis, V. Aušrotas, dr. K. Ambrozaitis, J. Kojelis, St. Barzdukas, dr. Z. Brinkis, A. Baronas, dr. K. Pemkus ir L. Valiukas Nuotr. Jono Urbono

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Krepšininkai sutinka stiprius priešus

JURGIS JANUŠAITIS

Š. Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė ir drauge su ja važiuoją keliautojai laimingai pasiekė Europą. Pirmoji sustojimo vieta — V. Vokietijoje Giesseno miestas. Tik iš po kelionės sekančią dieną — rugpjūčio 25 d. mūsų rinktinė susitiko su Giesseno MTV krepšinio komanda. Ši vokiečių komanda yra buvusi dešimt metų Vokietijos meisteriu ir dabar yra vicemeisteriu. Geros sudėties, turi puikią žaidimo taktiką. Mūsų vyrams pirmasis bandymas buvo nelengvas. Aikštėje teko vesti neatlaidžią kovą, tačiau mūsų komandai nepavyko priešo įveikti ir pralaimėjome santykiu 75:73. Mūsų rinktinė stokojo stipresnės gynybos ir vieningesnio žaidimo, kai tuo tarpu priešas per visą žaidimo laiką išlaikė patvarumą puolime ir gynyme. Tačiau jau pirmasis susitikimas parodė, kad mūsų rinktinei teks grumtis Europoje su stipriomis komandomis ir laurai nebus lengvai iškovojami. Giessene salė buvo gera, žiūrovų gausu.

Po rungtynių čia teko susitikti kun. V. Šarką, kuris Vokietijos lietuvius aptarnauja religinėje srityje. Teko pasikalbėti su dr. O. Vyšniauskiene iš Švedijos, tuo metu buvojusia Vasario 16 gimnazijoj studijų savaitėje, su Vytautu ir Elena Penkaičiais, tik prieš šešerius metus atvykusiais iš okup. Lietuvos. Visi sutikti lietuviai gėrėjosi JAV bei Kanados lietuvių pastangomis atsiųsti Europon krepšininkus ir tinklininkes. Gėrėjosi ir mūsų rinktinės pastangomis ginant Lietuvos spalvas bei atstovaujant pasaulio lietuviams. Giessene vokiečių publika buvo draugiška ir parodė džentelmeniškumą, nors, be abejonės, labai šiltai sutiko savuosius žaidėjus.

Pirmasis laimėjimas

Rugpjūčio 26 d. jau viešėjome gražiame Stuttgarte, kuris po karo šauniai atstatytas. Suskubome aplankyti miestą, iš 211 metrų augščio televizijos bokšto apžvelgėme apylinkes. Gražiai atrodo miestas ir apylinkės, kuriose noksta vynuogynai ir soduose vaisiai. Mieste vyravo šventės nuotaika. Prekybos uždarytos. Niekur Vokietijoje nesutikome gatvėje policininko. Gatvėmis greitai skuba labai švarūs, tarytum nauji, maži automobiliai. Stuttgarte sutelkta elektronikos pramonė ir daug svarbių įmonių. Esą, čia patys geriausi uždarbiai. Gatvėse — daugybė užsieniečių. Miestai švarūs, tačiau geležinkelio stotys, atrodo, po karo kiek atstatytos, bet nešvarios ir neremontuojamos.

Vakare mūsų rinktinė susitiko su vietinio klubo komanda. Ši komanda vadinosi "S. V. Mohringen", daugiau laikoma priemiesčio komanda. Jau pirmose susitikimo minutėse mūsų rinktinė toli prasikišo, o priešas nesugebėjo ne tik išvystyti puolimo, bet ir gynyba buvo visiškai silpna. Todėl mūsiškiai nuskynė pirmuosius laimėjimus, lengvai įveikdami jų komandą 92:56. Šiame susitikime, deja, ir mūsiškiai neturėjo progos pilnai išbandyti savo jėgų.

Žaidimų salė bloga, neturi sėdimų vietų, teko stovėti užsimokėjus po 5DM. Ir publikos nesutrauke didesnio būrio.

Antrasis laimėjimas

Atsisveikiname su Stuttgartu ir rugpjūčio 27 d. apie pietus pasiekiame pirmąjį Prancūzijos miestą — Štrasburgą. Miestas senas, primenąs Vilniaus ar Kauno senamiesčio gatves, tačiau įdomus savo architektūrine statyba. Ypač dėmesį patraukia miesto centre esanti katedra, šaunus gotikos paminklas, didinga, tačiau visiškai apleista, vien turistų lankoma. Tik viename krašte, atrodo, dar laikomos pamaldos ir prie altoriaus dega žvakutės. Yra čia ir nuostabusis, savo ypatingą istoriją turįs laikrodis. Pavalgę tikrai skanius pietus ir apžiūrėję miestą, skubėjome į krepšinio rungtynes, kur mūsų rinktinė susitiko su Elzaso rinktine. Pastarojoj žaidžia ir trys amerikiečiai.

Jau pirmose minutėse mūsų rinktinės vyrai veda keliais taškais, išvysto stiprų puolimą, parodo meistriškas kombinacijas, taikliai mėto, puikiai ima nuo krepšio ir gerai ginasi. Tuo tarpu priešas neturėjo gynybos, bandė metimus iš tolo, kurie nebuvo sėkmingi. Atrodė, kad komandai trūko gero susižaidimo, nes pavieniai žaidėjai buvo gana geri. Žaidynės baigėsi mūsų naudai 114:78. Šias rungtynes stebėjo spaudos ir radijo atstovai, atvykę iš Paryžiaus ir Muelhauseno, kur pabaigoje kelionės įvyks turnyras. Laimėję Strasburge, geroj nuotaikoj skubėjome į beveik kitą Prancūzijos kraštą — Stella Plage, kur buvo sužaistos dvejos rungtynės.

Pakartotinėje kovoje

Stella Plage kurortinį miestelį pasiekėme rugpjūčio 29 d. apie 1 v. nakties. Vakare mūsų rinktinė jau kovėsi su Prancūzijos meisteriu — labai stipria komanda "A. S. Berck" Berck mieste. Tai buvo vienas pirmųjų ir didžiųjų mūsų jėgų bandymas. Prancūzų komandą sudaro puikūs žaidėjai, gerai susižaidę, nors dar atostogų metas. Jau pačioj pradžioj meta į mūsų krepšį ir veda žaidimą. Mūsų rinktinė žaidžia džentelmeniškai, neišvysto gynybos, neturi progos pereiti į puolimą. Jie mūsiškius pasiutusiai dengia, net iki brutalumo puldami, neleidžia pajudėti prie krepšio. Mūsų vyrai, labai sunkiai kovodami, nebepajėgia išvystyti to šaunaus žaidimo, kurį parodė Štrasburge. Po sunkios kovos pirmasis puslaikis baigiasi pralaimėjimu 37-52 prancūzų naudai. Antras puslaikis kiek sėkmingesnis. Mūsų vyrai atgauna pusiausvyrą, kiečiau ginasi, stipriau veržiasi prie priešo krepšio ir po sunkių kovų antras kėlinys baigiasi 42:45 prancūzų naudai. Taigi, antrame puslaikyje prancūzai telaimėjo 3 taškų persvarą, tačiau žaidynės baigėsi 97:79 prancūzų naudai.

Šios žaidynės mūsų rinktinei davė progos gerai susimąstyti, peržiūrėti žaidimo taktiką ir, žinoma, sutelkti visas jėgas, jeigu norima pasiekti laimėjimo ar bent mažesnio pralaimėjimo. Pats faktas, kad galėjome žaisti su tokia stipria komanda — Prancūzijos meisteriu, mūsų rinktinę iškėlė į augštą lygį.

Salė buvo gera, publikos labai daug. Prancūzai savo žaidėjams nesigailėjo žaidimo metu ovacijų, tuo tarpu mes saviškiams nieko negalėjome padėti.

Rugpjūčio 30 d. mūsų rinktinė ir Prancūzijos meisteris susitiko antrom žaidynėm Touquet mieste.

Mūsų vyrai šiandien meistriškai kovojo ir pirmą puslaikį laimėjo 48:49. Po dar didesnės kovos antras puslaikis baigėsi 40:45 prancūzų naudai. Taigi šios kietos varžybos baigėsi 88:94 prancūzų naudai. Mūsų rinktinė šiandien pasireiškė stipriu puolimu, geru gynimu ir mėtymu. Teisėjai buvo tokie šališki, kad net publika ir jų komandos žaidėjai pripažino mums laimėjimus. Teisėjai be jokio pagrindo mūsiškiams davė baudas, šalino geriausius žaidėjus iš aikštės ir pabaigoje mūsų visi geriausi žaidėjai buvo iš aikštės pašalinti. Tokių neteisingų teisėjų man nėra tekę matyti Amerikoje.

Apie "All Stars Lithuanians" komandą daug rašė tų vietovių spauda. Gerai vertino mūsų žaidėjus ir žaidimo taktiką. Štrasburgo spauda rungtynes pavadino briliantiniu pasirodymu. Žodžiu mūsų rinktinė ir pralaimėdama labai pasitarnauja lietuviškam reikalui. Gražiai visur pristatoma tų kraštų gyventojams, puikiai atstovauja lietuviams ir Lietuvai.

Kuklūs viešbučiai

Viešėdami Stella Plage kurorte, turėjome progos apžvelgti pajūrį, likusius nuo antro pasaulinio karo vokiečių įsitvirtinimus, pasivaikščioti tais keliais, kur prieš beveik 30 metų ši vietovė pergyveno siaubingas dienas invazijos metu. Pats miestelis nėra švariausias. Mylių mylios nugultos augštų kopų, iš kurių tūno milžiniški, gerokai apardyti bunkeriai. Čia suvažiuoja daug vasarotojų, ir miestelis iš to gyvena. Pažymėtinas taupumas. Krautuvėse prekės nesudedamos į maišelius. Duonos kepalus nešasi rankose. Viešbutyje tėra po 1 rankšluostėlį, nėra muilo. Patogumai labai menki, kaikuriuose kambariuose jų visai nėra. Prancūzai nemėgsta užsieniečių. Nenoriai keičia, o vežikai net neima dolerių. Moterys labai mažai dažosi, atrodo sveikai. Žinoma, tai mažų vietovių vaizdai. Mėsos krautuvėse vyrauja graži kiauliena. Krautuvėlės nedidelės, bet gana švarios ir skoningai tvarkomos.

Rinktinės palydovai

Su krepšinio rinktine keliauja ir būrelis turistų. Jų tarpe sutikau labai mielus kanadiečius iš Toronto — Anelę Statulevičienę, malonią ir nuoširdžią bendrakeleivę, gražaus sąmojaus vyrą Vincentą Narkevičių ir vaišinguosius Mamertą ir Janiną Duliūnus. Visi gražiai, kaip juokaudamas sakau, atstovauja Kanadai.

Žinoma, daug kas paklaus, o kas iš rinktinės stipriausi ir daugiausia taškų krepšin priešui prikrovė? Tuo tarpu turime šaunią šešetukę: Palubinską. Modestą, Šakį, Puidoką, Bačkauską ir Mažeiką. Tai rinktinės nugarkaulis. Jie daugiausia surinko taškų. Na, žinoma, kiti vyrai taip pat stengiasi parodyti savo jėgas.

Tokiomis nuotaikomis gyvename keliaudami po Europą. Žinoma, kai laimime, džiaugiamės, o kai pralaimime, skausmui nuraminti imame dvigubą "šatą" raudono vyno.

Tai tam kartui tiek. Parašysiu daugiau, kai pasieksime pergalių.

Moterys laimi

Red. pastaba. Prie šio pranešimo jungiame Ryto Babicko atsiųstas žinias apie Š. Amerikos lietuvių moterų tinklinio rinktinės kovas Europoje.

Rugpjūčio 26 d. mūsų rinktinė Miunchene nugalėjo P. Vokietijos meisterę ESV Muenchen pasekme 3 : 1 (15 : 2, 15 : 13, 15 : 17, 15 : 12). Rugpjūčio 27 d. mūsiškės nugalėjo Miuncheno rinktinę 3:0 (15:5, 15:13, 16:14). Rugpjūčio 29 d. mūsų rinktinė žaidė Bremene su apskrities čempijonėmis Bremen 1860 ir laimėjo pasekme 3:0. Rugpjūčio 30 d. mūsų moterys laimėjo trijų komandų turnyrą: prieš Bremeną 3:1, prieš Hemellinger SV 3:0. Rinktinės treneris — R. Babickas.

ČESNAKAS — geras vaistas

Česnakas (garlic) yra natūralus kraują valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugoja nuo nešvarumų, nuo puvimo bakterijų bei jas sunaikina. "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savyje reikalingos česnako alyvos, kuri medicinoje jau seniai vartojama. Per ištisus šimtmečius milijonai žmonių vartojo česnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydomąja bei stiprinamąja galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šiandien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau slogų turėsi. Šios česnako kapsulės neturi nei kvapo, nei skonio.

Taip gyvena Australijos lietuviai

V. ŠLIOGERIS

ALB-nę PLB seime atstovavo tik trys atstovai (išrinktų turėjome 6): dr. V. Doniela, dr. A. Mauragis ir A. Balsys. "Mūsų Pastogės" redaktorių A. Mauragį keturias savaites pavaduos buvęs "MP" redaktorius V. Kazokas.

Sydnėjaus kapelionas kun. P. Butkus po keleto mėnesių gydymosi ligoninėj pasitaisė ir išvyko porai savaičių į Queenslandą, kur šiuo metu švelnus oras.

Elenos Jonaitienės paskaitos VIII. 12 d. tema "Ko siekia moterų išsilaisvinimo judėjimas" išklausė su įdomumu apie 50 moterų ir keli vyrai. Gaila, kad iš anksto vyrai nebuvo kviečiami — būtų buvę jų žymiai daugiau. Matome, kad Sydnėjaus L. Klubo mažąją salę kultūriniams pobūviams naudoja vis didesnis skaičius mūsų įvairių organizacijų.

Jaunimo patalpa prie Sydnėjaus L. Klubo VIII. 19 buvo iškilmingai pašventinta ir atidaryta. Tai buvęs garažas, kuriame įdėtos medinės grindys. Ateityje, reikia tikėtis, jaunimo patalpa bus padidinta. Darbą organizavo apylinkės valdyba, dirbo savanoriai talkininkai. Už medžiagas apmokėjo Klubas.

E. Kolakauskas atšventė 70 metų amžiaus sukaktį. Tai vienas veikliausių mūsų visuomenės veikėjų: Baltiečių komiteto narys 6 metus, dviejų kadencijų ALB kr. valdybos vicepirmininkas. Nuo 1954 m. be pertraukos Sydney L. Klubo valdybos narys ir dabar tebedirba SLK valdyboj. Gimęs Raseiniuose 1903. VII. 18. Baigęs Šiaulių gimnaziją ir VD universitetą Kaune. Aspirantu atlikęs karinę prievolę, pakeltas į ats. aviacijos leitenanto laipsnį. Lietuvoj dirbo kaip advokatas ir drauge buvo Valstybės Taupomųjų Kasų ir "Lietūkio" juriskonsultu. 1949 m. atvykęs į Australiją, įsijungė į visuomenės veiklą.

Sydnėjaus par. savaitgalio mokykla, vedėjo Br. Genio vadovaujama, kiek padidėjo — turi 62 mokinius. Prie mokyklos veikia vaikų darželis su 20 vaikų, 3-5 m. amž., kuriam vadovauja Ald. Stasiūnaitienė. Sudaryta grupė iš 10 vaikų, nemokančių lietuviškai. Juos sumaniai atlietuvina M. Osinaitė-Cox ir J. Burokienė. Mokyklos kapelionas — kun. P. Butkus, mokytojai — G. Grybaitė, J. Lašaitienė, S. Mauragienė, P. Daukutė-Pullinen, T. Zakarevičienė, A. Zubrickienė, J. Maksvytis. M. Osinaitė-Cox moko taut. šokių. Pamokos vyksta sekmadieniais St. Joachims par. mokyklos patalpose.

Adelaidėje mirė Marija Navakienė, ALB moterų sekcijos pasižymėjusi veikėja. Liko dideliame skausme suaugę sūnūs — inžinieriai Algis, Vytautas ir duktė Danutė su šeimomis. Tai buv. Lietuvos kariuomenės intendanto gen. Navako žmona. Navakų šeima, besitraukdama iš Lietuvos, kuriam laikui buvo apsistojusi Lenkijoj. Čia juos pasivijo sovietinė kariuomenė. Gen. Navakui nuo širdies smūgio mirus, M. Navakienė su mažamečiais vaikais sugebėjo patekti į Vokietiją, vėliau emigravo į Australiją. Mirė sulaukusi gilios senatvės savo vaikų globoje.

Sydnėjaus LVS Ramovės sk. VIII. 5. L. Klubo patalpose turėjo susirinkimą. Išrinkta nauja valdyba: V. Saudargas, A. Skirka, V. Augustinavičius, P. Zaremba ir A. Laukaitis. Susirinkime kilo ginčas dėl vieno nario išbraukimo iš sąrašų. Tas reikalas išspręstas centrinio garbės teismo, kuris tą išbraukimą panaikino. Ramovės sk. valdyba padavė apeliaciją būsimam Ramovės atstovų suvažiavimui Čikagoje. Ramovėnų atstovų ginčas, deja, gadina turėtą gerą vardą ir kenkia geram sugyvenimui.

Adelaidės LK Moterų Dr-jos valdyba, baigdama savo kadenciją, pinigų likutį paskirstė: po $100 Šv. Kazimiero mokyklai ir PL Jaunimo S-gai, $30 — parapijos bibliotekai, $20 "Tėviškės Aidams" ir kitiems reikalams. Metiniame susirinkime išrinkta nauja valdyba: T. Gasiūnienė, S. Pusdešrienė, J. Janilionienė, A. Jasiūnienė, A. Krivickienė, O. Lesčinskienė, A. Visockienė, O Sudintienė ir V. Jucienė.

Brisbanės lietuviai dalyvavo Pavergtų Tautų S-tės programoje. Oficialus minėjimas įvyko Gr. Int. Hotel, dalyvaujant parlam. E. Darby ir prof. McLaurin. Lietuviai dalyvavo ir eisenoj. Kalbėtojų tarpe buvo ir mūsų jaunosios kartos atstovas gyd. Kiaušas. Kalbėtojai pabrėžė fed. vyriausybės prokomunistinę politiką ir reikalavo pavergtoms tautoms laisvės.

Brisbanės lietuvių kapelionas kun. P. Bačinskas pirko didokus namus, kuriuos pavedė naudotis bendruomenei. Namai brisbaniečių remiami ir sparčiai remontuojami. Tautietis XY paaukojo $200 — stalams įsigyti, J. J. Rudgiai paaukojo naujus laiptus $200 vertės, svečias kun. Gaidelis, SJ, paaukojo $50, kiti asmenys — mažesnėmis sumomis ir darbu.

CALGARY, ALTA.

(Atkelta iš 4-to psl.)

viešnioms, svečiams ir visiems juos sveikinusiems. Telegramomis sveikino Albertos gubernatorius McEvan, Albertos premjeras P. Lougheed, giminės iš Lietuvos, vienuolis brolis Heronimas iš Jeruzalės. Pasibaigus kalboms, visiems padėkos žodį tarė sukaktuvininkų sūnus Justinas. B. Yauga jiems įteikė pobūvio dalyvių dovanas.

Kalgario Lietuvių Draugijos atsiųsta gėlių puokštė puošė garbės stalą, nes T. Andersonas yra vienas šios draugijos steigėjų. Jis taipgi yra Kalgario lietuvių bažnytinio komiteto narys ir padeda kunigui kas sekmadienį tvarkytis savo parapijoj. Neseniai lankėsi su žmona Romoje ir Jeruzalėje. Iš Lietuvos atvyko 1910 m. Tris kartus turėjo perplaukti Atlanto vandenyną, kol pasiekė Kanadą. Pradžioj įsikūrė Saskačevano provincijoj, vėliau persikėlė į Kalgarį, iš kur jau nebežada išvykti. Iš savo santaupų yra įmokėjęs įnašą Kanados Lietuvių Fondui, turi "N. Lietuvos" šėrų, yra daug aukojęs bažnytiniams ir lietuvių reikalams. Kalgariečiai, linkėdami jam ir žmonai gražaus gyvenimo, sugiedojo "Ilgiausių metų." C. C.

★ **Katalikių skaučių komitetas** Filadelfijos arkivyskupijoj, kuris savo žinioje turi 8,500 mergaičių, pareiškė, kad suformuos savo nepriklausomą vienetą, jeigu nebus pašalintas skaučių patyrimo žymuo "Būti moterimi". To žymens įsigijimui 12-14 metų mergaitės turi išeiti dirbtinės gimimų kontrolės ir kūdikių žudymo kursus.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA –

• š.m. spalio 5 – 7 dienomis Toronte. •

• Dalyvaukime visi – iš arti ir toli! •

KANADOS VERSLŲ MOKSLAI

(Canadian Studies in Business)

Studijų programa besidomintiems Kanados verslų administracija, teise, ekonomija, prekyba ir kitais dalykais, kaip sėkmingai vadovauti verslui Kanadoje dabar yra įsteigta

The University of Toronto
Division of University Extension
119 St. George Street
Toronto M8S 1A9

Norintieji platesnių informacijų apie brošiūras, aprašančias tą kursą, bei patarimų, teskambina telefonu **928-2400.**

Šis kursas yra visiems prieinamas. Nėra jokių sąlygų ar įstojimo reikalavimų.

Mokslas prasidės **1973 m. rugsėjo 24 d.**

ĮSIRAŠYKITE DABAR!

Jūsų akys yra pirmoji savisaugos linija

Geriausi apsaugos įrengimai, kuriuos iš viso galite turėti, yra jūsų akys. Žinojimas, kas aplink dedasi, padeda jums išvengti nelaimingų atsitikimų darbe. Todėl patartina aprūpinti savo akis apsaugos akiniais, reikalingais darbe, ir reguliariai tikrinti akis, jeigu regėjimas nėra visai normalus. Rūpinkitės savo akimis, ir jos padės jums saugiai atlikti dienos darbą.

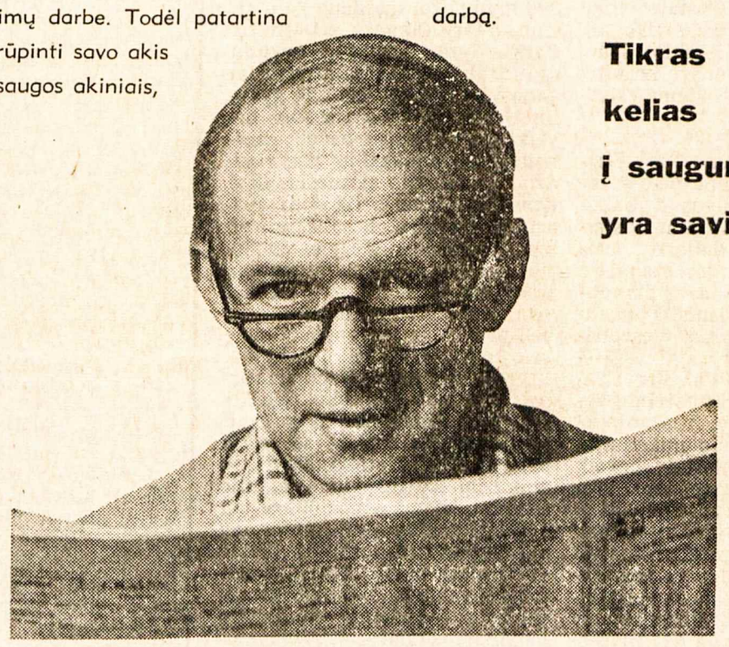

Tikras kelias į saugumą yra savisauga

Your Workmen's Compensation Board and The Safety Associations, Ontario

Heidelberg

Alus iš tyro šaltinio vandens

Ir tai yra tiesa!

Įvakarus per rytus

AL. GIMANTAS

Atostogos nebūtinai turi reikšti poilsį — gal greičiau permainą ar net ir nuovargį. Bet, jei tai yra lydima naujų įspūdžių, patyrimo, žinių ir vaizdų pagilinimo, tas nuovargis būna malonus.

Autovežimis pilnai pakrautas, planai sudaryti, AAA bendrovė paruošė keliarodį (triptiką). Planuojame vykti šį kartą į šiaurę ir rytus — Montrealį, rytines Kanados provincijas, Naująją Angliją... Susėdame paskutiniems pusryčiams namuose. Bešnekučiuojant kažkuris šeimos narys lyg ir pajuokavo, girdi, vykstame geriau ir vėl į vakarus, o ne į rytus... Šeimos jaunimui to ir tereikėjo: sprendimas lyg ir vienbalsis — "Laukiniai vakarai"! Skubotai teko išmesti paruoštus žemėlapius ir planus. Reikėjo truputį patuštinti ir sukrautus lagaminus. Vakaruose, gamtoje, žymiai mažiau tereikia ir civilizacijos reikmenų.

* * *

Pirmasis vakaras Wisconsin Dells vietovėje. Tai pramogų vieta. Reikėjo sustoti nakvynei, tad ir pasirinkome šį miestuką. Jaunimėlis važinėjosi go-kartais, mažaisiais motociklais. Apylinkes apžvelgėme skraidydami hidroplanu 700—900 pėdų augštyje. Vėlų vakarą natūraliame amfiteatre tarp uolų stebėjome autentišką indėnų šokių spektaklį — gal kiek ir suteatrintą, nublizgintą, bet pakankamai įdomų.

Sekančią dieną persiritome per Misisipi upę. Pervažiavę Minesotos valstiją, nakvojome jau pietinės Dakotos Mitchell miestelyje. Tai sen. G. McGovern namai. Telefono knygoje suradome jo sodybos adresą ir telefoną. Mieste labai originalus ir įdomus didelis pastatas — suvažiavimų salė "Corn Palace". Visa jos išorė ir dalis vidaus dekoracijų padengta spalvintų kukurūzų sluogsniu. Naktį salė įspūdingai apšviesta. Pastato viršų dominuoja beveik bizantiško stiliaus kupolai, vis kitokios spalvos. Viduje — suvenyrų krautuvės, o scenoje — indėnų vaikų šokiai.

* * *

Tiltu prašvilpiame virš Missouri upės. Artėjame prie savotiškos gamtos išdaigos — Dakotos "badlands". Lygumoje staiga iškyla įvairios uolienos, spalvingi klodai ir jautiesi įžengęs į nerealų pasaulį. Nedaug čia faunos ar floros, bet įspūdis pagaunantis, besikeičiantis. Besižvalgydami ir besigėrėdami sugaištame beveik pusdienį. Pervažiavome pernai stiprių potvinių apgriautą Rapid City. Apsistojame taipgi nuo potvynio nukentėjusiame Keystone miestely, beveik Mt. Rushmore papėdėje. Tai kalnai-uolos, kuriuose iškalti 4 amerikiečių prezidentų veidai. Iš mūsų motelio aiškiai matyti tas amerikiečių tautinis paminklas. Vykstame į patį to valstybinio parko centrą. Visur minios žmonių, kurių tarpe daug užsieniečių turistų. Vakare, sutemus, amfiteatre po atviru dangumi vyksta programos. Tą dieną buvo rodomas filmas apie tų prezidentų biustų gaminimo darbus. Čia pat krautuvėlė, patogi valgykla, poilsio salės, informacija. Galingi prožektoriai lieja savo srovę augštyn, apšviečia tuos veidus. Už $3 malūnsparniu gali pralėkti pro pat prezidentines nosis. Už keliolikos mylių nuo tos vietos, kitame kalne, jo viršūnėje, lenkų kilmės skulptorius Žalkowski kala vieno indėnų vado "Crazy Horse" profilį, sėdintį ant žirgo. Dirba jau 20 metų ir tikisi viską užbaigti per sekančius penkerius metus. Skulptoriui jau 64 m. amžiaus. Tai bus dar viena turistinė atrakcija. Kol kas ji yra privačiose rankose, ir už įvažiavimą į rajoną imamas $3 mokestis nuo asmens.

* * *

Rytmetį skubame toliau per augštokas Black Hills kalvas. Žali, vešlūs pušynai, kalneliai, grynas oras, toli liko didesni miestai, pramonės centrai. Sekmadienio popietę praleidžiame stebėdami amerikinio sodžiaus vakaruose mėgstamą pramogą — rodeo. Pirmąkart gyvenime stebėdamas tą "sportą", nelieki sužavėtas, nors įdomus tų jojikų, karviaganių vikrumas. Ne vien tik vyrukai, bet ir merginos demonstruoja įvairias prašmatnybes ir pasigėrėtiną savo arklių valdymą. Bet jojimas ant pusiau laukinių arklių ir jodinėjimas ant jaučių nugarų paliktas tik vyrams. Vieną tokį "kaubojų" isiutęs jautis ne tik gerokai pakratė, bet ir numetęs žemėn dar apspardė. Sužeistą draugai greit ištraukė iš ringo, o greitosios pagalbos automobilis tuoj pat pasirūpino medicinine talka.

Persikeliame į Wyomingo valstiją. Aplinka po truputį keičiasi, įvairuoja, vis mažiau gyvenamų vietų. Mylių myliomis tęsiasi kalvos, prerijos, ganyklos. Toli dešinėje horizonte įžiūrim "Devils Tower" kontūrus. Tai augštas kalnas — uola, bokšto pavidalo, netikėtai iškilęs beveik lygumose. Mūsų kelionės planuose nenumatytas jo aplankymas, tai ir traukiame toliau. Įvažiuojame į Big Horn kalnų virtinę. Kelias geras, bet su staigiais posūkiais ir vingiuotas. Gretimų kalnų viršūnės jau sniegu pasipuošusios. Vietomis kelias veda žemyn, kitur vėl augštyn. Vienu kalnų tarpekliu įvažiuojam į smarkią audrą. Krinta ledų kruša bent ketvirtadalio inčo gabalais. Platesnėje kelio vietoje, šalikelėje, sustojame, nes važiuoti per audrą rizikinga. Apačioje tarp kalnų tyvuliuoja nemažas ežeras.

Ir vėl spaudžiame beveik lygumomis. Kalnų virtinės matosi tik toliau, šone. Vakare sustojame Cody vietovėje. Čia yra didelis, vertingas ir įdomus, moderniame pastate įsikūręs meno muzėjus, Buffalo Bill ir indėnų muzėjus. Jei kas bent kiek domisi amerikiečių "laukinių vakarų" istorija, šitų galerijų aplankymas yra būtinybė. Neturime tų didelių skrybėlių, augštų kaubojiškų batų, bet vakare ir vėl sėdime "rodeo" arenoje. Neveltui sakoma: Romoje būdamas elkis kaip romėnas...

* * *

Dar už 50 mylių pasiekiame Yellowstone valstybinio parko rytinius įvažiavimo vartus. Mokestis — $2 dienai arba $10 visam sezonui betkuriame valstybiniame parke. Užsieniečiai, kaip svečiai, nieko nemoka. "T. Žiburių" išduota spaudos kortelė (dar su dr. A. Šapokos parašu), liudijanti, kad esu torontiškio laikraščio užsienio korespondentas JAV-se, čia pripažįstama. Esu įleidžiamas į parką neribotam laikui ir be jokio mokesčio. Pats parkas yra pirmasis visoje valstybinių parkų sistemoje ir pernai atšventė 100 metų sukaktį. Jo dydis — kaip Rhode Island, Delaware valstijos ir District of Columbia kartu sudėjus. Įvairių kelių turima apie 300 mylių. Tai maždaug kaip atstumas tarp Čikagos ir Detroito. Parkas yra kartu ir gyvulių draustinis, todėl čia laisviausiai ganosi ir gyvena visa eilė gyvulių, kurie gausius turistus beveik ignoruoja, jų beveik nesibaido, nes niekas jų neskriaudžia, medžioklių neruošia. Šaudėme tuos žvėris tik foto aparatais. Briedžiai, karališkieji elniai, antilopės, stirnos, juodosios meškos, kiškiai, hienos... Koks grožis, kokia didybė, kai visa tai stebi ne zoologijos sode, bet pačios gamtos natūraliame prieglobstyje. O kiek įvairių mažų ir didelių net nežinomais vardais vandens paukščių! Meškeriotojams čia leidžiama sugauti po dvi žuvis, bet ir jas reikia paleisti atgal. Neteko matyti tik stumbrų, kurių, vieno eigulio teigimu, esama virš 500. O jau visi kiti gamtos prajovai tiesiog akį veria, širdį užburia. Tokie reiškiniai, kaip geizeriai, verdančio vandens šaltiniai, garuojančio purvo vietos, mineralinio vandens versmės, įvairios kaskados ir spalvingos formacijos verčia manyti, kad esi kažkokiame užburtame pasauly. Viskas nauja, nematyta, neliesta, neišbandyta. Kunkuliuoja, verda, kliuksi, dreba. Iš po žemės veržiasi garas, įvairūs garsai, jauti lengvą drebėjimą. Kaikur kvapas — sieros rūgšties. Vietomis pasijunti apsuptas garų debesio. Visur mediniai šaligatviai — priėjima daro ir patogų, ir saugų. Kaikurie geizeriai atsiveria iš anksto apskaičiuotu laiku ("Old Faithfull" čia pats ištikimiausias ir reguliariausias) su viena ar kita laiko paklaida, kiti lyg prigesę ir teišsiveržia tik retkarčiais.

* * *

Parko vidury — šaltokas, bet didingas ir puošnus to paties vardo ežeras. Ir prie krantų kaikur pakrašty veržiasi karšto vandens šaltiniai, kyla garas. Vienoje eigulių užeigoje matėme seismografą, visą laiką žymintį lengvus žemės drebėjimus parko aplinkoje. O kur dar eilė kriokliu, kurių vienas du kartus augštesnis už Niagaros! Stebėjomės natūraliu iš uolu susidariusiu tiltu, kurio apačioje teka kalnų upelis. Didysis Yellowstone upės kanjonas, žavus savo spalvomis, gyliu ir upės sraunumu. Visur stebėjimo vietos ir priėjimai paruošti turistų patogumui. Išbuvome pačiame parke penketą dienų. Matėme daug, bet toli gražu dar neviską. Norėjome būtinai pamatyti kalnų ožius (longhorns). Paklaustas eigulis nurodė vienintelę vietą parke, kur jie laikosi, būtent, Mt. Washburn. Iki pusaštunto tūkstančio pėdų augščio nelabai geru keliu galima autovežimiu užvažiuoti. Toliau veda į kalno viršūnę labai jau blogas ir vienos vėžės kelias, kuriuo neleidžiama važiuoti. Neperdidelis autobusas užkelia augštyn dar porą tūkstančių pėdų. Gavus jaunas vairuotojas be didesnių pastangų pirmą ar antrą bėgį įjungęs kyla su keleiviais augštyn. Kelias tiek siauras, kad pro atidarą langą pažvelgęs matai nesulaikomą prarają. Viena keleivė vėliau savo įspūdžius taip susumavo: "Žinote, tame autobuse, kylant ir vėliau grįžtant, miriau bent 20 kartų..." Pasiekę kalno viršūnę, ne tik gėrėjomės plačia kalnų panorama, po kojų gulinčiu sniegu, bet ir visai netoliese besiganančia kalnų ožka su jauniklių banda. Ir kodėl tiems gyvuliams taip patinka augštumos, labai menka žolė ir uolų aplinka?

Uoliai lankėm parko eigulių ruošiamas diskusijas, pranešimus, rodomus filmus bei skaidres. Gyvenome be radijo ir televizijos. Nakvynės — paprastos, su pačiu minimumu patogumų, bet pakankamos pailsėti. Sekančią dieną vėl nuo ryto iki vakaro dalyvavome turistiniuose žygiuose vis naujomis kryptimis. Krautuvių, skystojo kuro stočių ir viešojo maitinimo įvairių institucijų parko ribose yra pakankamai.

Keliolika mylių į pietus ir jau esame dar vieno didingo valstybinio parko teritorijoje — Grand Tetans. Gamta čia itin žavi. Jackson ežeras kitoje jo pusėje. Staigiai ir statmenai kyla į viršų vasaros metu pusiau snieguotos kalnų keteros. Vandens paviršiuje simetrišku tikslumu atsispindi sniegu padengtos viršūnės. Debesys galynėjasi su kalnų uolėtomis keteromis. Norėdami pasigėrėti kalnų panorama, automobiliu užsikeliame į Signal kalno viršūnę (7.700 pėdų), o sekančią dieną iš Tetan Village kabančiu kalnų vagonėliu pasikeliame arti 11.-000 pėdų. Pakilus vėjui ir pradėjus lyti su sniegu, užuovėjos jieškodami įšokame į kalnų užeigą-restoranėlį, turintį prancūziškus patiekalus. Išgirstame kalbant lietuviškai. Pasirodo, tautiečių pora iš Čikagos atostogauja ir net bando savo ištvermę žygiuodami kaikuriais kalnų takais. Mūsų sportiniai nusiteikimai ir sugebėjimai dar nebuvo taip toli pažengę...

* * *

Parke praleidę dvi naktis, trečią dieną sukame pietvakarių kryptimi. Trumpu kampu užkliudėme Idaho valstiją. Mūsų tikslas — Sault Lake City. Jį pasiekiame vakarop. Gubernatūros rūmai jau uždaryti. Netoli jų — mormonų tikybos centras — jų Vatikanas. Turistai čia laukiami, jiems priimti tinkamai pasiruošta. Labai gražiai ir tvarkingai užlaikoma aplinka. Visur vejos, spalvingos gėlės. Yra vadovai, bet gali ir pats visur eiti. Uždarytos "kitatikiams" tik dvi pačios svarbiausios jų šventyklos. Yra muzėjus, lankytojų centras, religinių koncertų salė. Pataikome į vargonų rečitalį. Groja Bacho, Hendelio ir kitų kūrinius. Salėse rodomi kino filmai religinėmis temomis. Tų visų bažnytinių kompleksų aplinkoje, lauke ar viduj, iškabos prašo nerūkyti. Patys mormonai ne tik nerūko, bet ir negeria svaiginamų gėrimų. Kiekvienas jų bendruomenės narys laisvu noru turi atiduoti 10% savo pajamų. Vadovai tyliu prislopintu balsu aiškina, kad čia visur labai šventos vietos, ir laukia atitinkamo elgesio iš turistų.

Turistų centras — modernus kelių augštų pastatas. Centrinėje jo dalyje, pačiame viršuje, ne laiptais, bet spiraline pakyla pasiekiama, dominuoja didelė Kristaus statula. Sienos, lubos ir pakylos kilimas dekoruotas tamsiai mėlyna spalva, su dangaus kūnais (planetos, žvaigždės, debesys) fone. Taigi, Kristus visatos valdovas.

* * *

Miesto pakraščiai atsiremia į čia pat dunksančius kalnus. Miesto ribos su jais staiga ir baigiasi (rytų pusėje), o šiaip Sault Lake City išsistatęs lygumoje, gal net daugiau žemumoje. Permiegoję patraukiame dar keliolika mylių į vakarus, kur yra pirmieji paplūdimiai. Norime būtinai pasimaudyti toje "mirties jūroje" — sūraus vandens ežere. Vandens druskingumas čia 8 kartus didesnis už jūros. Atrodo, kad ir norėdamas negalėtum nuskęsti. Atsiguli ant nugaros ir plūduriuoji kaip kamštis — skaityk gulėdamas turimą laikraštį, d a i r y k i s. Vandeny — jokios gyvybės, išskyrus miniatiūrinio dydžio kravetes (sea monkeys). Išlipus oda tuoj pradeda balti nuo druskos sluogsnio. Gėlo vandens purkšlės paplūdimy nuplauna pridžiūvusią druską.

Vidudieny paliekame Utah valstiją ir sukame atgal — rytų pusėn. Pietinis Wyoming nelabai įdomus. Sustojame sostinėje — Cheyenne, padarome kapitoliaus nuotraukų, nakvojame ir įvažiuojame į Nebraską. Čia sostinė — Lincoln, o gubernatūra kaip dangoraižis. Nakties poilsiui pasirenkame Omahos priemiesčius.

* * *

Sekančią dieną jau Iowa valstijoj. Fotografuojame sostinės Des Moines valdinius pastatus. Aplink kapitolių eilė stambių paminklų. Pakely ir West Branch miestukas. Tai prez. H. Hooverio memorialinis muzėjus, biblioteka, jo gimtasis namas. Tame pačiame rajone ir jo, kartu su žmona, kapas, didžiulėmis, iškeltomis granito plokštėmis atžymėtas, su šalia plevėsuojančia amerikine vėliava. Auditorijoje stebėjome filmą apie jo gyvenimą. Muzėjuje, kaikuriuose žemėlapiuose Lietuva vaizduojama kaip nepriklausoma valstybė, o kaikuriuose — kaip Sovietų Sąjungos dalis.

* * *

4.600 mylių kelionės dulkes bandėme plauti "lietuviškajame" Union Piere — Mičigano ežero bangose. Ten matosi vis daugiau jodosios rasės vietinių gyventojų. Dar tą patį vakarą suspėjome dalyvauti ir LF Bičiulių metinės stovyklos — studijų dienų Dainavoje užtarymo iškilmėse.

Užsklandoje būtų galima paminėti, kad visur, kur tik vakaruose teko lankytis, dėmesį patraukia gausus skaičius užsieniečių turistų. Jų tarpe neabejotinai pirmą vietą užima japonai ir vokiečiai. Vieni jų keliauja grupėmis, kiti paskirai. Vieni ekskursuoja autobusais, kiti važinėja po kraštą nuomotais amerikiniais automobiliais. Tiek savų, tiek ir svetimų turistų tarpe itin didelis nuošimtis jaunimo. Dalis jų teturi kuprinę ant pečių ir pasitiki iškelto nykščio jėga. Kita dalis, neretai poros (norėtųsi manyti, kad vedę), paaugliai, keliauja po kraštą, pigesnio maisto ir pigesnės nakvynės besidairą. Kaikuriais atvejais miega ir automobilyje, bet keliavimo neatsisako. Daug jaunimo dirba įvairius darbus ir valstybiniuose parkuose vasaros atostogų metu. Tai proga ir pinigo užsidirbti, ir kraštą pažinti.

NORITE SUSIPAŽINTI SU "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS"? ATSIŲSKITE SAVO ADRESĄ — GAUSITE KELETĄ NUMERIŲ NEMOKAMAI

Jeigu Jūs atvykote Kanadon

PRIEŠ 1972 METŲ LAPKRIČIO 30 DIENĄ IR PASILIKOTE KAIP SVEČIAS AR KAIP NELEGALUS ASMUO, MŪSŲ KRAŠTAS GALI TAPTI JŪSŲ KRAŠTU IKI 1973 M. SPALIO 15 D. VIDURNAKČIO

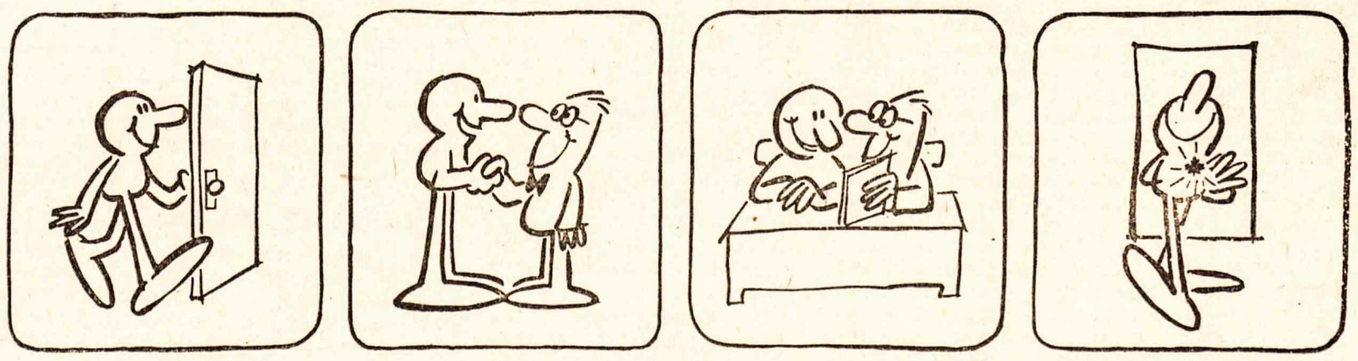

Jeigu jūs sėkmingai įsikūrėte Kanadoje, mums atrodo, kad turėtumėte naudotis visomis legalių gyventojų privilegijomis.

Tad iki spalio 15 d. vidurnakčio mes padėsime jums jas įsigyti.

Iki to laiko jūs galite prašyti imigranto teisių (pirmas žingsnis į pilietybę), nesusilaukdamas jokios baudos už nelegalų atvykimą ar nelegalų pasilikimą.

Iki tos datos jūsų prašymas bus svarstomas pagal labai sušvelnintas taisykles.

Bus atsižvelgta į daugelį veiksnių. Betkuris iš jų gali jums suteikti reikiamas kvalifikacijas.

Kaip matote, stengiamės viską palengvinti. Tačiau ir labiausiai norėdami, negalėsime jums padėti po spalio 15 d. Nuo to laiko naujasis įstatymas neleis jums gauti imigranto teisių būnant Kanadoje ir sustabdyti deportacijos apeliaciją.

Praneškite mums savo pavardę, adresą, visus jūsų atvejo faktus. Mes norime, kad jūs įsijungtumėte į savo aplinkos gyvenimą ir jame pilnai dalyvautumėte. Stengsimės padaryti viską, kad mūsų kraštas taptų jūsų kraštu.

Platesnių informacijų teiraukitės telefonu, laišku ar apsilankydami artimiausiame Kanados Imigracijos Centre. Jeigu jo nebūtų netoli nuo jūsų gyvenvietės, kreipkitės į artimiausią Kanados Darbo Jėgos Centrą. (Kanados imigracijos pareigūnų paslaugos yra nemokamos).

Kanados Imigracijos Centrai yra atdari ir prašymus priima: šiokiadieniais — nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakaro, šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. po pietų; spalio 15, pirmadienį, — nuo 8 val. ryto iki vidurnakčio.

Manpower and Immigration
Robert Andras, Minister

Main-d'œuvre et Immigration
Robert Andras, ministre

Teologo knyga ne teologams

Kun. dr. J. Gutausko "Dievas šiandien" ir jo galynėjimasis su prof. A. Maceina

"Krikščionis gyvenime" leidinių eilėje pasirodė aktuali knyga "Dievas šiandien", parašyta kun. dr. J. Gutausko, Delhi, Ont., klebono. Autorius, teologijos ir pedagogikos daktaras, spaudos srityje — nebe naujokas. Jis gana plačiai yra reiškęsis spaudoje įvairiais straipsniais, išleisdinęs maldaknygę "Dievo vaikas", religinio-pedagoginio turinio veikalą "Vaiko Dievas". Be to, visą savo gyvenimą yra dirbęs pr. mokyklose, gimnazijose, kunigų seminarijose, parapijose. Taigi, autoriaus pedagoginė ir teologinė patirtis yra gana plati. Ji tad gyvai ir atsispindi naujausioje knygoje "Dievas šiandien". Užuot gvildenęs religines problemas teologiniais argumentais ir terminais, autorius pasuko populiaria linkme, norėdamas prabilti ne į teologus, o į paprastus krikščionis, kurie jieško atsakymų į dabarties iškeltus klausimus. Dėlto pratarmėje jisai ir sako:

Šis darbas nėra teologinis traktatas apie Dievą. Ir jis nėra skirtas mokytiems teologams ar filosofams, bet paprastiems krikščionims, šių dienų žmonėms, kurie ilgisi ne teologinių išvedžiojimų, bet gyvojo Dievo.

Laikydamasis šios linkmės, autorius išdėsto knygos turinį į 13 nedidelių skyrių, kuriuos padalina į dar mažesnius poskyrius, kad neapsunkintų skaitymo ilgais dėstymais. Pirmajame skyriuje kun. dr. J. Gutauskas aptaria Dievo klausimą kaip centrinę teologinę problemą dabarties pasaulyje, paliečia vadinamąją "mirusio Dievo" teologiją, ateizmo grėsmę, Krikščionių Bendrijos misiją ir bando atsakyti į klausimą, ar ateities žmogus tikės į Dievą. Kituose skyriuose autorius gvildena Dievo sampratą, Jo ilgesį žmogaus širdyje, Dievo savybes, jo buvimą, kūrinijos santykį su savo Kūrėju, žmogaus nusigręžimą nuo Dievo, jo pasimetimą ir pagaliau jo grįžimą į Tėvo namus, kuriuose gera būti ir Jam tarnauti.

Visus paliestus klausimus autorius gvildena su nepaprastu lengvumu, juos iliustruodamas pavyzdžiais, citatomis iš Šv. Rašto, žymių žmonių ir šventųjų posakiais, jų asmenine patirtimi. Visas dėstymo būdas primena garsųjį vengrų teologinių raštų autorių ir pamokslininką Tihamer Toth. Net kaikurie jo iliustraciniai pavyzdžiai panaudoti. Tai daro knygą visiem prieinama, patrauklią, nenuobodžią skaityti. Daugybė citatų iš K. Bendrijos Tėvų raštų, filosofų, rašytojų įstringa skaitytojui nejučiomis. Bet antra vertus, daug kur autorius prasikiša kaip pamokslininkas. Tas jo dažnas pamokslavimas pertraukia logišką minčių tėkmę ir skatina skaitytoją daryti išvadą, kuri labai aiški ir be skatinimo. Tai bruožas, kuris verčia skaitytoją matyti autorių sakykloje. Iš esmės tai nėra pamokslų knyga, tačiau kaikurių minčių perteikimas išėjo pamokslišką. Be to, neišvengta kaikurių pasikartojimų, gvildenant bei atskleidžiant Dievo savybes. Autorius pvz. net keletą kartų įvairiuose skyriuose kalba apie nuostabius Dievo pėdsakus gamtoje, tiesa, šiek skirtingu požiūriu, bet sudaro kartojimosi įspūdį.

Išskirtinas yra pirmasis knygos skyrius "Dievo klausimas šių dienų pasaulyje". Jis yra įvadinio pobūdžio, užgriebia aktualiąsias problemas, kai tuo tarpu kiti skyriai perteikia tradicines mintis. Pirmajame skyriuje autorius, be kitko, kritiškai pažvelgia į prof. A. Maceinos mintis apie K. Bendrijos paskirtį šių dienų pasaulyje. Prof. A. Maceina savo knygoje "Bažnyčia ir pasaulis" K. Bendrijos paskirtį mato susiaurintoje plotmėje. Kun. dr. J. Gutauskas laikosi daugiau tradicinio kelio ir mano, kad ir mūsų laikais K. Bendrija turi reikštis visu platumu — ne tik religinėje, bet ir socialinėje, visuomeninėje srityje:

Visu platumu socialinį klausimą spręsti ir socialinę pagalbą gyvenime teikti pirmoje eilėje yra valstybių pareiga. Tačiau ši pareiga labai apleista, socialinis teisingumas, socialinė globa daug kur tėra teorijoj, bet ne tikrovėj. Tatai tvirtinimas, "kad sociologinė pasaulio sritis taip pat tvarkosi pagal savo dėsnius ir Bažnyčios irgi nėra reikalinga" (A. Maceina, Bažnyčia ir pasaulis, 139 p.) yra perdaug optimistinis. Geras pasaulio sociologinės srities pagal savo dėsnius tvarkymasis, kai didesnioji žmonijos pusė yra alkana! (43 p.)

Panašiai kun. dr. J. Gutauskas pasisako ir dėl A. Maceinos tvirtinimo, esą K. Bendrija darosi nereikalinga pasaulio tvarkymui. Remdamasis II Vatikano santarybos pareiškimais, kun. dr. J. Gutauskas tvirtina, kad ir dabar K. Bendrijos pareiga daryti įtakos žmonijai, nes

ir tokios žemiškojo gyvenimo tikrovės, kaip taika, gerovė, kultūra nėra apsaugotos nuo piktnaudojimo, savimeilės, išsigimimo... Kai Bažnyčia pakelia balsą prieš tas negeroves ir klaidas, tai ji tik atlieka savo pareigą. Tai nėra kišimasis ne į savo veikimo sritis (44 p.).

Pasak autoriaus kun. dr. J. Gutausko, K. Bendrija, atsisakydama socialinės veiklos, būtų išstumta iš gyvenimo, taptų tiktai besimeldžiančia bendrija, neatliktų apaštalinės paskirties, nueitų Ortodoksų Bendrijos pėdomis (46 p.).

Leidinio kalba lengva, sklandi, juoba, kad peržiūrėta kalbos taisytojo Vl. Kulboko. Dėl vieno kito taisymo ar neištaisymo galima būtų pagrįstai suabejoti, bet tai nedažni atvejai. Stambiausias ir labiausiai nepriimtinas kalbinis taisymas yra "tikėjimas Dievą". Jis dar pakenčiamas teigiamoj formoj, bet visai svetimas kalbinei lietuvio išraiškai negatyviojoj formoj — "netikėjimas Dievo". Štai kaip nenatūraliai skamba sakinys: "Mūsų vidinis ryšys, pasireiškiąs tikėjimu Dievą, ir sudaro religijos esmę..." (5 p.). Dar keistesni yra šie sakiniai: "Yra ir dabar žmonių, kurie žino klasinius argumentus už Dievo buvimą, bet Dievo netiki" (6 p.). "Tie, kurie netiki Dievo..." (223 p.). Visai be reikalo kalbos taisytojas atsisako visuotinai priimto posakio "tikėti į Dievą". Ir kalbiškai, ir teologiškai jis yra be priekaišto. Tai rodo ne tik jo kasdieninė vartosena gyvojoj ir rašto kalboj, bet ir jo palikimas naujausiuose lietuviškuose liturginiuose tekstuose, paruoštuose Lietuvoje ("Tikiu į vieną Dievą..."). Atsisakymas prielinksnio "į" veda kaikuriose vietose net į nesąmones arba dirbtines konstrukcijas ("Tie, kurie netiki Dievo", "Mes netikime Dievo...").

Techniškai knyga gražiai išleista, dailiai apipavidalinta, įrišta kietuose viršeliuose. Ją puošia dail. T. Valiaus pieštos titulinio puslapio ir skyrių vinjetės. Siūlosi nebent tik viena pastaba. Kadangi knygos formatas nėra didelis, vinjetės, ypač skyrių, atrodo perstambios, juoba, kad skyriai trumpučiai. Įvedimas skaitlinių į vinjetes vietoj pilnų žodžių galėtų išryškinti pačią skyriaus antraštę ir palengvinti puslapį.

Tiek autorius, tiek mecenatas kun. V. Puidokas, tiek leidėjai atliko vertingą darbą, pateikdami visuomenei brandžios minties leidinį, ypač iš tos srities, kur panašių dalykų stinga.

Kun. Jonas Gutauskas, STD, Paed. D., DIEVAS ŠIANDIEN. Dievo samprata ir Jo buvimas, žmogaus su Dievu ir be Dievo likimas. "Krikščionis gyvenime" knygų serija 9 nr. Kalbą tikrino Vladas Kulbokas. Įrašus piešė Telesforas Valius. Spaudė "Draugo" spaustuvė, 4545 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629, USA. Kaina $6.00.

Pr. G.

Kun. dr. J. Gutauskas, autorius naujos knygos "Dievas šiandien"

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave,

Toronto 3, Ont.

Tel. 533-7954

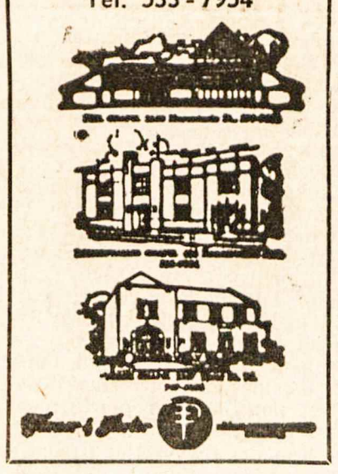

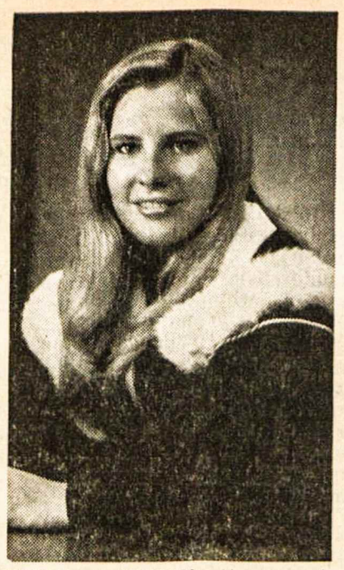

REGINA STOČKUTĖ, šiais metais baigusi Londono, Ont., universitete politinius bei filosofinius mokslus bakalaurės laipsniu. Dabartiniu metu dirba viename "Bank of Montreal" banke Toronte. Būdama studente, dirbo ateitininkuose, lietuvių studentų organizacijose ir dalyvavo "Baltijos" ansamblyje. Dabar veikia baltiečių studentų organizacijoj Toronte ir yra Vl. Pūtvio šaulių kuopos narė.

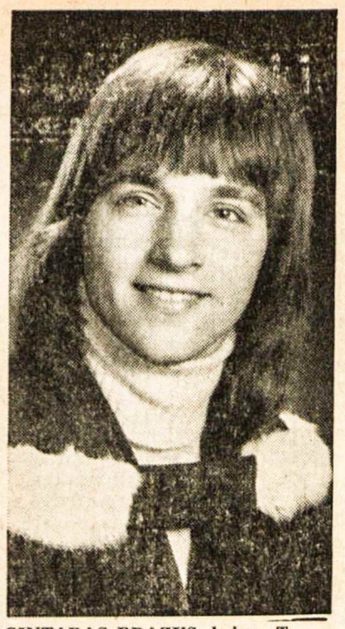

GINTARAS BRAZYS, baigęs Toronto universitetą bakalauro laipsniu. Ketina aplankyti Europą ir sekančiais metais pradės studijuoti teisę

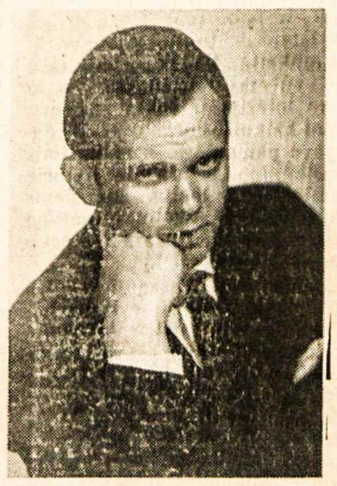

MARTYNAS ALFREDAS SIEMONAITIS, torontietis, š.m. balandžio 26 d. Connecticuto un-te apgynęs daktaro disertaciją vokiečių kalba: "Politische Interpretationen von Stefan Georges Dichtung: eine Untersuchung verschiedener Interpretation der politischen Aspekte von Georges Dichtung im Zusammenhang mit den Ereignissen von 1933." Tyrinėjimus atliko "Stefan George Archiv Wuertembergische Landesbibliothek" Stuttgarte ir "Universitaetbibliothek der Phillip Universitaet" Marburge V. Vokietijoj. Vokiečių literatūrą dėstė Bridgeporto un-te. Dabartiniu metu yra vokiečių kalbos profesorius asistentas Upsalos kolegijoj New Jersey. Renka medžiagą veikalui "Stefan George ir nacionalsocializmas". Šią vasarą dirbo valstybinėje Miuncheno bibliotekoje "Institut für Zeitungsgeschichte".

Atsiųsta paminėti

Algirdas Brazinskas-Baltas, UŽ MYLIMĄ BALTIJĄ. Eilėraščiai. Išleido 1973 m. AL Tautinės Sąjungos Richmond Hill skyrius Niujorke. Iliustracijos — dail. J. Bagdono. Spaudė Tėvų pranciškonų spaustuvė Brooklyne, N.Y. 32 psl. minkštais viršeliais. Kaina $2. Leidinio pelnas bus persiųstas autoriui. Užsakymus priima Jurgis Sirusas, 85-59 88th St., Woodhaven, N.Y. 11421, USA.

P. Gudelis, BOLŠEVIKŲ VALDŽIOS ATISIRADIMAS LIETUVOJE 1918-1919 METAIS. Išleido lietuvių veteranų sąjunga "Ramovė" 1972 m. Londone. Įvadas prof. dr. Z. Ivinskio. Knygą papildo santraukos anglų ir vokiečių kalbomis. 162 psl. Spaudė Nida Press. Kaina: minkštais viršeliais — $2.50, kietais — $3. Užsakymus siųsti lietuvių veteranų sąjungai "Ramovė", 6918 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Stasys Yla, VARDAI IR VEIDAI MŪSŲ KULTŪROS ISTORIJOJE. Nuo Mažvydo iki Skvirecko. Aplankas dail. Telesforo Valiaus. 346 psl. minkštais viršeliais, kaina $6. Lietuviškos Knygos Klubo 1973 m. leidinys. Spaudė "Draugo" spaustuvė, 4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA. Galima gauti "Draugo" administracijoje ir pas platintojus.

M. Gudelis, POVILAS MILERIS. Biografijos bruožai. 232 psl. minkštais viršeliais, kaina $3. Čikagos Lietuvių Literatūros Draugijos 1973 m. leidinys, gaunamas "Naujienose", 1739 So. Halstead St., Chicago, Illinois, USA.

Juozas Švaistas, KARNAVALO AIKŠTĖJE. Novelės. 288 psl. kietais ar minkštais virželiais. Nidos Knygų Klubo leidinys nr. 90, 1972 m. Kaina: $5, nariams — $3.50, kietais viršeliais — $0.75 brangiau. Leidėjų adresas: Nida Press, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PU, Britain.

Magdal. Marija Slavėnienė, NEŽINOMI KELEIVIAI. 88 psl. Kaina nepažymėta. Tiražas 200 egz. Išleido ir spaudė 1973 m. "Minties" spaustuvė, 417 Burwood Rd., Belmore, Sidney, N.S.W., Australia.

Juozas Slavėnas, BALTIJOS BALSAS. Apsakymėliai priaugančiam lietuvių jaunimui. 72 psl., kaina nepažymėta. Tiražas — 200 egz. "Minties" spaustuvės 1973 m. leidinys. Leidėjo adresas: 417 Burwood Rd., Belmore, Sydney, N.S.W., Australia.

Lietuvis Žurnalistas nr. 3, 1973 m. birželis. Lietuvių Žurnalistų Sąjungos neperiodinis leidinys, redaguotas Vytauto Kasniūno, gaunamas pas administratorių Jurgį Janušaitį, 2534 West 69th St., Chicago, Ill. 60629, USA.

Metmenys 25, 1973 m. Jaunosios kartos kultūros žurnalas. Vyr. red. — Vytautas Kavolis, redaktoriai — Algirdas Titus Antanaitis ir Vincas Trumpa. Keturių numerių prenumerata — $10, garbės prenumerata — $15, atskiras numeris — $3. Administracijos adresas: 2606 Princeton Ave., Evanston, Ill. 60201, USA.

Lituanus No. 2, summer 1973. Kultūrinis žurnalas anglų kalba. Metinė keturių nr. prenumerata — $8, atskiras nr. — $2. Adresas, P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690, USA.

Akiračiai nr. 6, 1973 m. birželis. Atviro žodžio mėnraštis. Metinė 10 numerių prenumerata — $6, atskiras nr. — $0.75. Adresas: 6821 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Karys nr. 5, gegužė. Pasaulio lietuvių karių-veteranų mėnesinis žurnalas, 916 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DAIL. STASĖS SMALINSKIENĖS dvi ištisą mėnesį trukusios darbų parodos buvo surengtos Detroito Arts Market ir Art Institute Rental galerijose. Ji yra gavusi kvietimą dalyvauti Mičigano Dailininkų Sąjungos parodoje, kuri bus surengta Detroito Arts Market galerijoje.

DR. POVILO REKLAIČIO veikalą "Die Stadtansichten Alt-Litauens in der Graphik des 16. bis 19. Jahrhunderts" išleido V. Vokietijos leidykla Nordostdeutsches Kulturwerk, 3140 Lueneburg, Herderstr. 1-11. Ši knyga, turinti 60 psl. ir 36 grafikos darbų reprodukcijas, kainuoja 19.80 DM. Autorius šioje savo studijoje apžvelgia Vilniaus, Kauno, Gardino, Trakų bei kitų miestų vaizdų grafikoje vystymosi raidą ir šios kūrybos kintantį braižą. Ta pati vokiečių leidykla išleido ir Eriko Thompsono estų literatūrai skirtą knygą "Estnische Literatur", kuri atskleidžia tos literatūros įsipynimą istorijon ir dabartin. Veikalas pradedamas nuo 1535 m., įrikiuojant jin kūrybą Estijoje bei jos dabartinį įvairumą išeivijoje. Kaikurie skyriai užpildomi knygženkliais ir vertimais. Knygos kaina — 19.80 DM.

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖS dalyvius talentingasis aktorius Henrikas Kačinskas perkėlė į senuosius Lietuvos laikus J. Tumo-Vaižganto "Juodžiaus kelmu" ir vysk. A. Baranausko "Anykščių šileliu". Literatūrai šiame meno vakare taip pat atstovavo ir Henrikas Dūda, padeklamavęs K. Binkio "Kriaučių Motiejų". Tris A. Raudonikio ir A. Bražinsko dainas atliko sol. Danutė Petronienė su akompaniatoriaus Stasio Sližio fortepijonine palyda. Nemažo dėmesio susilaukė St. Sližio sudarytas studijų savaitės jaunimo choras, kuriame buvo 40 merginų ir 17 vaikinų. Ovacijų susilaukė jau pirmoji A. Bražinsko daina "Piršleliai". Ją papildė R. Kleinaitytės ir L. Pauliukonytės duetas "Mylimos akys". Choras savo pasirodymą užbaigė St. Sližio specialia kompozicija "Dainavos tango", A. Bražinsko dainom "Atsiremkim pečiais" ir "Nemunėliu". Koncerte porą kūrinėlių atliko ir jaunasis pianistas Rimas Ignaitis. Vadovių G. Gobienės ir J. Matulaitienės sudaryta tautinių šokių grupė pašoko keletą šokių, nors neturėjo nei tautinių drabužių, nei tokiems šokiams skirto apavo.

FILMĄ APIE DARIŲ IR GIRĖNĄ jų skrydžio per Atlantą keturiasdešimtmečio proga ruošia Amerikos Lietuvių Aero Klubas Čikagoje. Šis dokumentinis pilno ilgumo filmas atspindės transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno gyvenimo momentus, pasiruošimą skrydžiui į Lietuvą, jų pergalę ir juos ištikusią tragediją, o taip pat ir to meto įvykius bei žmones. Filmo gamintojas — Tolius Šlutas, mecenatas — Jonas Talandis. Medžiagą telkia ir tekstą paruošia Edmundas Jasiūnas, Vytautas Pesečkas. Filmui laukiama talkos iš asmenų, turinčių archyvinės medžiagos apie Darių ir Girėną, ypač filmų su anuometiniais įvykiais, Felikso Vaitkaus pasiruošimu skristi per Atlantą bei kitų lietuvių lakūnų skraidymais JAV. Medžiagą prašoma siųsti šiuo adresu: Lithuanian American Aero Club, Inc., 2846 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA.

"LITUANISTIKOS DARBŲ" III tomas, redaguotas dr. V. Maciūno, bus išleistas iki š.m. lapkričio 1 d. Jo išleidimą finansuoja JAV Lietuvių Fondas. Šiame tome skelbiami rašiniai Lituanistikos Instituto narių — L. Dambriūno, V. Gidžiūno, J. Gimbuto, J. Jakšto, P. Joniko, D. Krivicko, V. Maciūno, J. Puzino, P. Reklaičio, B. Saldukienės, W. R. Schmalstiego, P. Skardžiaus, J. P. Slavėno, R. Šilbajorio ir B. Vaškelio.

"LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS MOKYKLAI IR NAMAMS", redaguotas prof. Antano Klimo ir Stasio Barzduko, jau baigiamas spausdinti Tėvų saleziečių spaustuvėje Romoje. Lietuviams mokiniams bei jų tėvams skirtame aiškinamajame žodyne yra apie 4.000 žodžių, ypač tokių, kurie randami lietuviškųjų mokyklų vadovėliuose. Žodžio vartojimą atskleidžia po kiekvieno paaiškinimo pateikiami vienas ar du trumpi sakinukai. Apie 600 žodžių turi dail. Z. Sodeikienės nupieštas iliustracijas. Žodyno leidėjas — JAV LB švietimo taryba.

RIČARDAS BUTKUS, amerikietiško futbolo žvaigždė, yra pakviestas vaidinti filme "Two Tough Guys" su aktoriais Isaac Hays ir Lino Ventura. Filmavimas bus atliekamas Čikagoje. Filmo kūrėjas — italas Dino di Laurenti.

LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTORIJOS KONSPEKTO I dalį švedų kalba Stockholmo universitetui paruošė Švedijos karinio laivyno muzėjinio komiteto sekr. J. Lingis. Konspektą buvo užsakęs universiteto slavistikos instituto baltiečių kalbų skyrius. Pirmoji konspekto dalis apima senąją lietuvių literatūrą iki "Aušros" pasirodymo. Ji pradedama Lietuvos metrika ir Lietuvos metraščiais, įjungiant visas tris Lietuvos statuto laidas ir raštus apie Lietuvą lotynų kalba bei kitą panašaus pobūdžio medžiagą. J. Lingis planuoja paruošti ir likusią Lietuvos literatūros istorijos dalį, jeigu leis sveikata bei laikas ir jeigu institutas gaus lėšų šiam reikalui.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

TRYS SUKAKTUVININKAI. Amžiaus penkiasdešimtmetį Vilniuje atšventė operos sol. Irena Ylienė, dramos aktorius Algirdas Sabalys, dirigentas ir muzikos kritikas Algimantas Kalinauskas. Baigusi Kauno konservatoriją, I. Ylienė 1948 m. rugpjūčio 12 d. debiutavo Violetos vaidmenyje G. Verdi operoje "Traviata". Jos partneriais tada buvo K. Petrauskas ir J. Stasiūnas. I. Ylienė buvo laikoma geriausia Violeta iki 1952 m. pabaigos, kol ją pakeitė šiemet mirusi Vilniaus konservatorijos absolventė Elena Čiudakova. Tame laikotarpyje I. Ylienė paruošė vertingų vaidmenų: Margaritos — Ch. Gounod "Fauste", Džiuljetos — to paties kompozitoriaus operoje "Romeo ir Džiuljeta", Džildos — G. Verdi "Rigoletto", Mikaelos — G. Bizet "Carmen", Lakmės — L. Delibo "Lakmės" operose. Vėliau sukaktuvininkė perėjo į lyriškai dramatinį soprano repertuarą. A. Sabalys yra plataus diapazono aktorius, pasižymėjęs sukurtais vaidmenimis buitinėje pjesėje, pasakoje, tragedijoje ir satyrinėje komedijoje. A. Kalinauskas atnaujino kelių operų pastatymus — J. Karnavičiaus "Gražiną", G. Verdi "Otelą", E. d'Alberto "Slėnyje", paruošė M. Muradelio "Didžiosios draugystės" premjerą. Jis taipgi dirigudavo A. Rubinšteino "Demoną", Ch. Gounod "Faustą", G. Verdi "Rigoletto" ir kitas operas. Spaudoje A. Kalinauskas reiškiasi kaip muzikos kritikas, recenzuojantis operų spektaklius, rašantis muzikinės dramaturgijos klausimais. Šiuo metu jis yra Vilniaus konservatorijos dėstytojas, ruošiantis būsimuosius operos solistus.

LIETUVOS KOMPOZITORIŲ SĄJUNGA į savo narius priėmė 1943 m. gimusį muzikologą Arvydą Karašką, Vilniaus konservatorijoje įsigijusį muzikos teorijos specialybę. J. Karaška dabar tęsia studijas prof. J. Juzeliūno kompozicijos klasėje ir dirba mokslinį darbą konservatorijos muzikos teorijos laboratorijoje. Pagrindinė to darbo tema — "Sutartinės ir lietuvių kompozitorių kūryba". Folkloro ir dabartinės muzikos problemų temomis jis yra paskelbęs apie 80 įvairios apimties darbų, paruošęs 50 radijo laidų, skaitęs daugiau kaip 150 paskaitų.

JADVYGA JOVAIŠAITĖ, baleto veteranė, atšventė amžiaus 70 metų sukaktį. Debiutavusi A. Rubinšteino operoje "Demonas", ji daugiau kaip 40 metų atidavė lietuviškajam operos ir baleto teatrui, dalyvaudama beveik visose operose ir baletuose. Sukaktuvininkė taipgi yra viena pirmųjų mūsų baleto pedagogių, dėsčiusi Kauno konservatorijoje, baleto ir dramos studijose ir šiuo metu dėstanti istorinį šokį Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos choreografijos skyriuje.

KOMPOZ. VYTAUTO JUOZAPAIČIO vadovaujamas Vilniaus radijo ir televizijos instrumentinis ansamblis "Armonika" gastroliavo Kretingoje. Gastrolėse ansambliui talkino aktorius Vytautas Kybartas ir sol. Regina Maciūtė.

LIETUVOS KAMERINIS ORKESTRAS, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio, trečią vasarą iš eilės Palangos gintaro muzėjaus terasoje surengė koncertų ciklą "Nakties serenados". Programon buvo įtraukti V. A. Mocarto, J. Haydno, J. S. Bacho, F. Schuberto bei kitų klasikų kūriniai. Koncertuose dalyvavo solistai — violončelistas D. Geringas, smuikininkai G. Kremeris, T. Grindenko ir obojistas J. Rimas.

TARPTAUTINIAME AKUŠERIŲ-GINEKOLOGŲ kongrese Maskvoje dalyvavo 18 šios srities specialistų iš Lietuvos. Kongreso dalyviai turėjo progą susipažinti su kauniečių prof. V. Sadausko ir A. Svigrio pranešimais, vilniečio vyr. gydytojo L. Malecko spalvotu filmu apie visiškai naują ginekologinę operaciją.

VILNIAUS JAUNIMO TEATRAS Pasvalyje suvaidino E. Vetemos dramą "Vakarienė penkiems".

VILNIUJE GASTROLIAVO kubietis pianistas Silvijas Rodrigas Kardenas, studijavęs Vienoje, Paryžiuje ir Maskvoje. Savo rečitaliui svečias buvo pasirinkęs F. Liszto, F. Šopeno ir I. Servantes kūrinius. Koncerto recenzento J. Venckūno teigimu, S. R. Kardenas dar nėra pasiekęs stebinančių meistriškumo viršūnių ir šiuo metu žengia nuoseklių jieškojimų kelių. Puikią pianisto techniką atskleidė šeši šokiai iš I. Servantes ciklo "Kubiečių šokiai", dvi F. Šopeno ir F. Liszto sonatos.

VLADO GRINAVECKIO "Žemaičių tarmių istoriją" išleido "Mintis" Vilniuje. Jis 370 psl. veikale pateikia tikslią ir išsamią žemaičių tarmių fonetikos ypatybių raidą, dėsningumus, atsiradimo priežastis.

LATVIJOS FOTOGRAFŲ meninių nuotraukų parodą savo patalpose surengė Vilniaus respublikinė biblioteka. Nuotraukos atskleidė Latvijos vaizdus, statybas, sportines akimirkas, kultūros ir meno darbuotojų veidų galeriją. Iš parodoje dalyvavusių fotografų savo talentu išsiskyrė portretistas G. Janaitis, sugebantis pagauti žmogaus vidaus pasaulį, ir sporto kovas meistriškai fiksuojantis Z. Mažavilkis.

V. Kst.

Balta lelija

ALĖ RŪTA

Jo vardas Petras. Ne, jis nėra uola; tik paprastas, silpnas žmogus. Jis įkalintas keturių sienų ir septynių dienų. Jam saulė šviečia tik pro langą. Skaisčiai, akinančiai. Viena jo veido pusė nušviesta, kita — skęsta šešėly. Retkarčiais jis mato dangų ir debesis, plaukiančius į šiaurę. Arba guli pilkumos lava horizonto pakraščiuose ir jo širdy. Ir niekas negali perplėšti sunkios tylos.

Jis turėjo draugą, kuris vakar išėjo ir negrįžo. Skaisti saulė nebeapšviečia nei pusės jo veido. Pilkoji lava grasi ir virsta juoda mase.

Kur mėlynas paukštis? Kur vidudieny po lietaus kovo saulėj garavę stogai? Kur mėlynas paukštis, prakrypavęs pro langą ir nepalikęs geros žinios?

Beveik viršūnėj medžio užsikabinus geltona popierinė vaikų paukštė. Svyruoja, kraipos, lyg džiaugsmo sparnas; kraipos ir neišsivaduoja. Vėjas iškelia į pačią viršūnę ir nukrečia ant žemutinių šakų. Seniai seniai. Petriukas tampė tokį siūlą su balta paukšte prieš vėjo veidą. Užgriuvo lietaus gūsiai, nupurkštė, supurvino balta. Liko priplota prie žemės. Seniai. Tenai. Kur vijo lijo lingo, poetės žodžiais, kur skrido per laukus daina.

Petras pakliuvo į tamsą. Tai buvo pabaiga dienos; tai buvo dideliam name, nubyrėjus žmonių triukšmui, visiškoj tuštumoj, tyloj be galo, neįrėmintam laike. Tai galėjo būti jo gyvenimo pabaiga; tai galėjo būti pradžia amžinos minties.

Visiška tamsa. Petras buvo išsigandęs ir šaukė: gelbėkit! Ir maldavo jo balsas kurčių kurčiausioj tamsoj — gelbėkit! Neataidėjo nuo juodos besvorės miglos jo balsas, nepasiekė nesančių ausų, neužgriebė nė vienos širdies, nes visi buvo pasitraukę. Į savo dieną, į savo švelnų vakarą, į namų šilumą, į spindintį sapną. Visi buvo nutolę. Ir jo draugas.

Ir jo draugas. Vienintelis. Kuris išėjo ir negrįžo. Petras buvo išdidus. Nepašaukė jo vardu, neprašė atsigręžti, nepasakė sudie, nei iki pasimatymo. Tai buvo vakar, kai dar iš vienos pusės švietė saulė ir kai geltona popierinė paukštė skėtojosi tarp žalių medžio šakų.

Petras buvo tamsoj. Abiem rankom graibėsi prieš save. Norėjo sučiupti sieną, norėjo suvokti kryptį, pamatyti išėjimą. Ji sėmė siaubas, kad pasiliks čia visą naktį. Jo balsas plyšo tuštumoj. Jis troško tik išeiti. Pasiekt apčiuopiamą sieną, akim sugaut erdvės gale šviesos ruoželį.

Toj tamsoj Petras jieškojo rakto. Ne biblinių dangaus raktų, ne, tik rakto atrakint užrakintas duris, tik žingsnio, tiktai gūsio, tik trupučio šviesos ar vieno žodžio.

Baisi tamsa ir pasimetimas. Jis nustojo jieškoti rakto; jis tik jieškojo krypties, graibėsi pradžios, kur jis pateko į užskliaustą, spaudžiančią, smaugiančią tamsą. Jo širdis daužė krūtinę. Jis žinojo, kad tos nakties jis neišlaikys. Tamsa užslėgs jo pečius ir užspaus širdį. Ir...

Palaimintas tebūna mažas lango sklypelis! Toks, kaip danguje pavakariais pilkos lavos šviesiausias brūkšnys. Suvokė Petras langą, atsiminė sieną, grįžtelėjęs pamatė išėjimą.

Šviesa pliūptelėjo ant jo iš visų pusių ir atsigręžė du veidai: vienas balto akmens, kitas — nuskintos šypsenos. Jie nenoromis davė žiburį, jie pakėlė laiptus, jie perplėšė tamsą spinksuliu ir padėjo Petrui surasti raktą.

Ir jis buvo laisvas. Ir jo širdis dabar plėšėsi iš krūtinės — džiaugtis. Ir mintys temdė jo protą, kaip artėjanti naktis.

Jo draugo nebuvo. Nei jo laiško. Nei žinios, kad jis sugrįš.

Kur tos dvi mėlynos paukštės, kur prieš langą bėgo vielomis ir pakrypusios ilsėjosi žemo medelio šakoj? Kur tos paukštės ir jų legendinė gera žinia? Jei pabels snapeliu į langą, bus gera žinia, jei pašėlusiu greičiu atsidauš ir kris — bloga žinia.

Petras nežymiai seka akimis ir trokšta, kad jie skristų švelniai... Paukščiai. Kad jie nebūtų apakinti stiklo šviesos, kaip jis buvo apakintas paklydimo tamsos.

Sekti paukščius ir trokšti žmogaus. Lydėt akimis į šiaurę slenkančius debesis ir semti mintis, atsisukusias į rytų saulę. Semti savas mintis, kurios veržiasi ir tvindo; semti kitų mintis, kurios apakina ir paklaidina.

Petras laukė draugo žodžio. Draugas paliko ir negrįžo. Petras pyko, liūdėjo, dūsavo, ilgėjosi, laukė, svajojo. Jis nešėsi viduje gėlą. Jis nenorėjo nei užmiršti, nei atleisti. Jis nė nemanė jieškoti. Jis laukė, lyg jo laukimas įsakytų draugui sugrįžti. Jis tik svajojo, lyg svajonėje pražydėtu praeitis.

Draugas negrįžo. Tik vieną dieną, vieną skubantį sekmadienį minioj atėjo Petrui iš draugo žinia. Ji skambėjo vienu sakiniu:

"Kad tu būtum manęs išklausęs!" — — —

Petras nusiiuokė. Jis pyko. Jis ironiškai iškreipė lūpas. Mojavo rankomis. Kreipėsi į aplink stovinčius. Žiūrėkit! Klausykit! Ir — tik pamanykit! Koks įžūlumas. Koks apkaltinimas. Tegu mato pats save, tegu kitų neįtarinėja, tegu sau...

Išsibarstęs žodžiais, perdegęs mintimis atsisėdo į savo dieną ir susimąstė. Petras. Ne, Petras ne uola — tik paprastas, silpnas žmogus. Susimąstė ir prisiminė.

Jis tada kalbėjo ir kalbėjo. Jo lūpose putojo žodžiai. Jo širdy švietė vienas paveikslas — jis pats. Jo mintimis sruveno: aš kalbėsiu, tu tylėk; aš pirmiau, tu gal vėliau... gal niekad. Aš, man, mane; aš kenčiu, aš ilgiuosi, aš reikalingas draugo, aš turiu būt išklausytas; aš, mane, man manyje...

Kaip toj begalinėj tamsoj, kuri buvo jį apgaubusi rakto jieškant, Petras pamatė savy šviesos ruoželį, tokį, lyg mažą pilkos lavos prašviesėjimą niūriame danguje.

Jis nemiegojo tą naktį, bet nepasigedo poilsio. Jis vartėsi ankštoje lovoje, bet atrodė platu ir, tarytum, skrenda...

Petras vidinėj savo tamsoj ištiesė rankas į vakar išėjusį ir nebegrįžusį draugą.

Rytas buvo skaistus. Saulė nušvietė nevieną pusę — visa veidą. Jis troško įkvėpti gūsį gaivaus oro. Pravėrė savo kambario duris. Keturios sienos platėjo. Langas buvo didelis, už jo, prie mūro sienos, buvo pražydėjusi balta lelija.

Iš toli toli atplaukė džiaugsmingo varpo aidai.

ATEITININKŲ ŽINIOS

Vyr. moksleivių studijų dienos įvyks rugsėjo 14-16 d.d. Tėvų pranciškonų stovyklavietėje N. Wasagoje. Penktadienio vakare įvyks registracija ir susipažinimas. Registracijos mokestis — $10. Studijų dienų tema: "Ateitininkų misija". Bus šios paskaitos: "Kokia yra ateitininkų misija" — Vyt. Kliorys, "Ateitininkai miršta ar atsinaujina?" — Almis Kuolas, "Ar ateitininkai tinka šiems laikams?" — Linas Mikulionis. Dalyvaus visa centro valdyba. Tikimasi dalyvių iš kitų kuopų. Pabaiga sekmadienį 11 v. Mišiomis. Visi Toronto moksleiviai kviečiami dalyvauti.

Jaunučių mergaičių ir berniukų tėvų susirinkimas įvyks rugsėjo 23, sekmadienį, tuoj po 10 v. Mišių ateitininkų kambaryje. Susirinkimas bus labai trumpas. Tėvai, kurių vaikai nuo 1 iki 8 sk. priklauso ar priklausys ateitininkams, prašomi atvykti. Labai svarbu.

Vyr. moksleivių valdybą šiais mokslo metais sudaro: pirm. Lina Vaitiekūnaitė, vicepirm. Rūta Vaškevičiūtė, sekretorė Rima Bumbulytė, ižd. Vida Juzukonytė, soc. reik. Viktoras Slapšys, "Pirmyn Jaunime" redaktorė Rasa Žemaitaitytė, kuopos korespondentė Nijolė Čižikaitė. Kuopos globėja šiais metais yra Ramona Girdauskaitė, dvasios vadas — kun. A. Prakapas.

"Ateičiai" surinktus pinigus žygio proga N. Wasagos stovykloje prašome iki rugsėjo 30 d. pasiųsti V. Kolyčiui, 86 Glenholme Ave., Toronto 4, Ont.

A.a. Edvardui Stankaičiui tragiškai žuvus, liūdesiu su tėvais dalinasi ir maldomis su jais jungiasi visi Toronto ateitininkai.

Nauja MAS valdyba. Šią vasarą per Moksleivių Ateitininkų Sąjungos suvažiavimą Dainavos stovyklavietėje išrinkta nauja centro valdyba: pirm. Kęstutis Šeštokas, psichologijos studentas; vicepirm. Ramūnas Underys, pr. mokyklos mokytojas, baigęs istorijos mokslus; sekr. Renata Slapšytė, gamtos mokslų studentė; ižd. Marius Gudinskas, prancūzų kalbos studentas; ryšiams Kristina Gedrimaitė, kūno kultūros ir sociologijos studentė; jaunučių komisijos pirm. Viktoras Nakas, politinių mokslų studentas; dvasios vadas kun. Simas Razmus iš Illinois; patarėjos — Gabija Juozapavičiūtė, besiruošianti sociologijos magistrės laipsniui, ir Laima Gustainytė, biologijos studentė. Valdyba yra paruošusi ir išleidusi veiklos pasiūlymus moksleiviams ir jaunučiams. Šiuo metu jie yra siunčiami kuopų valdyboms bei globėjams. Visos kuopos prašomos iki rugsėjo mėn. galo atsiųsti kuopų sąrašus ir valdybų adresus, kad galėtume pasiekti visus kuo greičiau. Visais reikalais kreiptis šiuo adresu: MAS CV, Kęstutis Šeštokas, 286 East 17th St., Hamilton, Ont. L9A 4M7. Su šypsena, MAS CV

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apdraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. WA 2-7981, 261-0537

MEDUS — reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno:
30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

TORONTO ONT

Apylinkės valdybos posėdyje rugsėjo 4 d. detaliai aptartos Kanados Lietuvių Dienos iškilmės. Gautas iškilmėms kalbėtojas poetas Kazys Bradūnas. Jo kalba jungiama su poezija Vilniaus tema. Savo atstovu šeštad. mokyklos taryboje apyl. valdyba paskyrė V. Biretą.

Tautos šventė — rugsėjo 8-ji buvo paminėta "Tėvynės prisiminimų" radijo programoje ir Lietuvių Namuose. Paminėjimą radijo valandėlėje organizavo KLB Toronto apyl. valdyba, talkinama J. R. Simanavičiaus, o L. Namuose — organizacijų komitetas. Jo surengtame minėjime mažojoj salėj dalyvavo apie 120 asmenų. Pradinį žodį tarė sav. kūrėjas Paciūnas. Paskaitą skaitė P. Štuopis. Taip pat žodį tarė gen. kons dr. J. Žmuidzinas. Meninę dalį atliko sol. V. Verikaitis ir jaun. taut. šokių grupė "Atžalynas". Pranešėja buvo Ž. Šilininkaitė. Padėkos žodį tarė sav. kūrėjas Kazlauskas. Po to buvo loterija ir šokiai. Sekmadienį kaikurios organizacijos dalyvavo pamaldose su vėliavomis Prisikėlimo šventovėje ir prie paminklinės lentos žuvusiems pagerbti padėjo gėlių. Minėjimą organizavo Vl. Rušas, S. Paciūnas, Kazlauskas ir kt.

Įsikūrusieji Wasagoje tebekovoja prieš Ontario vyriausybės planą nusavinti dalį vasarnamių ir įrengti parkus pravažiuojantiems. Tuo reikalu įvyko susirinkimas Oakview salėje. Jo organizatorius pranešė, kad Ontario vyriausybė 1962-1972 m. nusavino 84 nuosavybes ir nupirko geruoju apie 100 vasarnamių. Dar esą liko 380 akrų iš bendro 450 akrų ploto. Jis ragino protestuoti prieš tokį savivaliavimą ir vietovės naikinimą. Prieš valdžios planus pasisakė burmistras C. Robertson ir savivaldybės narys D. Patfield. Buvo ir daugiau kalbėtojų, pasisakiusių prieš Ontario valdžios planą. Nutarta paruošti trečią peticiją su 5000 parašų, nors atsakymas į antrąją dar nėra gautas. Sekantis susirinkimas bus rugsėjo 15, šeštadienį, toje pačioje salėje. Jį organizuoja burmistras C. Robertson. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti. Įsteigta "Ratepayer Asssociation". Lietuviai turėtų jon įsirašyti ir organizuotai ginti savo interesus. J. Krk.

Metropolinio Toronto gimnazijų žymiųjų atletų sąrašą paskelbė "The Globe a. Mail" rugsėjo 5 d. laidoje. Sąraše yra ir vienas lietuvis Paul Gorys, XII sk. mokinys, pasižymėjęs futbole ir krepšinyje. Baigęs XIII skyrių, ketina studijuoti odontologiją Toronto universitete.

Atitaisymas. Š.m. "TŽ" 35 nr. buvo paskelbta, kad iš Sudburio į Kanados Lietuvių Fondą $1000 įnešė J. Kizickas. Turi būti J. Kibickas.

KLF valdyba

Ministeriui dr. St. Haidazs pagerbti rugsėjo 8 d. Royal York viešbutyje Kanados etninės spaudos federacijos valdyba surengė pagerbimą. Dalyvavo apie 300 asmenų — ministerių, pareigūnų, visuomenės veikėjų, tautinių grupių atstovų. Maldą sukalbėjo ukrainiečių vysk. I. Borecky. Garbės stalo svečius pristatė pranešėjas P. Čekuta, o tautinių grupių atstovus — pirm. V. Mauko. Apie dr. Haidasz nuopelnus etninei spaudai ir aplamai tautinėm grupėm kalbėjo dr. J. Kirschbaum. Padėkos žodį tarė ministeris, pabrėždamas dabartinės vyriausybės daugiakultūrę politiką. Ta proga jam buvo įteikta įvairių dovanų. Ilgoką meninę programą atliko įvairių tautybių solistai ir maži vienetai. Lietuviams atstovavo: KLB krašto valdybos pirm. inž. E. Čuplinskas su Ponia, J. Kaknevičienė, L. Švėgždaitė, V. Matulaitis, kun. Pr. Gaida ir apylinkės valdybos nariai: pirm. A. Puteris, kun. P. Ažubalis, S. Šarkutė, V. Bireta su Ponia ir A. Nausėdas su Ponia. Be to, dalyvavo St. Jokūbaitis su Ponia ir kt.

PADĖKA

Už suruoštą pobūvį mūsų vasarvietėje naujos vilos atidarymo proga reiškiame nuoširdžiausią padėką mūsų mieliems draugams, taipgi už vertingas dovanas ir puikias vaišes.

Mūsų ypatinga padėka tenka B. Matulaitienei, kuri suorganizavo ir taip gražiai pravedė pokylį, padeklamuodama savo kūrybos eilėraštį. Dėkojame A. Petrylai už pasakytą kalbą, A. Lajukui už gražią muziką ir visiems prisidėjusiems bei dalyvavusiems pobūvyje: p.p. A. B. Matulaičiams, L. G. Bilkščiams, A. E. Brakams, P. R. Bražukams, G. R. Daugėloms, J. B. Greičiūnams, J. T. Kiškūnams, A. J. Lajukams, K. E. Laurušaičiams, J. G. Račiams, A. B. Petryloms. Jų dėka prie lietuviškos trispalvės skambėjo lietuviškos dainos, aidėdamos puikiais McKellar ežero krantais iki pat vėlyvo ryto. Jūsų puikus mostas, parodytas mums, niekuomet neišdils iš mūsų širdžių. Tad dar kartą tariame nuoširdų lietuvišką ačiū — A. ir R. Jokūbaičiai

PADĖKA

Nuoširdžią padėką reiškiu už man greitai suteiktą pagalbą mano staigaus susirgimo atveju: L. Grinskytei ir J. Grinskiui. Reiškiu padėką visiems, kurie mane lankė ligoninėje: dr. A. Valadkai, dr. A. Lingytei, kun. J. Staškevičiui, Tėvui Rafaeliui, O. F.M. Ačiū draugams, kurie aplankė mane: p.p. B. O. Vilimams, J. A. Jurėnams, P. L. Jurėnams, V. Buragui, B. E. Tamulioniams, B. N. Petkevičiams, Kežinaitienei, G. D. Bonna, J. U. Bleizgiams, B. O. I. Matusevičiams, J. J. Vaitkūnams, T. B. Stanuliams, švogeriams A. D. Bajorinams ir V. A. Kežinaičiams.

Jūsų nuoširdumo niekuomet neužmiršiu — A. Zalagėnas

PADĖKA

A. a. Kazimiero Ardavičiaus dvejų metų mirties sukaktuvių proga buvo atnašautos sukaktuvinės gedulo Mišios. Nuoširdžiai dėkoju gerbiamiesiems Tėvams pranciškonams už pamaldas, kun. Br. Jurkšui — už vargonavimą, B. Vrublevičiui — už solo giedojimą.

Irena Ardavičienė

PADĖKA

Ligos metu mane lankiusiems ir daug nuoširdumo, paguodos, bei dovanų man teikusiems nuoširdžiai dėkoju: chirurgui dr. J. D. Pudden, šeimos gydytojai dr. A. Lingytei, dukrai, žentui, anūkams ir mieliems draugams p.p. B. G. Čižikams, J. M. Dunchikams, P. V. Dunderiams, Dirvaičiams, J. A. Gudams, A. O. Gužauskams, O. Juodviršienei, A. L. Krakauskams, S. J. Kuisiams, K. M. Lingiams, J. Mičiūnienei, J. J. Mikulioniams, A. J. Rakauskams, E. Ramanauskienei, E. Rukienei, E. Z. Skiočiams, J. G. Šulcams, R. M. O. Stepulaičiams, A. V. Vaitkevičiams, J. Vaitiekūnaitei, J. M. Masiokams, B. Ūkelienei.

Nuoširdžiai visiems dėkinga — O. Eidukaitienė

PADĖKA

Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopai.

Tikras šauliškas ačiū minėtos šaulių kuopos valdybai, sesėms ir broliams šauliams už atvykimą į mano gyvenvietę Tautos šventės dieną, įteikimą tautinės trispalvės vėliavos ir garbingą jos pakėlimą, Tautos himnu palydint.

Šaulys K. Naudužas

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nafta, kuri yra gerokai pigesnė už kanadišką Albertos naftą. Naftotiekio nenorėjo Kvebeko politikai, nes su juo būtų atėjęs naftos gaminių pabrangimas Kvebeko provincijoje. Didelė dalis Albertos naftos buvo nukreipta naftotiekiu į JAV kaimynines valstijas, kurios kasmet didino paklausą ir mokėjo už kanadišką naftą augštesnes amerikietiškas kainas. Pastaruoju metu premjero P. E. Trudeau vyriausybė suvaržė Albertos naftos eksportą į JAV, kai prasidėjo jos didesnis trūkumas ir tuo pačiu naujas kainų kilimas, tačiau tas suvaržymas tebėra labai nežymus. Savaime suprantama, naftos tiekėjams dabar labiau rūpi jos eksportas į JAV, negu pigesnė rinka su užšaldyta kaina Montrealyje.

Federacinis parlamentas patvirtino pensijų padidinimą nuo š.m. spalio 1 d. Pagrindinė mėnesinė senatvės pensija nuo $100 pakeliama iki $105 asmeniui. Šią pensiją gauna apie 800.000 šalutinių pajamų turinčių kanadiečių. Asmenims, kurie pensiją gaudavo su papildu, ji nuo $170 pakelta iki $179. Tai yra džiugi naujiena maždaug milijonui pensininkų, nors tuos kelis dolerius jau seniai sugraužė maisto gaminių kilimas. Seniau pensijos padidinimas, pritaikant jį kainų pakilimui, buvo atliekamas kartą į metus, o dabar pensijos bus peržiūrimos kas trys mėnesiai.

Kanados imigracijos įstaigose jau užsiregistravo 14.091 nelegalus imigrantas, turintis 5.906 šeimos narius Kanadoje ir 4.797 narius užsienyje. Taigi, iš viso jau užregistruota 19.997 nelegaliai Kanadoje gyveną asmenys. Kaikurie čia yra praleidę beveik visą savo amžių ar bent didžiąją dalį. Į imigracijos centrus kasdien atvyksta apie 400 asmenų, norinčių pasinaudoti vyriausybės iki š.m. spalio 15 d. teikiamomis lengvatomis. Tikslus tokių nelegalių asmenų skaičius tebėra nežinomas. Jeigu bus išlaikyta dabartinė kasdienė užsiregistruojančių proporcija, nelegalių imigrantų su Kanadoje esančiais jų šeimos nariais gali susidaryti apie 50.000. Tačiau spėjama, registracija gali gerokai padidėti, kai pradės artėti baigminė spalio 15 d. data. Imigracijos ministerija spėja, jog nelegaliai Kanadon įvažiavusių ir čia pasilikusių asmenų gali būti nuo 50.000 iki 200.000. Užsiregistravusiųjų jau buvo peržiūrėti 4.946 prašymai. Iš šio skaičiaus pilnos imigranto teisės suteiktos 4.864 asmenims.

Tarptautinis Valiutos Fondas, ištyręs aštuoniuose pasaulio pramonės kraštuose kasdieninių reikmenų kainų kilimą pastarųjų metų laikotarpyje, paskelbė įdomius rezultatus: Japonijoje kasdieniniai reikmenys pabrango 11,5%, Kanadoje — 8,1%, V. Vokietijoje — 7,9%, o JAV — tik 5,9%. Japonijai tenka pirmoji vieta, JAV — paskutinė. Šie duomenys liudija, kad Amerikoje kainų kilimą gerokai pristabdė prez. R. Niksono įvestas kainų užšaldymas ir kontrolė.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

AKTYVAI — VIRŠ 6 MILIJONŲ DOLERIŲ

Kasos valandos:	MOKA: už terminiuius indėlius —
Pirmad. 10 - 3	dviejų metų 8%
Antrad. 10 - 3	vienerių metų 8%
Trečiad. uždaryta	už taupomąsias (savings) s-tas 6¾%
Ketvirtad. 10-7	už depozitų-čekių sąskaitas 6%
Penktad. 10-8	DUODA PASKOLAS:
Šeštad. 9 - 12	asmenines iki $10.000 8%
Sekmad. 9.30 - 1	nekiln. turto iki $50.000 8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Mūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

RUNNYMEDE — DUNDAS, mūrinis, 6 kambarių kampinis namas ir maisto krautuvė. Idealus pirkinys vyresnio amžiaus šeimai. Alyvavandeniu šildomas. Garažas su privačiu privažiavimu. Įmokėti prašo apie $10,000, pilna kaina $32,900.

SWANSEA — RUNNYMEDE, atskiras-mūrinis 7 kambarių namas, 2 virtuvės, 2 prausyklos, alyva šildomas. Garažas ir šoninis privažiavimas. Įmokėti apie $15,000, namas be skolų.

ROYAL YORK RD. — MIMICO, dviejų augštų verslo pastatas. Krautuvė, kirpykla ir 2 butai po 4 kambarius. Smulkmenų (variety store) verslo mėnesinė apyvarta $7,000, be to $320 į mėnesį už nuomą pašto įstaigai. Puikus verslas vedusių porai. Įmokėti $20,000.

ANNETTE — RUNNYMEDE, gražus 5 butų namas. Penkios atskiros virtuvės, 5 prausyklos, atskiri įėjimai, 6 garažai, didelis sklypas. Idealus nuomojimui. Įmokėti apie $20,000. Namas be skolų.

RONCESVALLES — GRENADIER RD., komercinis pastatas, 13 butų po 2 ir po 1 miegamuosius. Visą laiką išnuomotas, alyva — vandeniu šildomas, 5 garažai. Metinės nuomos pajamos $22.000. Įmokėti apie $25,000 — $30,000. Žema kaina.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE

Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių.

Skambinti — J. GUDAS

863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ

ARNOLD'S MEAT MARKET

259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. (Warden & Ellesmere) Tel. 445-6031

Parduodama įvairiais kiekiais šviežia pirmos rūšies A 1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkėjo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTRIC

NUO LOŠNOS IKI DANGORAIŽIO! VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIORA IR KITI DARBAI

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 489-5425 Petras Prakas

Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

Pasiūlymas nemokamam išmėginimui

Tūkstančiai žmonių surado palengvinimą su magnetu nuo skausmingo kojų mėšlungio bei artričio. Toronto gydytoja nėra tikra, kodėl magnetas pagelbsti nuo mėšlungio, bet ji buvo tokia ligonė, kad jau nebegalėjo išlipti iš lovos dėl kojų mėšlungio. Mes jums pasiųsime dvigubus stiprius magnetus NEMOKAMAM IŠMĖGINIMUI 10-čiai dienų su instrukcijomis. Praėjus tam laikui, jei dar nepajusite skausmų palengvėjimo, grąžinkite magnetus. Išmėginimas jums nieko nekainuos. Parašykite šiandien, prašydami magnetų nemokamam išmėginimui (jokių įsipareigojimų).

Magnets, Dept. K. 25, Box 83, Postal Station 2B, Toronto, Ont.

Prašau atsiųsti man 2 dvigubo pajėgumo magnetus nemokamam išmėginimui su instrukcijomis. Aš juos išmėginsiu per 10 dienų. Jeigu jie man nepagelbės nuo mėšlungio ar artričio, aš juos sugrąžinsiu. Jei pasiliksiu juos, prašau atsiųsti man sąskaitą $4.99, plius mokesčius.

Pavardė .....

Adresas .....

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

PARDUODAME LIETUVIŠKUS sūrius, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.

SUPERIOR SAUSAGE Co.

1004 Dundas St. West, telefonas 531-8422

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

BLOOR — ALHAMBRA, 3 butų atskiras mūrinis namas su atskirais įėjimais, 3 prausyklos, 3 virtuvės, vandeniu - alyva šildomas, 2 atskiri sklypai, dvigubas garažas, apie $25.000 įmokėti ir viena atvira skola; visai netoli Lietuvių Namų.

JANE — BLOOR, 12 kambarių, 3 miegamųjų, dvibutis (duplex), 4 užbaigti kambariai rūsyje, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, arti Bloor; galima greitai užimti. Apie $20,000 įmokėti.

INDIAN RD. — BLOOR, 10-ties kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, 3 naujos modernios virtuvės, 4 visai modernios prausyklos, užbaigtas kambarys rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu. Apie $30,000 įmokėti.

SIX MILE LAKE, didžiulis 6 kambarių 1½ metų senumo vasarnamis su visais baldais, židinys, dvigubas sklypas. Prašoma kaina $18,000. Port Severn apylinkėje.

NEW TORONTO, vos keliolikos metų senumo tributis, didžiulis sklypas, apie $15.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui.

Al. GARBENIS Pr. KERBERIS

Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. LE 5-1584

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
6% už depozitus	
6% už šėrus	8% už asm. paskolas
6½% už taupymo s-tas	
7% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7½% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas — septyni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario

Telefonas LE 2-8723

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.

• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas. •

R. Stasiulis Tel. 249-7691 Namų — 241-5181

Turiu didelį pasirinkimą modernių namų

FOR SALE UNITED TRUST REALTOR

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor

• Sąžiningas patarnavimas.
• Parūpiname mortgičius

perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone.

1082 Bloor St. W., Toronto 4, Ontario Telefonai 534-8459; 233-5996

CLEAR-VISION

Tel. 532-7733

— TV-HI-FI —

Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai. Prieinamos kainos.

1613 DUNDAS Street West

DIDŽIAUSIOS IR GRAŽIAUSIOS EUROPIETIŠKOS MĖSOS IR SKANĖSTŲ KRAUTUVĖS KANADOJE

SPECIALŪS GAMINIAI KAS SAVAITĘ

tip-top MEATS DELICATESSEN

1727 BLOOR STREET WEST (PRIEŠ KEELE POŽEMINIO STOTĮ)

YORKDALE SHOPPING CENTRE (SHEPPARD AVE. / DON VALLEY PARKWAY) • FAIRVIEW MALL

ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (QUEEN ELIZABETH ir 27 kelias)

HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE (Cooksville, 10 ir 5 kelias)

DANISH CUSTOM FURNITURE

BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)

Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED

25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch

Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

971 College St., Toronto 4, Ont.

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

Balio Maskeliūno DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

Saugesniam vasaros sezono važiavimui patikrinkite savo automobilius pas
AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
Atliekame visus autovežimių mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• *10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose* •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO Tel. 535-1258
• Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami •
• Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa • Lietuviški sūriai •
• Silkės ir rūkyta žuvis • Šviežių ir kepti paršiukai •
• Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena •
• Importuoti maisto gaminiai •
• — UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU — •
• — NEMOKAMAS PRISTATYMAS — •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, tel. 279-4371)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo apartai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

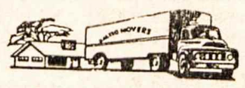
BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W.
PRIE GORE VALE
TEL. EM 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

Pasaulio Lietuvių Bendruomnės seimas

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Laisvinimo veikloje

Politinei PLB veiklai gvildenti buvo suorganizuotas simpoziumas "Lietuvių Bendruomenė laisvinimo veikloje". Jo vadovas — buvusios PLB valdybos visuomeninių reikalų vicepirm. dr. H. Brazaitis. Įvadiniame pasisakyme inž. A. Gečys pareiškė kritiškų pastabų dėl Bendruomenės formalaus nedalyvavimo politinėje veikloje, dėl jos subordinavimo VLIKui, siūlė PLB jungtis į VLIKą, jį sustiprinti ir labiau susieti su visuomene. Jei tai neįmanoma padaryti, tai PLB rėmuose sudaryti visuomeninių reikalų tarybą, kuri rūpintųsi Lietuvos laisvinimo reikalais. Tuo esą būtų atsvertas VLIKo nepajėgumas.

Dr. J. Genys kalbėjo apie PLB reprezentaciją išeivijoj. Esą čia veikla kryžiuojasi, nes ir PLB, ir VLIKas savo funkcijų ribose turi reprezentacijos teisę. Svarbu vienas kitą respektuoti, džiaugtis visų veiksnių laimėjimais, bet dar svarbiau dirbti, o ne reprezentuoti.

Br. Bieliukas, kalbėdamas apie Lietuvos laisvinimo trūkumus, pažymėjo, kad visuomenėje vyrauja savotiškas šykštumas lėšų, reiškiąs galbūt abejonę atliekamų darbų sėkmingumu ir organizuotumo stoką. VLIKe trūksta kompetentingų asmenų. Dėlto isikišusi ir L. Bendruomenė. Iš to kilusi rivalizacija. Aiškiai matyti, kad tradiciniai organai stokoja pajėgumo ir ryšių su visuomene. Dabartinės Lietuvos reikalų pažinimas menkas, dėlto ir politinė veikla šlubuoja. Tam reikia informacijos centro ne tiek informacijai skleisti, kiek jai telkti ir studijuoti.

A. Gureckas siūlė koordinuoti VLIKo ir PLB veiklą, derinant tradicini ir demokratinį pradą, t.y. VLIKo seimą sudaryti iš rinktų kraštų bendruomenių atstovų, o tarybą — iš tradicinių VLIKo partijų. Panašiai galėtų būti pertvarkyta ir ALTa. Atmestina politinio monopolio tendencija. Vadovybė nėra valdžia, nei teismas, negali nustatyti drausmės nuostatų. Vadovybės uždavinys — telkti bendram darbui.

St. Lozoraitis, jn., pabrėžė, kad laisvinimo veikloje svarbūs ir mažo masto dalykai, kuriuos gali atlikti vieningos lietuvių pastangos, pvz. kad ir Vilniaus arkivyskupijos teisinės būklės sutvarkyme Lietuvos naudai.

Be to, Lietuvos laisvinimo ir ryšių su ja klausimais pasisakė A. Balsys, J. Lukošius, A. Mičiūdas, A. Sliesoraitis. Pastarasis, II kartos tautietis iš Brazilijos, pabrėžė reikalą pirmiausia Lietuvą pažinti, nes kitaip neįmanoma ją pamilti.

Buvęs sukiliminės Lietuvos vyriausybės premjeras plk. K. Škirpa apeliavo į seimo narius, kviesdamas padėti išleisdinti jo atsiminimus vokiečių kalba ir aplankyti Vokietiją bei atnaujinti turėtas pažintis, nes Vokietija Lietuvos laisvės atgavimo procese galįs būti svarbus veiksnys.

Diskusijose buvęs PLB pirm. St. Barzdukas pareiškė, kad PLB vadovybė politikon nesiveržė, nes tai sričiai reikia tinkamų, tam pasiruošusių žmonių, tačiau gynė principą: kiekvieno lietuvio pareiga dalyvauti Lietuvos laisvinimo veikloje, juo labiau organizuotos Bendruomenės. Politinėje veikloje dalyvauja visos eilės kraštų Bendruomenės. Bandyta eiti į VLIKą šiuo pagrindu: VLIKas atstovauja Lietuvai, PLB — išeivijai. Deja, politinėse VLIKo grupėse nerasta pritarimo. Prieš 20 metų esą buvo norėta ALTa padaryti JAV Lietuvių Bendruomene. Tuo reikalu buvę tartasi su ALTos pirm. L. Šimučiu, siūlant ALTą sudaryti rinkimų būdu. Susitarti nepavyko ir todėl teko steigti atskirą L. Bendruomenę.

Dailės paroda

Rugpjūčio 31 d. vėlyvą vakarą seimo dalyviai nuvyko į The Corcoran Gallery of Art, kur buvo surengta dvylikos lietuvių dailininkų paroda. Erdviose salėse išdėstyti 105 kūriniai šių dailininkų: A. Galdiko, K. Žoromskio, V. K. Jonyno, Z. Sodeikienės, V. A. Petravičiaus, Dalios Aleknos, V. O. Virkau, V. Igno, V. Vizgirdos, R. Viesulo, Irenos Mitkaus, K. Varnelio. Kūriniai išdėstyti skoningai, be sugrūdimo. Atrodo, ten galėjo tilpti ir daugiau kūrinių bei autorių. Visiems knietėjo mintis, kodėl tik 12, kai JAV-se iškilių lietuvių dailininkų yra kur kas daugiau? Rengėjai privačiai aiškino, kad skaičių nustatė ir atranką padarė pati galerijos vadovybė. Lietuviai rengėjai pateikė tiktai kūrinių nuotraukas bene 36 dailininkų, bet į jų atranką neturėjo įtakos. Dėlto ši paroda ir išėjo nepilnai reprezentacinė. Jei kas spręs apie JAV lietuvių dailę iš šios parodos, negalės susidaryti pilno vaizdo. Negalėjusiems parodoje dalyvauti, žinoma, padaryta skriauda. Seimo proga būtų labiau derėjusi žymiai didesnės apimties paroda. Pasak rengėjų, tai nebuvo įmanoma padaryti. Užkalbintas dail. V. K. Jonynas pareiškė, esą rengėjų šioje srityje padaryta labai daug. Žinant, kaip sunku patekti į tokio lygio galerijas, šią parodą reikia vertinti labai teigiamai ir tautiniu požiūriu, nes ji gražiai patarnavo lietuviškajam reikalui, juoba, kad buvo atidaryta turistų sezono metu — nuo rugpjūčio 10 iki rugsėjo 5 d. Labai gražiai išleistame leidinyje "12 Lithuanian Artists in America" galerijos direktorius R. Slade rašo:

The Corcoran Gallery of Art su malonumu pateikia šią parodą lietuvių dailininkų, dabar gyvenančių bei dirbančių Amerikoj. Kadangi lietuvių menas yra integralinė Europos tradicijos dalis, kuri įkvėpė bei padarė įtakos amerikiečių menui, — džiaugiamės galėdami parodyti dalį (segment) tos sutelktinės meno kultūros. Šie dailininkai yra įsišakniję savo gimtajame mene. Liaudies meno įtaka yra ypač ryški čia išstatytoj grafikoj. Tapyboj jau daugiau atsispindi dabarties braižas.

Platesnį šių dvylikos dailininkų apibūdinimą pateikė Mindaugas Nasvytis, Klevelando un-to dėstytojas.

Jaunimo simpoziumas

Rugsėjo 1 d. rytą, pagal programą, įvyko vienas geriausiai pavykusių simpoziumų tema: "Jaunimas tautinėje veikloje ir Lietuvių Bendruomenėje". Jam vadovavo M. Lenkauskienė, talkinama V. Kleizos. Pirmoji savo mintis išdėstė Jūratė Jasaitytė, psichologijos bakalaurė. Ji pabrėžė, kad esame ne Lietuvos, o užsienio lietuviai, dėlto ir šio jaunimo auklėjimas turi būti užsienietiškas. Užsienio lietuvių jaunimas nesirengia būti Lietuvos lietuviais, nors tai nereiškia jų pasitraukimo iš savo tautos. Jaunimas permažai žino apie Lietuvą ir aplamai lietuviškąją veiklą, apie lietuvių įnašą Amerikai ir pan. Reikia įvesti visose lituanistinėse mokyklose lietuvių visuomenės mokslą ir jį skleisti per organizacijų kanalus. Lietuvybės išlaikymas esąs svarbesnis dalykas už Lietuvos laisvinimą, kuris esą nepriklauso nuo mūsų pajėgų, juoba dabar, kai jaunimas tolsta nuo lietuvybės, kai karštuju lietuvių skaičius mažėja, o šaltųjų didėja. Dėlto ypač esanti kalta šeima.

Augustinas Idzelis, geografijos doktorantas, kalbėjo apie jaunimą ateities veikloje. Jo nuomone, lietuviško jaunimo tradicine prasme nebėra, tėra keli tūkstančiai besidominčių lietuvybe. Artėja ateities krizė, kuri nevienam atrodo beviltiška. Pesimizmą esą patvirtina jaunimo kongreso proga pravesta anketa. Dinamiškumo rodiklis yra kultūrinis gyvybingumas, kurio išeivijoj trūksta. Jauniems užsienio poetams, rašytojams daugiau dėmesio rodo Vilnius, negu išeivija. Panašiai yra su lituanistiniais tyrinėjimais. Ateityje bus tiktai etninė bendruomnė, t.y. lietuvių kilmės žmonių, nebemokančių lietuvių kalbos. Dabartinė jaunimo kalba yra virtuvinė, pr. mokyklos lygio. Norint perteikti lietuvišką ją kultūrą jaunimui, reikia tai atlikti anglų, t. y. gyvenamo krašto, kalba. Tai nereiškia, kad lietuvių kalba turi būti išstumta. Jai išlaikyti reikia stiprinti lituanistinio švietimo lygį, organizuoti jaunimo studijų savaites, panašiai kaip estai daro savo "miško universitetuose".

Kun. A. Saulaitis, SJ, gynė PLJS-gos reikalingumą. Esą ateitininkai ir skautai veikia tik 6 kraštuose, o lietuviu jaunimo yra 20-yje kraštų. Nesą pavojaus, kad jaunimas, būdamas PLB dalis, išeis iš ribų.

J. Jasaitytė, Ryšių Centro vadovė, pranešė apie naujus jaunimo veiklos planus, numatomą lietuvių "Peace Corps", spaudos bei radijo savaitgalį, metines kultūrines jaunimo savaites, jaunimo žurnalą "Pasaulio Lietuvių Jaunimas".

A. Sliesoraitis, atstovas iš Brazilijos, pranešė, kad III jaunimo kongresas įvyks 1975 m. gruodžio 20 — sausio 6 d.d. Sao Paulo mieste. Numatyta 120 atstovų. Reikia surinkti apie $10.000.

Diskusijose gyvai dalyvavo vyresnieji seimo atstovai. Pirmiausia kaikurie jų pabrėžė negalį sutikti, kad Lietuvos laisvinimas esąs mažesnės svarbos dalykas. Jis esąs lygiavertis su lietuvybės išlaikymu. Iškilo ir jaunimo organizacijų klausimas bei jų įjungimas Bendruomenėn. Esą jaunimas šioje srityje galėtų parodyti pavyzdį vyresniesiems. Lietuvos vyčių pirmininkė S. Barauskienė klausė kur jų vieta, bet niekas negalėjo paaiškinti. Kalbėtoja pabrėžė, kad net ketvirtos kartos jaunimas nori būti lietuviais, nors jų kalbos nemoka.

St. Barzdukas pranešė, kad jau spausdinamas lietuvių visuomenės mokslo vadovėlis lituanistinėm mokyklom.

A. Vakselis priminė, kad Niujorke veikė lietuvių atletų klubas, kuris savo susirinkimų protokolus rašė lietuviškai net 70 metų. Vienas protokolas rašytas graždanka.

Pagaliau buvo pabrėžta, kad simpoziume užmirštas jaunimas šeimose. Pirmieji vaikystės metai labai svarbūs lietuviškumui. J. Kavaliūnas paaiškino, kad ir šioje srityje imamasi konkrečių darbų.

Humoristiškai nuskambėjo p. Butkuvienės siūlymas įsteigti vedybų biurą, kuris atliktų senovės piršlio funkciją. Iš esmės tai rimta problema.

Simpoziumo kalbėtojai atsakė į kaikuriuos priekaištus ir išlygino savo pozicijas, priartėdami prie vyresniųjų nusistatymo.

(Bus daugiau)

Užsakykite dabar per INTERTRADE EXPRESS CORP.
GERIAUSIĄ DOVANĄ Į LIETUVĄ
(dabar geriau nei buvo anksčiau)
SPECIALIUS RUBLIŲ PAŽYMĖJIMUS
Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės galės nusipirkti ką tik nori už dalį reguliarios kainos. Tai lyg kad nueitum į krautuvę su $100 ir gautum $200 ar $300 vertės prekių ar net daugiau. Specialūs rublių pažymėjimai gali būti iškeičiami į pinigus, t. y. į reguliarius rublius augščiausia verte.
PILNAI GARANTUOTA GREIČIAUSIAS PRISTATYMAS
Pristatoma per 3 savaites
Mokama už specialų rublį $2.80
ŠI KAINA APIMA VISKĄ— JOKIŲ KITŲ MOKĖJIMŲ
Galite siųsti, kiek norite
PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ
Užsakykite dabar tik per INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. St., Fifth floor
New York, N.Y. 10010, USA.
Telefonas 982-1530

Labai svarbu! Automobiliai
Garantuotas skubiausias pristatymas.
Prašome rinktis ir šių naujų modelių
"ŽIGULIS" VAZ 2101 $3812.00
Naujausias pagerintas Eksportinis modelis "ŽIGULIS" VAZ 2103 $4365.00
Station Wagon "ŽIGULIS" VAZ 2102 $4197.50
Eksportinis modelis "MOSKVIČIUS"412IE $3862.00
"MOSKVIČIUS" 408 IE $3551.00
"ZAPOROŽEC" ZAZ 968 $2435.00
Visos kainos JAV doleriais
Prašykite mūsų specialių biuletenių su automobilių ir apartamentų iliustracijomis
VARTOTI DRABUŽIAI
PRAŠYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ
Mes turime 24 metų patyrimą ir daug tūkstančių patenkintų klientų.

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
2227 DUNDAS STREET W., TORONTO, ONTARIO
M6R 1X6
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJ

Birutė Užkuraitytė Maskvoje įvykusiose pasaulio studentų žaidynėse 200 m. įvairaus plaukimo varžybose laimėjo III vietą.

Sov. Sąjungos vaikų ir jaunių sporto mokyklų krepšinio pirmenybės įvyko Rygoje. Sužaistos 95 rungtynės. Mergaičių klasėje I vietą laimėjo Vilniaus mergaičių komanda. Vilnietė Z. Maskelytė buvo apdovanota kaip iškiliausia žaidėja mergaičių grupėje.

Europos irklavimo pirmenybėse Maskvoje kaunietė Genovaitė Ramoškienė vėl tapo Europos meistere. Vienviečių valčių 1000 m. lenktynėse ji laimėjo I vietą. Pirmą kartą šias pirmenybes ji yra laimėjusi 1969 m.

Sov. Sąjungos profsąjungų bokso pirmenybėse gerai pasirodė Lietuvos boksininkai. Pirmas vietas laimėjo: A. Baltrimavičius puslengvame svoryje, R. Misiūnas I vidutiniame svoryje, J. Juocevičius II vidut. svoryje. Be to, finaliniame ringe dar kovojo V. Kisielius ir R. Masiulis, kuriems atiteko antros vietos.

GOLFO ŽAIDYNĖS

Ilgojo savaitgalio metu Čikagoje buvo surengtos septintosios Š. A. lietuvių golfo pirmenybės. Dalyvavo Toronto, Čikagos, Detroito ir Klevelando golfininkai. Buvo varžomasi komandomis ir individualiai. Komandinėse varžybose dalyvavo 4 komandos iš Čikagos ir po vieną iš Toronto, Detroito ir Klevelando. Individualinės varžybos įvyko vyrų A, B, C ir D klasėse, moterų, jaunių ir jaunučių klasėse. Laimėtojai buvo nustatyti iš dviejų dienų pasekmių. Komandinėse varžybose torontiečiai pirmos vietos nelaimėjo, nes trūko kelių pajėgių žaidėjų. Geriau sekėsi individualinėse varžybose, tačiau ir čia torontiečiai keliais atvejais jautėsi rengėjų nuskriausti.

Varžyboms parinktas sunkokas aikštynas, kuriame buvo daug vietos "išsimaudyti". Prie to dar prisidėjo sausra ir vėjuotos dienos. Pirmąją varžybų dieną tik 5 dalyviai peržengė 80 ribą ir 9 — 90 ribą. Torontiškis S. Podsadeckis buvo vienintelis, kuris abi dienas sužaidė žemiau 80. Po dviejų dienų varžybų pasekmės atrodė sekančiai: vyrų A klasė — 1. S. Podsadeckis (T) 78+78=156, 2. Panaras (Č) 158, 3. Petrošius (Č) 158; vyrų B klasė — P. Stauskas (T) 176, 2. Banys (D) 177, 3. E. Lapas (Č) ir Racevičius (Č) po 180; vyrų C klasė — 1. Vaičaitis (K) 187, 2. Kazakevičius (Č) 189, 3. Rymantas (Č) 192; vyrų D klasė — Grunulaitis (Č) 210, 2. Krikščiūnas (Č) 211, 3. Baranauskas (Č) 215; senjorų klasė — 1. Račyla (K) 88, 2. V. Balsys (T) 90, 3. Saudargas (D) 93; moterų klasė — 1. Rimkienė (Č), 2. Kėkštienė (T), 3. Balsienė (T); jaunių klasė — Kisielius (K) 79+78=157, 2. Siminkevičius (T) 165, 3. Petrulis (D) 180; jaunučių klasė — 1. A. Stauskas (T) 88, 2. Nakas (Č) 88, 3. Lapas 93. Vyrų klasėje ilgiausią smūgį — 232 jardus prieš vėją paleido jaunasis Kisielius (K) ir arčiausiai prie vėliavėlės primetė E. Lapas (Č) 11-4. Torontiškis A. Supronas varžybose su išlyginamaisiais smūgiais laimėjo II v. Komandinėse varžybose vietomis pasiskirstyta sekančiai: Čikagos Golfo Klubas 991 tšk. Toronto 1024, Klevelandas 1102 ir Detroitas 1104.

Sekančios golfo žaidynės įvyks kitais metais. Torontiečiams jau laikas pradėt joms ruoštis. **A. S.**

MŪSIŠKIAI EUROPOJ

Platų pranešmą apie Š. Amerikos lietuvių krepšininkų ir tinklininkių rinktinių kovas Europoje rasite šio "TŽ" nr. 5 psl. Čia pateikiame tik papildomas žinias, gautas iš M. Duliūno per Kanados sporto apygardą. Mūsų krepšininkai rungtynes su Belgijos vicemeisteriu pralaimėjo 96:92. Nebuvo jie sėkmingi ir Paryžiuje, kur žaidė su valstybine Prancūzijos rinktine ir pralaimėjo 76:73. Rungtynes su Monaco All Star klubu laimėjo 107:86. Tinklininkių rinktinė iki šiol sužaidė septynerias rungtynes ir visas laimėjo.

GOLFO TURNYRAS

Devynioliktosios Kanados Lietuvių Dienos proga Kanados sporto apygarda rengia 1973 m. atvirą golfo turnyrą spalio 6 d. Bolton "Golf and Curling Club" (prie 50 plento, pravažiavus Boltono miestelį, 2 mylios į šiaurę). Registracija ir keturiukių sudarymas prasidės aikštėje 10 v.r. Pirmenybių pradžia — 10.30 v.r. Varžybos bus vyrų (be ir su išlyginamaisiais smūgiais), moterų bei mergaičių (viena klasė), jaunių (gimę 1953 m. ir vėliau) ir jaunučių (gimę 1956 m. ir vėliau) klasėse. Visi dalyviai turi būti atlikę 1973 m. ŠALFASS metinę nario registraciją. Aikštės starto mokestis — $6.50, o kitų mokesčių vietoje nebus. Kanados sporto apygarda taip pat kviečia ir ne Kanados lietuvius artimesniuose miestuose prisidėti prie turnyro. Po varžybų 7 v.v. KLB Toronto apylinkės valdyba visus kviečia į Lietuvių Dienos balių, kuris įvyks Etobicoke-Queensway Lions' Club patalpose (3 Queensway Lions' Court). Apygardos valdyba maloniai kviečia visus lietuvius golfininkus dalyvauti šiose pirmenybėse.

Osvaldas Kušneraitis,
Kanados sporto apygardos vadovas

Skautų veikla

• Sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas rugsėjo 7-9 d.d. turėjo retesnę progą pasitobulinti metodiškai ir greitai pažengti priekin bei išmokti naujų dalykų. Vieneto nariai, jų tėvai ir skautų vadovai labai dėkingi muz. A. ir O. Mikulskiams, kurie sutiko tris dienas praleisti su vienetu ir jį palavinti. Kursų pabaigoje suruoštas koncertėlis tėvams parodė nuostabią pažangą. Į vienetą įstojo naujų skautų-čių. Kursus suorganizavo vieneto vadovai Snaigė Valiūnaitė ir Gediminas Kalinauskas, talkinant globėjams G. Valiūnienei, L. ir M. Kalinauskams. Muz. A. ir O. Mikulskių priėmime pas p.p. Vaitkus rugsėjo 8 d. dalyvavo tuntininkai ir keli kiti arčiau su vienetu susiję vadovaivės. Muz. A. ir O. Mikulskiai sutiko ir toliau padėti vienetui ir džiaugėsi jo entuziazmu lietuviškai muzikai.

• Romuvos stovyklavietę $25 auka parėmė KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyrius. Nuoširdžiai dėkojame.

• Rugsėjo 29-30 d.d. bus tėvų ir vadovų išvyka į Romuvą. Stovyklavietė pradedama paruošti žiemai. Kas galėtų tą savaitgalį patalkinti, prašom paskambinti A. Grybui.

• XI-toj Romuvos stovykloj egzaminus į II pat. l. išlaikė V. Gačionytė, A. Varankaitė, R. Dūdaitė, G. Mackevičiūtė, R. Sakalovaitė, E. Gačionytė ir N. Dūdaitė. Jaun. skaučių "Lakštingalos" ženklą įsigijo L. Radzevičiūtė. **Č. S.**

1. ANDREJSONS, I.
2. BARAUSKAS, Ron.
3. BOCK, (Mrs.) H.
4. CURRIE, James
5. MAKARS, Harold
6. MCKENNA, Bern
7. PHILLIP, Hubert
8. TURCO, Mario
9. VAN CISE, Dave
10. ZAKAREVIČIUS, A.
11. HRUSKOCI, John

FRANK BARAUSKAS LTD.
REALTOR
3828 Bloor Street West,
Islington, Ontario
231-6226 — 231-2661
Mūsų specialybė — užmiesčio žemės ir ūkiai, nuo Lake Ontario iki Lake Simcoe ir Georgian Bay.
Jieškome namų ir pajamas duodančių nuosavybių vakarų Toronte.

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APŠILDYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O
Wiktoria BUKOWSKA, R.O
274 RONCESVALLES AVE
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

INSURANCE
Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

DEVYNIOLIKTOJI KANADOS Lietuvių Diena

Toronte š.m. spalio 5-7 dienomis (ilgąjį Padėkos savaitgalį)

PENKTADIENĮ, spalio 5 d.,
7 v.v., Lietuvių Namuose
(1573 Bloor Street West),

jaunimo vakaras

su ŠOKIAIS ir MENINE PROGRAMA.
Gros orkestras "Muzika", meninę programą atliks Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vad. sol. V. Verikaičio. Dalyvauti kviečiami visi — jaunimas ir senimas

ŠEŠTADIENĮ, spalio 6 d., 7 v.v.
DIDYSIS SUSIPAŽINIMO
VAKARAS
Etobicoke Lions' klubo salėje
(3 Queensway Lions Court)
Gros A. DIMSKIO orkestras, Meninę programą atliks mergaičių kvartetas "RASA" iš Londono, Ont.
Golfo turnyras – 10 v. ryto
Dalyvauti kviečiami visi suinteresuoti

SEKMADIENĮ, spalio 7 d.:
pamaldos (Mišios) katalikams — 2 v.p.p. Šv. Mykolo katedroje (65 Bond St.)
pamaldos evangelikams – 2 v.p.p. Išganytojo ev. liuteronų bažnyčioje (1691 Bloor St. W.)
IŠKILMINGAS AKTAS IR
KONCERTAS
650 metų Lietuvos sostinės Vilniaus sukakčiai paminėti — **4 v. p. p. Ryersono Politechnikos Instituto salėje**
(50 Gould St., netoli Šv. Mykolo katedros)
Meninę programą atliks ČIURLIONIO ANSAMBLIS — mišrus choras, kanklių orkestras, šokėjai

Kanados Lietuvių Dienos proga numatyta pomirtinė **a. a. dail. Alfonso Dociaus** *kūrinių paroda. Visi Kanados lietuviai ir JAV tautiečiai maloniai kviečiami dalyvauti.*

KLB Toronto apylinkės valdyba

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Anapilio sodyboje vykdomi virtuvės įrengimai, dažoma salė, atliekami medžio darbai, žvyruojama autoaikštė ir privati gatvė, vedanti į Anapilio sodybos pastatą. Statybai aukojo: $500 V. Martinaitis, pakeldamas savo auką iki $2.000; $100: B. A. Rickevičiai, Pr. Čečys, V. Eižinas; $50: P. Lelis (pakeldamas įnašą iki $300), P. A. Kvedarai, E. K. Šviežikai iš Sudbury, Ont. Matininkas Petras Šalna aukojo darbą (žemės išmatavimo) $400 vertės. Visiems geradariams nuoširdi padėka.

— Springhurste ir toliau sekmadieniais laikomos pamaldos 11 v.r.

— Lietuvių kapinėse palaidota: a. a. stud. Eduardas Stankaitis, a.a. Juozas Paskevičius ir a.a. Pranas Malukas iš Hamiltono. Mirusiųjų artimiesiems nuoširdi užuojauta.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 8 v.r., už Vaitkų šeimos mirusius; sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Vaclovą Germanavičių, 11 v.r. už a.a. Vytautą Dobrovolskį; pirmadienį, 8 v.r., už Vytautą ir Mortą Vingevičius, antradienį, rugs. 18, už a.a. Joną ir Bronislavą Barcevičius.

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.Pt. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3 - 8008.

JIEŠKOMA VYRESNIO AMŽIAUS moteris virtuvės ir kitiems viešbučio darbams. Yra vieta gyventi. Kreiptis tel. 519-363-2127 arba 519-363-3822, Chesley, Ont. Klausti Joe.

ISNUOMOJAMAS II-me augšte kambarys. Galima naudotis virtuve. Skambinti tel. 532-5626.

JIEŠKOMA MOTERIS, kuri sutiktų gyventi centriniame Toronto Rosedale rajone lietuvių šeimoje ir prižiūrėti 2 mergaites, einančias į mokyklą, ir mažą berniuką. Labai geras atlyginimas, atskiras kambarys su televizija, laisvos dienos. Skambinti tel. 962-4826.

ISNUOMOJAMAS 3 kambarių ir virtuvės butas antrame augšte su atskiru įėjimu ir prausykla. Yra šaldytuvas ir virimo krosnis. Tel. 233-5376.

ATLIEKU NAMŲ DAŽYMO darbus — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v. v. tel. 535-2581 (klausti Joe).

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūsių, kiemų ir perkraustymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4329.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, statau naujus namus, parūpinu mortgičius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. KAZYS CIBAS, Oshawa, Ont.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė **Alė Kerberienė**
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor - Durie gatvių
***Telefonas* 762-4252**
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

Prisikėlimo parapijos žinios

— J. B. Stankaičius, automobilio nelaimėje žuvus a.a. sūnui Eduardui, nuoširdžiai užjaučiame. Taip pat giliai užjaučiame Z. Stančikienę ir artimuosius, mirus broliui a.a. Juozui Paskevičiui (palaidotas rugsėjo 10).

— Mišios: šeštad., 8.30 v. — už a. a. A. Balnį, užpr. T. Balnienės; 9.20 v. — už a.a. M. Pocienę, užpr. p. Siemaškienės iš Brooklyno; sekmad., 11.15 v. — už a.a. M. Dervinį, užpr. S. Dervinienės.

— Par. choro repeticija — ketvirtadienį, 7.30 v.v., muzikos studijoje. Didžiai dėkojame choristams, susirinkusiems į pirmą repeticiją. Laukiame dar daugiau senųjų ir naujų choristų, galinčių įsijungti į bendrą dainą bei giesmę.

— T. Placidas, T. Benediktas ir T. Antanas yra išvykę į Kennebunkportą dalyvauti liet. pranciškonų vadovybės posėdžiuose, kuriuose, be kitų dalykų, bus padaryti personalo paskirstymai. Kunigai parapijon grįš savaitės pabaigoje.

— Brolis Hortulanas savo 25 metų vienuolinio gyvenimo sukakties proga keliom savaitėm yra išvykęs į Šv. Žemę.

— T. Antanas šį savaitgalį išvyks į Wasagą dalyvauti ateitininkų savaitgalio kursuose.

— Pakrikštytas Nemejs ir Marijos Birutės Batraks sūnus Juris Namejs.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos kiekvieną sekmadienį 9.30 v.r. su sekmadienio mokykla.

— Pamokos konfirmandams prasidės spalio 5 d., 6.30 v. vakaro. Visi VIII klasės (arba 13 m.) mokiniai prašomi užsiregistruoti, paskambinant kun. A. Žilinskui 277-2148.

— Inž. G. M. Šernas, parapijos pirmininkas, šiam rudeniui ir žiemai organizuoja pasaulio religijų palyginamąjį kursą. Detalės bus paskelbtos vėliau.

Lietuvių Namų žinios

— Nariams pageidaujant, kad LN oficialus atidarymas įvyktų ne penktadienį, bet šeštadienį, valdyba šį reikalą persvarstė ir nutarė LN atidarymą nukelti į šeštadienį, lapkričio 10 d., 7 v.v. Tam vakarui LN didžioji salė buvo užimta LN moterų būrelio, bet jo valdyba sutiko salę perleisti LN atidarymui.

— LN lėšų telkimo vajaus komitetas ruošiasi poatostoginiam vajui ir rugsėjo 12 d., 7.30 v.v., L. Namuose kviečia talkininkų susirinkimą. Visi, galį LN patalkinti, prašomi dalyvauti.

— Praėjusią savaitę LN paskolos lakštų (debenture) už $200 pirko Alfonsas Mazlaveckas iš Hamiltono. Per neapsižiūrėjimą nebuvo paskelbta, kad rugpjūčio 3 d. už $200 paskolos lakštų nupirko Jonas Vaitkus.

— Nario įnašus praėjusią savaitę įmokėjo po $100: V. Urbonas, ponia V. Urbonas, Juozas Radzevičius, Balys Arūnas, Jadvyga Dragūnienė, Stasys Kėkštas, Elisabeth Kėkštas, Marija Gudelis, M. Laurinavičius iš Hamiltono, Jankus Pranas iš Hamiltono. Po $25 įnešė Medardas Lioimanas ir Jonas Gudelis.

— LN vajaus komitetas apgailestauja per klaidą pervadinęs Algirdą Štuopį Algimantu. Tatai įvyko "TŽ" 35 nr. **Valdyba**

Paskutiniu laiku labai daug kas siunčia perukus į Lietuvą oro paštu. Pagal gautas žinias iš Lietuvos, nuo liepos 1 d. už perukus pakeltas muitas iki 60 rubliu, jeigu jie siunčiami atskira banderole. Jei perukai siunčiami siuntinyje (galima įdėti du) ir muitas apmokamas siuntėjo, užtenka $10.

Toronto Maironio šeštadieninė mokykla mokslo metus pradeda rugsėjo 15, šeštadienį, 9 v. ryto, pernykščiose Šv. Vincento Pauliečio mokyklos patalpose (tarp Westminster ir Fermanagh gatvių prie Roncesvalles). Pirmąjį šeštadienį mokiniai bus paleisti 12 v., o kitais — 12.30 v.p.p. Į parengiamąjį skyrių priimami 4-5 m. amžiaus vaikai, o į pirmąjį skyrių 6 m. vaikai. Tuoj pat iš ryto bus naujų mokinių registracija. Mokiniai, kurie pernai lankė mokyklą, po skambučio renkasi į pernykščias savo klases. Vėliau jie bus atitinkamai suskirstyti. Prašomi tėvai užregistruoti ir tuos vaikus, kurie silpnai ar visai nekalba lietuviškai. Taip pat tėvai maloniai prašomi nedelsti ir jau pirmąjį šeštadienį atsiųsti vaikus į mokyklą. Mūsų mokykla paleidžia vaikus anksti pavasarį, todėl kiekvieną šeštadienį norime kuo geriau išnaudoti. Be to, tvarkingumas ugdo geresnį vaikų charakterį. Mokytojai ir tėvai dirbkime sutartinai. **Ved.**

Lituanistinis seminaras mokslo metus pradeda penktadienį, rugsėjo 21 d., 7 v.v., Prisikėlimo parapijos patalpose. Kviečiame įsijungti visus, baigusius šeštadieninės mokyklos dešimtąjį skyrių. **Vedėjas**

"Paramos" kredito kooperatyvas buvo apiplėštas antrą kartą rugsėjo 5 d. dviejų ginkluotų banditų. Pavogta $3,066.00. Nei "Paramai", nei nariams dėlto jokių nuostolių nėra, nes visi pinigai yra apdrausti. Tarnautojų ir narių saugumui pasamdytas ginkluotas sargybinis, kuris budės iki persikėlimo datos. Ryšium su apiplėšimais "Parama" pagreitina persikėlimą į naujas patalpas — numato persikelti š. m. rugsėjo 15 d. Tą dieną raštinė bus atidara naujoje vietoje (nežiūrint ar visi įrengimai bus užbaigti). Telefono numeris lieka tas pas t.y. 532-8723. **Ved.**

Tradicinis Havajų vakaras, rengiamas ateitininkų tėvų komiteto, įvyks spalio 27 d. Prisikėlimo par. salėje. Bus įdomi programa, gros Dimskio orkestras.

Šiais mokslo metais latviai Toronto universitete išsirūpino latvių kalbos kursą, kurį dėstys instruktorius L. Viks, M. A. Jis bus dėstomas latviškai jau pažengusiem studentam praplėstajame universiteto skyriuje (Division of University Extension). Jis bus skaitomas New College patalpose spalio 15 — gruodžio 17, sausio 7 — kovo 11. Iš viso numatyta 20 paskaitų. Kaina — $80. Šis kursas suorganizuotas talkinant Association for the Advancement of Baltic Studies Toronto skyriui.

L. Valiukas, LFB pirmininkas, rugsėjo 7 d. Prisikėlimo Parodų salėje kalbėjo apie naujų kelių ieškojimą Lietuvos laisvinime. Paskaitos klausėsi apie 100 asmenų. Plačiau — kitame "TŽ" nr.

A. a. Juozas Paskevičius, 75 m. amžiaus, rastas negyvas savo namuose. Velionis Kanadoje išgyveno virš 40 m. Kilęs nuo Lazdijų. Buvo giliai tikintis žmogus. Palaidotas iš Prisikėlimo parapijos liet. kapinėse. Paliko seseris, p.p. A. Stančikų šeimą ir gimines Lietuvoje.

ATLIEKU GRINDŲ
atnaujinimo (sanding) poliravimo ir blizginimo darbus Toronte.
ALFONSAS SODONIS
Telefonas LE6-2805

Lietuvos kankinių kryžiaus šventinimo iškilmės Midlando šventovėje rugsėjo 9 d. sutraukė apie 600 lietuvių iš Toronto, Hamiltono ir kitų vietovių. Iškilmės buvo pradėtos Mišiomis, kurias koncelebravo mons. J. Tadarauskas, kun. P. Barius, OFM, ir kun. P. Ažubalis. Mišių pradžioje žodį tarė šventovės rektorius, pasveikindamas lietuvius ir pasidžiaugdamas naujai pastatytuoju kryžiumi. Pamokslą pasakė kun. P. Ažubalis, iškeldamas kankinių reikšmę mūsų tautai. Pamaldų metu giedojo visi dalyviai ir Toronto Prisikėlimo parapijos choras, vadovaujamas kun. B. Jurkšo. Po pamaldų visi susirinko aikštėje prie kryžiaus. Šventinimo apeigas atliko ir žodelį tarė mons. J. Tadarauskas, kun. P. Barius, OFM, ir dr. J. Sungaila, Kanados Lietuvių Katalikų Centro pirmininkas, kuris daugiausia ir rūpinosi naujojo kryžiaus pastatymu. Šventinimo iškilmės buvo užbaigtos Tautos himnu. Iškilmėse dalyvavo ir artimas lietuvių bičiulis Tony O'Donohue bei kiti svečiai. Tuo būdu liko apvainikuotas ilgokai užtrukęs projektas, kuris išsaugojo tradicinę lietuvių vietą, užimtą prieš maždaug 20 metų. Naujasis lietuvių kryžius ir toliau liudys Lietuvos kančias gausiems maldininkams, kurie čia suplaukia vasaros mėnesiais. Be to, Tėvai jėzuitai, kanadiečiai, atvirukais ir specialiais leidiniais lietuvių kryžių ir toliau populiarins. O to kryžiaus pamate ryškiai iškalta: "In memory of Lithuanian Martyrs." Rinkliavoje (vokais) kryžiaus statybos reikalams surinkta arti $500. Kryžiaus statyba atsiėjo apie $6,000. Dar nevisa ši suma surinkta.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvo valdyba nutarė pakelti palūkanas už indėlius ir nuo š.m. liepos 1 d. bus mokama: už depozitų-čekių sąskaitas 6%, už taupomąsias - savings sąskaitas 6¾%. Už naujus terminiius indėlius vienerių ir dvejų metų nuo rugsėjo 1 d. bus mokama 8% palūkanų. **Ved.**

Muz. Alfonsas ir Ona Mikulskiai, Čiurlionio ansamblio vadovai, Sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto pakviesti, praėjusį savaitgalį lankėsi Toronte ir davė 4 lietuviškos instrumentinės muzikos pamokas vieneto nariams. Kursų pabaiga įvyko Lietuvių Namuose rugsėjo 9 d., pradedant naujai išmoktų dalykų koncertėliu, baigiant muzikų Mikulskių ir jų jaunų talkininkų apdovanojimu bei vaišėmis. Dalyvavo nemažas būrelis tėvų bei svečių. Programai vadovavo Snaigė Valiūnaitė.

Darbo šventės savaitgalyje automobilio nelaimėje žuvo a.a. Eduardas Stankaitis, 22 m. amžiaus. Jis su Andrium Paulioniu grįžo iš JAV ir jau buvo netoli Buffalo (Batavia, N.Y.), kur ir įvyko nelaimė. Eduardas buvo užmuštas vietoj, o A. Paulionis — smarkiai sutrenktas. Velionis palaidotas rugsėjo 8 d. lietuvių kapinėse iš Prisikėlimo šventovės. Dalyvavo daug tautiečių, nes velionis ir jo tėvai veikliai reiškėsi ypač ateitininkų veikloje.

Darbo šventės savaitgalio šaudymo varžybas laimėjo "Tauro" klubo nariai: S. Mackevičius — I v., J. Šimkus — II, J. Didžbalis — III. Žvejai su laimikiais išsirikiavo sekančiai: A. Adomavičius — I v., J. Račys — II, A. Tamošaitis — III. Molinių balandžių šaudymo dalyvavo 16 asmenų, o išvykoj iš viso — 25 asmenys, kurių tarpe matėsi moterų ir vaikų.

GARBĖS TEISMO SPRENDIMAS

Buvusi KLB Toronto apylinkės valdyba, kuriai pirmininkavo J. Karpis, buvo parašiusi raštą KLB garbės teismui, kurio pirmininkas ir nariai gyvena Montrealyje. Rašte buvo pateikti samprotavimai, siekią įrodyti paskutinio KLB Toronto apylinkės tarybos posėdžio ir kartu jos išrinktos naujos valdybos neteisėtumą. Garbės teismas, apsvarstęs gautąjį raštą, padarė šį sprendimą:

"KLB Garbės Teismas — pirmininkas Antanas Gražys ir nariai: dr. Vytautas Pavilanis, Aleksandras Lapinas, adv. Romas Išganaitis ir Jonas Adomaitis, 1973 m. rugsėjo mėn. 4 d. Montrealyje — remdamasis K. L. B. statuto §9 ir 36 Kanados Lietuvių Bendruomenės vardu nusprendė Toronto apylinkės valdybos skundą dėl Toronto tarybos susirinkimo, įvykusio 1973 m. rugpjūčio mėn. 1 d. Toronto mieste, atmesti." Seka parašai.

Baigiant ruošti spaudai šį "T. Ž." nr., gautas Ryto Babicko pranešimas iš Europos:

Š. Amerikos lietuvių moterų tinklinio rinktinė laimėjo dvejas rungtynes Duerene — prieš Koelno universitetą 3:0 ir prieš 1847 Dueren Turn Verein 3:0. Nuvažiavus į Olandiją, teko žaisti su Vokietijos meisteriu Hanover. Sužaidėm lygiom 2:2 (dėl laiko stokos nežaidėm penkto seto). Prieš Olandijos meisterį Van Houten (laikoma geriausia komanda V. Europoje) pralaimėjom 3:0. Vakar vakare (rugs. 3) pralaimėjom Olandijos jaunių (iki 21 m.) rinktinei, kuri dabar treniruojasi Europos pirmenybėms, 3:1 (16:14, 16:14, 15:17, 16:14). Dabar važiuojam į Belgiją.

LK Mokslo Akademijos suvažiavime Bostone iš Toronto dalyvavo N. ir dr. A. Kulpos-Kulpavičiai. Dr. A. A. Kulpavičius vadovavo architektūros sekcijai. Iš Delhi, Ont, dalyvavo dr. Br. Povilaitis. Jis ten skaitė paskaitą iš savo specialybės.

Ontario premjeras W. Davis atleido iš pareigų darbo ministerijai priklausančios darbininkų kompensacijos tarybos (Workmen's Compensation Board) pirmininką Bruce Legge. Už susižeidimus bei sužeidimus darbovietėse kompensaciją mokančiai tarybai B. Legge, buvęs brigados generolas, vadovavo nuo 1965 m. sausio 1 d. ir gavo metinę $36.000 algą. Gauti darbininkų nusiskundimai privertė premjerą W. Davis sudaryti specialią komisiją, vadovaujamą seno konservatorių politiko Mike Starr, kuris J. Diefenbakerio laikais yra buvęs federaciniu darbo ministeriu. Komisija pasiūlė visą eilę reformų kompensacijų tarybai ir pabrėžė, kad jų negalės įgyvendinti ligšiolinis pirm. B. Legge, spėjęs pasižymėti biurokratizmu, arogancija, nekantrumu savo santykiuose su draudos siekiančiais Ontario provincijos darbininkais. Oficialiai buvo paskelbta, kad B. Legge pats atsistatydino, bet ši savo atsistatydinimą jis paskelbė praėjus trim valandom nuo susitikimo su premjeru W. Davis ir darbo ministeriu F. Guindon. Naujuoju kompensacijos tarybos pirmininku premjeras W. Davis pasirinko tvrimui vadovavusį ukrainiečių kilmės M. Starra, kuris, kaip federacinis darbo ministeris premjero J. Diefenbakerio kabinete, buvo labai populiarus asmuo. Jis ir šiandien nėra prarades dirbančiųjų pagarbos.

Lietuviams jis taip pat artimas ir žinomas asmuo.

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Jau nebetoli mūsų pirmasis rudens parengimas — grybų vakarienė. Turėsime ir vakarienės loteriją. Nepamirškime paaukoti laimikių fantų.

— Parapijiečiai po vasaros atostogų vėl gausiau pradeda lankytis savo šventovėje ir ta proga įdeda truputį didesnę auką į vokelius.

— Rugsėjo 1 d. mūsų šventovėje susituokė Ed. Petrulis su D. Sabalyte. Jungtuvių metu giedojo Aušros Vartų par. vyrų oktetas, o solistas A. Keblys — "Ave Maria". Svetainėje vestuvių puotos metu taipogi oktetas padainavo keletą dainų, akompanuojant p. Roch. Programos vedėjas A. Norkeliūnas pirmiausia pakvietė tarti žodį jaunosios tėvą, o po to — jaunojo. Pirmasis kalbėjo angliškai, antrasis — J. Petrulis lietuviškai. Vestuvių puotoje dalyvavo apie 300 svečių. Nemažai jų buvo ir iš JAV. Sekmadienį po 11 v. pamaldų p.p. Petruliai svetainėje surengė antrąsias vaišes — pietus. J. Petrulis sūnaus vestuvių proga parapijai paaukojo $100.

— L. K. Ambrasai grybų vakarienei paaukojo galioną grybų. Laukiame ir daugiau "grybautojų". **K. A.**

Aušros Vartų par. žinios

— Pirmosios AV parapijos pamaldos įvyko 1950 m. rugsėjo 8 d. Willibrordo parapijos salėje. Sukakčiai paminėti ruošiama plataus masto vakarienė rugsėjo 29 d. parapijos salėje. Ją organizuoja Šv. Onos Draugija ir kviečia prisidėti visas organizacijas.

— Šv. Rašto Naujasis Testamentas, naujai išleistas ir sklandžiai išverstas į lietuvių kalbą, gaunamas klebonijoje. Kaina — $5.

— Kazys ir Veronika Čižauskai pardavė tabako ūkį. Atsilankę Montrealyje, mūsų parapijai paaukojo $20. Dar nežino, kur apsigyvens. Sūnus ketina paslikti Montrealyje.

— Pranas Kličius po sunkios operacijos grįžo į namus ir palengva stiprėja.

Montrealio lituanistinė mokykla pradeda darbą — mokslo metus rugsėjo 15, šeštadienį, 9 v. ryto, Cherier mokyklos patalpose (St. Huberta ir Cherier g-vių sankryžoj). Mokiniai, lankiusieji lietuvišką mokyklą pernai, prašomi toliau tęsti mokslą. Tėvai, turintieji mokyklinio amžiaus vaikus, prašomi juos leisti į lietuvišką mokyklą. Informacijų prašome kreiptis pas mokyklos vedėją ar mokytojus.

Mokyklos vedėja, mokytojai ir tėvų komitetas

Norima atgaivinti seniau veikusį lituanistinį seminarą. Tuo reikalu spalio pradžioje numatytas sušaukti specialus susirinkimas.

Stasė Bankauskienė iš Detroito savaitę laiko viešėjo Ališauskų šeimoje; aplankė paroda ir gražiąsias Montrealio bažnyčias. Kadangi Montrealyje buvo pirmą kartą, miestas jai paliko labai gražų įspūdį.

Atostogų proga P. I. Lukoševičiai ir V. M. Jonynai aplankė Kanados vakarus bei apžiūrėjo gražiausias Vankuverio vietoves.

Alma Staškevičiūtė susižiedavo su Petru Drešeriu V. ir G. Drešerių namuose, dalyvaujant abiejų tėvams. Vestuvės numatytos ateinančią vasarą. Alma ir Petras yra "Gintaro" ansamblio šokėjai ir aktyvūs lietuviškos visuomenės dalyviai.

Arūnas Ališauskas, besiruošiąs daktaratui istorijos srityje John Hopkins universitete, išlaikė visus egzaminus ir savaitę laiko atostogavo Cape Cod profesoriaus Smith globoje. Atvyko pas tėvus į Montrealį ir žada pabūti tris savaites.

Ilgojo savaitgalio proga studentai ir akademinis sambūris surengė išvyką į "Baltijos" stovyklavietę.

Skautų veikėjai p.p. Niedvarai su trimis vaikučiais, turėdami penkias savaites atostogų, apvažinėjo plačiąją Kanadą ir JA V-bes.

Jubilėjinėje skautų stovykloje Klevelande iš Montrealio dalyvavo 26 skautės ir skautai. Iš viso stovykloje buvo apie 1000 skautų. Joje buvo tvarka ir drausmė. Paskutiniame laužе Montrealio skautai vyčiai "Gintaro" ansamblio muzikantai — R. Ališauskas, G. Nagys, R. Skučas ir R. Žitkus puikiai pasirodė su savo instrumentais ir iš klausytojų susilaukė didelių ovacijų. Iš vietovių montrealiečiai skautai laimėjo antrą vietą už skautiškumą, drausmingumą ir lietuviškumą. Laužavedžių tarpe buvo ir Rasa Lukoševičiūtė, o fotografų — Saulius Brikis. **A. A.**

D.L.K. Mindaugo kuopos šauliai rugpjūčio 3-5 d. d. surengė kultūrinę savaitę "Baltijos" stovyklavietėje. Dalyvavo svečių iš JAV ir Toronto. Toronto šaulių grupę, vadovaujamą St. Jokūbaičio, sudarė 11 asmenų. Savaitė praėjo su dideliu pasisekimu. Penktadienio ir šeštadienio vakarais buvo surengti laužai. Į smagią nuotaiką įsijungė ne tik šauliai, bet ir montrealiečiai svečiai, kurie apylinkėje prie Lac Sylvere ežero turi vasarnamius. Buvo paskaitų, šaudymo varžybos ir kitokių pramogų. Ypač didi padėka priklauso Montrealio šauliams, kurie buvo labai gerai pasiruošę. Sekmadienio vakare, sugrįžus į Montrealio Aušros Vartų parapijos salę, buvo suruošta atsisveikinimo vakarienė. Pasikeista dovanomis ir sveikinimais. Šią kultūrinę savaitę galima laikyti didžiu ramsčiu lietuvybės ir šauliškos dvasios išlaikyme išeivijoj. **D.**

Elzbietos Kardelienės muzikos studija, sėkmingai veikianti jau daug metų, pradėjo pamokas rugsėjo 10, pirmadienį. Tel. 767-0473.

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. **727-3120**
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I B.
Komercinio, privataus turto, automobilių. atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.5%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 m.	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 m.	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 m.	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.